

TRĂIASCĂ 23 AUGUST

marea sărbătoare națională a poporului român!

flacăra

anul XXXV
34 (1627)
JOI
21 AUGUST
1986

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRATIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a participat la consfătuirea cu activul de partid și de stat din agricultură

Un puternic stimulent moral-politic pentru vrednicia muncii pe ogoare

Instituirea înaltului titlu de „Erou al noii revoluții agrare“

Comentariul in pagina 3

La noi, la Dunăre și Carpați, istoria nu e, n-a fost nicicând arhivă moartă, depozit rece de oseminte, filă festivă ce se scutură irevocabil din calendar, ci izvor sacru de viață al națiunii, pururi proaspătă apă vie, regeneratoare de ființă și de conștiință. Ca și geții, care sorbeau din Istros înainte de luptă, împărțindu-se, sorbim la rindu-ne din fluviul marilor fapte ale trecutului, ne închinăm cu adâncă evlavie la chipurile înaintașilor, pentru a ne ridica mai puternici, mai neclintii în voința noastră de a continua lucrarea generațiilor, „lucrarea secolelor“, pe care o moștenim. Sint peste 20 secolele pe care le avem în dreapta și teafără moștenire. Sint și mai multe generațiile care palpită în singele nostru, care ne-au ridicat, prin lupta și jertfa lor, deasupra vremurilor, scelfind mereu și mereu la lumină, de sub cenușa pirjolurilor istorice de tot felul, efigia nobilă și înconfundabilă a acestui pământ. Și, dintre toate, ne e mai vie ca oricând în minți și în

inimi, în acest August jubiliar, lucrarea generației anului 1944, a generației Revoluției, a generației care, preluind năvalnicele aspirații ale poporului purtate

Renașterea românească

prin veac, cristalizându-le într-o programă de luptă îndrăzneț și precis definită — operă a Partidului Comunist Român —, le-a dus la marea întâlnire cu fapta, la

renașterea sub zodia Libertății a țării de la Dunăre și Carpați.

Act crucial al existenței noastre ca țară și neam — act care, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a inaugurat o eră nouă în istoria milenară a patriei noastre, a deschis calea eliberării definitive a României de sub dominația imperialistă, a înfăptuirii năzuințelor poporului român de a fi liber și stăpin pe bogățiile și pe munca sa, pe propriu său destin“ — 23 August 1944 e, în același timp, un act definitoriu al spiritului național, afirmat la întreaga-i și suprema-i dimensiune. Vorbim, da, prin acest revoluționar și istoric act, legitimind niște virtuți ofensive, niște facultăți creatoare ce s-au impus printr-o victorie de răsunet,

(Continuare în pag. 2)

ILIE PURCARU ■

Tara își cinstește marea sărbătoare

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Miercuri, 20 august, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul ședinței s-au analizat rezultatele recentei consfățiri cu activul de partid și de stat din agricultură și ale schimbului de experiență desfășurat cu acest prilej în județul Olt. S-a apreciat că atât consfățirea, cât și schimbul de experiență au fost deosebit de fructuoase, ducând la importante concluzii privind activitatea din agricultură din prima parte a acestui an și la măsurile ce trebuie luate pentru stringerea la timp și în cele mai bune condiții a întregii recolte din acest an.

Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere inițiativei tovarășului Nicolae Ceaușescu privind organizarea acestei consfățiri, cuvântării rostite la încheierea lucrărilor, care, prin orientările, sarcinile și indicațiile pe care le cuprinde, se constituie într-un amplu și cuprinzător program de muncă de încheiere a rezultatelor cit mai bune a acestui an agricol.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că este necesar să se depună toate eforturile, să se ia măsurile cele mai indicate de organizare și desfășurare a muncii de răspundere largă a experienței județelor și unităților fruntașe, astfel încât rezultatele să fie pe măsura posibilităților și condițiilor de care dispune agricultura noastră socialistă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că realizările din acest an ale unor județe și unități agricole demonstrează că obiectivele stabilite de partid pentru împlinirea noii revoluții agrare sînt realiste și posibil de realizat.

În vederea stimulării eforturilor pentru obținerea de recolte cit mai mari, tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus instituirea titlului de „Erou al noii revoluții agrare” și a medaliei corespunzătoare, care să fie atribuite județelor, unităților și cadrelor din agricultură care obțin rezultate la nivelul cerințelor noii revoluții agrare din țara noastră.

Pe baza propunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu, Comitetul Politic Executiv a hotărât să se acorde titlul de „Erou al noii revoluții agrare” județului Olt, primului secretar al Comitetului județean de partid, unor unități, precum și unor cadre din agricultura acestui județ. De asemenea, acest înalt titlu va fi acordat tuturor unităților care au obținut în acest an peste 8 000 kilograme griu la hectar.

Secretarul general al partidului și-a exprimat convingerea că măsurile stabilite în cadrul consfățirii privind perfecționarea sistemului de retribuție în agricultură, de formare a fondului de produse agricole pentru retribuție, precum și celelalte măsuri de stimulare a muncii în acest sector vor fi bine primite de întreaga țărănie, că ele se vor reflecta nemijlocit în obținerea unor producții agricole tot mai mari, în creșterea nivelului general de viață a satului românesc.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat modul în care au fost organizate și se desfășoară lucrările de canalizare și modernizare a Dimboviței, importantă lucrare hidroteh-

nică, înscrisă în planul general de dezvoltare și înfrumusețare a capitalei patriei noastre.

Au fost examinate și aprobate rapoarte privind unele activități economice pe semestrul I al acestui an, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut: Raportul privind încadrarea în normele de consum de materii prime, materiale, combustibili și energie; Raportul privind utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie, construcții și transporturi; Raportul privind îndeplinirea planului productivității muncii și corelarea principalilor indicatori de muncă și retribuție din industria republicană, construcții-montaj și transporturi. S-au mai aprobat Raportul privind asigurarea și controlul calității produselor și activitatea de metrologie în trimestrul II 1986 și Raportul cu privire la îmbunătățirea activității controlului financiar în economie.

În legătură cu aceste probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra necesității de a se acționa cu hotărâre și spirit de răspundere pentru folosirea deplină a capacităților de producție, reducerea consumului de materii prime, materiale și energie, creșterea productivității muncii și ridicarea calității producției, sporirea eficienței economice, realizării prioritare a producției de export.

Pornind de la necesitatea de a se face totul pentru realizarea planului pe acest an și pe întregul cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze în așa fel încât să se determine o schimbare radicală în metodele și stilul de muncă în economie, să se introducă pretutindeni un puternic spirit de ordine și disciplină, de răspundere pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor încredințate.

Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat propunerile privind inițiativele României la cea de a 41-a sesiune a Adunării generale a O.N.U., stabilind ca delegația română să promoveze activ poziția României, concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind necesitatea opririi cursei înarmărilor și trecerii la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, renunțarea la forță, rezolvarea prin tratative a problemelor litigioase dintre state, instaurarea noii ordini economice internaționale. De asemenea, a fost examinat și aprobat mandatul delegației române la a VIII-a Conferință a șefilor de stat și de guvern ai țărilor nealiniate.

Referindu-se la unele probleme ale vieții internaționale actuale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța noilor propuneri ale Uniunii Sovietice privind prelungirea pînă la sfîrșitul acestui an a moratoriului unilateral de încetare a experiențelor nucleare și a reafirmat hotărîrea partidului și țării noastre de a sprijini aceste măsuri. În acest context, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea ca toate popoarele, opinia publică mondială, forțele iubitoare de pace de pretutindeni să-și intensifice activitatea pentru a determina încetarea experiențelor cu arma nucleară, realizarea unor acorduri concrete privind oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare.

OPREA GEORGESCU ■

Larg și fructuos schimb de experiență în județul Olt

Acasă la frunțașii recoltelor

Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a fost organizat duminică, 17 august, un amplu și fructuos schimb de experiență în județul Olt, la care au fost prezenți participanții la consfățirea pe probleme de agricultură.

Desfășurarea acestei importante acțiuni în județul Olt a fost determinată de rezultatele din ce în ce mai bune obținute în ultimii ani de lucrătorii ogoarelor din această parte a țării, care îndeplinesc cu succes obiectivele noii revoluții agrare. În acest an, ei au obținut recolte medii la hectar de peste 6 000 kilograme la orz și 7 000 kilograme la grâu.

În fiecare unitate vizitată, participanții le-a fost înfățișat modul în care, într-un climat de ordine și disciplină, de înaltă răspundere pentru împlinirea sarcinilor ce le revin din

documentele de partid și de stat a obiectivelor noii revoluții agrare, organelor și organizațiilor de partid, specialiștii, întreaga țărănie au acționat pentru valorificarea intensivă a fiecărei suprafețe de teren și sporirea potențialului productiv al solului, pentru buna pregătire și desfășurare a lucrărilor agricole.

Prin întreaga sa desfășurare, schimbul de experiență din județul Olt — județ care înregistrează rezultate foarte bune atât în producția vegetală cit și în zootehnie — a dat posibilitatea participanților la consfățire și, prin ei, întregii țărănime, să se convingă prin forța de netăgăduit a faptelor că revoluția agrară se poate împlini numai pe baza unei ample și consecutive munci politice, organizatorice, a disciplinei ferme, a folosirii intensive a pământului și tehnicii, a promovării cuceririlor cercetării științifice, care cuprindă toate unitățile agricole, fiecare județ.

Renașterea românească

(Urmare din pagina 1)

desenindu-ne un loc nou pe harta geografică și spirituală a lumii și contribuind — prin nepregetatul nostru obol de sînge la războiul împotriva fascismului — ca însăși înfățișarea lumii să fie alta. Sintem — așa cum mărețul act revoluționar a probat-o — dintre cei ce nu ne tocim la jertfe, dintre cei ce nu răbdăm jugul, indiferent cine încearcă să ni-l pună pe grumaz, dintre cei ce nu răduim umiliința aservirii, pentru noi numele României fiind totuna cu Libertatea, Demnitatea, Independența și Suveranitatea ei.

Dens în evenimente, adevărat concentrat de istorie, răstimpul celor 42 de ani de nouă, dinamică și înfloritoare patrie românească ne-a așezat, pentru prima oară, în rîndul forțelor mari ale omenirii, printr-o creație națională de o unică anvergură. N-a fost un drum ușor, căci vitregia istorică nu ne-a ocolit nici acum, așa cum nu ne-a cruțat în veacurile de cînd ființăm. „Am străbătut un drum lung de muncă și luptă — arăta cîmăciul destinației naționale la a 65-a aniversare a partidului. A trebuit să învingem multe greutăți, înaintînd pe căi necunoscute. S-au comis și unele greșeli; s-au manifestat lipsuri și au apărut o serie de noi contradicții. Dar ceea ce caracterizează întreaga activitate din această perioadă este acțiunea hotărîtă a partidului pentru înlăturarea a tot ceea ce a fost negativ, pentru depășirea greutăților, a lipsurilor și a contradicțiilor ce au apărut, pentru realizarea unei concordanțe cit mai depline între forțele de producție și relațiile sociale, în vederea asigurării dezvoltării armonioase, echilibrate, a tuturor sectoarelor economico-sociale, a patriei noastre în general. Pe această bază am asigurat mersul ferm înainte, ajungînd pe noi înăl-

țimi, pe noi culmi, de unde putem privi cu deplină încredere, mai departe, spre înaltele piscuri luminoase ale comunismului”. Acest mers ferm înainte, această nouă, rodnică și intrăripată escaladă de piscuri poartă în conștiința noastră, a tuturor, numele celui pe care, la istoricul Congres al IX-lea, partidul și poporul, în unanimitate și fierbinte consens, l-au ales să le slujească și să le străjuiască soarta potrivit adevăratelor lor nevoi și vreri. Poartă numele omului care, cu dragostea sa de țară, cu intransigența sa revoluționară, cu energia sa, cu forța demiurgică a muncii și a ideii, cu spiritul său dinamic și novator, ostil închistării și dogmei, cu excepționala sa clarviziune politică, a întîrit, prin gir personal, noul drum în istorie al României și al românilor, simbolizîndu-l cu numele său: NICOLAE CEAUȘESCU.

Sub conducerea lui am edificat o epocă și o țară în care luptele, eforturile, zburciunile, contradicțiile, preferențele cele mai spectaculoase și căutările cele mai temerare s-au decantat, prin ani, în roade tot mai durabile, cu firescul cu care natura își concentrează culorile și contrastele în opere de rezultate fundamentale. Am edificat o Românie de 100 de ori mai puternică industrial ca în anul unu al Libertății, patru cincimi din această impresionantă creștere (fără rival, sau cu prea puțini rivali într-un veac pus sub negrul semn al unei crize economice galopante!) fiind fructul anilor ce s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului; am ridicat Cîmpia Română la rang de mare producătoare de cereale, sporindu-i recoltele, în două decenii, de două ori; am inserat premierele de idei, spiritul deschis și efervescent al noului, cuceririle tehnice și științifice, factorii calitativi-intensivi ai dezvoltării în toate compartimentele și în toate articulațiile construcției economico-sociale, ca bunuri supreme, ca izvoare de forță ale vitalității și devenirii ei; am transformat orașul și satul, casa și agora în sedii de nouă civilizație, am ridicat mereu mai sus bunăstarea, echivalînd tot mai strîns calitatea muncii cu calitatea vieții; am instaurat, pentru înflăcărarea noastră, democrația reală, participarea reală a masei populare la actul conducerii, am înfăptuit ca factor de permanență — și ca factor motor ai înaintării noastre — comuniunea

reală de cuget și ideal a tuturor fiilor acestui pămînt, indiferent de naționalitate, reală și nestrămutată lor unitate în jurul partidului, al ilustrului său cîrmaci; am promovat independența reală, suveranitatea reală a patriei, veghindu-le ca pe teazaur sacru, ca pe însăși viața noastră; am pus în operă gigantică bătălie a construcției omului nou, a omului de excepție al unei epoci istorice de excepție, cu un larg orizont de cunoaștere, cu o înaltă ardență a conștiinței revoluționare și patriotice; am cucerit un real și universal prestigiu prin creația noastră economică, socială, politică și umană, ca și prin aportul nostru major și statornic la clădirea unei planete a păcii, a concilierii și a dreptății, întemeiată pe dreptul ineluctabil al națiunilor de a-și urma nestînjinite propriile chemări; am înfăptuit și înfăptuim o operă care — pe liniile de sens și de forță decise de Congresul al XIII-lea al partidului — ne va propulsa, în cîni ce vin, în plutonul țărilor avansate desenînd, aici la Dunăre și Carpați, un perimetru spiritual ce stă sub semnul temeiniciei istorice, inscriindu-se rezolut în durată.

An și bilanț — iată două noțiuni care astăzi, la noi, se suprapun. Ani și etapă istorică — iată o realitate care încorporează în substanța ei efortul eroic al 23 de milioane de oameni care, din tribuna festivă a celei de a 42-a aniversări a revoluției, pot contempla, cu satisfacția pe care numai creația le poate da, urcușul rodnic pînă aici.

La 42 de ani de nouă istorie românească, la 21 de ani de făurire a celei mai strălucite file din cartea neamului, putem spune — o spunem cu întreaga noastră muncă și existență — că toate punctele din Programul partidului se împlinesc, că, peste sacrificii și greutăți, peste eforturi și încordări adesea excepționale, ziua de mîine a patriei se profilează sub aura unor întemeieri fără seamăn. Sentimentul că noi toți, urmîndu-ne fără șovăire cîmăciul, dînd patriei și partidului toată energia și dăruirea noastră, apropiem viitorul visat de înaintași, oferindu-l recunoștinței urmașilor, ne însuflețește azi mai puternic ca niciodată.

Acest sentiment este mai mult decît însuflețitor, e ca un fluviu de apă vie, din care sorbim, ca și geții din vechiul Istros, cu gîndul la renașterea noastră continuă.

cu fapte de muncă, cu gând de rodnicie

CONSFĂTUIREA cu activul de partid și de stat din agricultură

Convocată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Consfătuirea cu activul de partid și de stat din agricultură, ale cărei lucrări s-au desfășurat în zilele de 18 și 19 august, a prilejuit o analiză aprofundată, în lumina sarcinilor stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului, a obiectivelor noii revoluții agrare, privind modul cum s-a desfășurat activitatea în prima parte a anului și a stabilit cum să se acționeze pentru încheierea în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole de toamnă.

La consfătuire au participat membri ai C.C. al P.C.R., ai guvernului, primii secretari și secretarii cu problemele de agricultură ai comitetelor județene de partid, cadre de conducere din direcțiile agricole județene, consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste, din unități agricole, președinții uniunilor județene ale cooperativelor agricole de producție, directorii ai trusturilor I.A.S. și S.M.A., specialiști din domeniul cercetării și învățămîntului, activiști de partid și de stat, reprezentanți ai conducerii unor ministere și organe centrale, ai organizațiilor de masă și obștești.

Participanții la dezbateri au exprimat înalta apreciere față de rolul determinant al secretarului general al partidului în dezvoltarea intensivă și modernizarea continuă a agriculturii noastre socialiste, concepția sa profund științifică privind înfăptuirea noii revoluții agrare, rolul și sarcinile ce revin agriculturii în ansamblul economiei naționale.

Vorbitorii au dat expresie stimei deosebite și prețuirii față de tovarăsa academiciană doctor inginer Elena Ceaușescu, pentru activitatea sa rodnică, multilaterală, pentru contribuția pe care o aduce la elaborarea și îndeplinirea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, la progresul cercetării științifice, de care beneficiază din plin și agricultura noastră, la înflorirea învățămîntului și culturii românești.

Punînd în evidență principalele aspecte organizatorice și tehnice care au condus la obținerea unor producții superioare în județele și unitățile fruntașe, precum și cauzele ce au determinat în alte județe și unități înregistrarea unor neîndepliniri de plan, consfătuirea a prilejuit un larg și fructuos schimb de experiență, în cadrul dezbaterilor menționîndu-se exemple numeroase pe care agricultura județului Olt le oferă în ceea ce privește organizarea și desfășurarea lucrărilor agricole, calitatea acestora.

Așa după cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită în încheierea lucrărilor consfătuirii, luînd în considerare producția generală obținută la grîu și orz se poate aprecia că avem, pe ansamblu, o recoltă mai bună decît acum un an, chiar una din recoltele bune obținute pînă acum. Dar această recoltă nu este la nive-

lul prevederilor planului și al posibilităților existente în agricultura noastră socialistă. Am obținut peste 10 milioane tone de cereale de vară dar puteam să avem cel puțin 3 milioane de tone mai mult, dacă se organiza pretutindeni în mod corespunzător strînsul recoltei. Pe ansamblu, avem 122 de unități care au obținut la orz peste 8 000 kilograme la hectar, unele pe întreaga suprafață, altele pe o suprafață mai mică, iar la grîu avem 89 de unități care au obținut o producție de peste 8 000 kilograme la hectar, de asemenea unele pe întreaga suprafață iar altele pe o anumită parte din suprafața însămînțată. Cu deosebită satisfacție, secretarul general al partidului a apreciat rezultatele foarte bune obținute de județul Olt pe întreaga suprafață, de peste 7 000 kilograme de orz și de peste 6 000 kilograme de grîu la hectar. Recolte foarte bune înregistrează acest județ și la alte culturi. Pe această bază — sublinia secretarul general al partidului — se poate aprecia că județul Olt a realizat obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea, obiectivele noii revoluții agrare. Luînd în considerare rezultatele obținute de acest județ și cele obținute într-un număr important de unități agricole din alte județe, se poate spune că obiectivele noii revoluții agrare, bazate pe hotărîrile Congresului al XIII-lea, sînt nu numai posibil de realizat, dar și de depășit. Instituirea titlului de „Erou al noii revoluții agrare” și acordarea acestui titlu județului Olt și, în mod corespunzător, primului secretar și altor activiști și unități din acest județ, ca și tuturor celorlalte unități din alte județe care au obținut peste 8 000 kilograme de grîu la hectar va constitui, neîndoielnic, un puternic stimul moral, politic, pentru perfecționarea activității din agricultură.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat hotărîrea de a aduce unele îmbunătățiri în sistemul de retribuție din agricultură. „Trebuie să spunem — arăta secretarul general al partidului — că sistemul pe care l-am practicat pînă acum a introdus oarecari practici egalitariste între cooperative, fiecare așteptînd ca, indiferent de recoltă, să primească o anumită cantitate de grîu. Desigur, am dori să asigurăm ca fiecare cooperativ să aibă cît mai mult, dar pe baza muncii! De aceea, considerăm că noul sistem lichidează egalitarismul și încurajează munca cooperativelor, a tuturor oamenilor muncii pentru producții cît mai mari, și, în raport de aceasta, și cantitatea de cereale sau de alte produse agricole va crește în mod corespunzător”.

Referîndu-se în continuare la necesitatea de a se lua toate măsurile pentru ca lucrările agricole de toamnă să se desfășoare în cele mai bune condiții, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca atît acțiunea

de strîngere și depozitare a recoltei cît și campania de însămînțări să fie pregătite și organizate temeinic, cu toată răspunderea, astfel încît să se asigure atîngerea obiectivelor în termenele stabilite. O atenție deosebită va trebui acordată dezvoltării zootehniei, fiind necesară utilizarea tuturor resurselor furajere existente în fiecare județ, în fiecare unitate agricolă, asigurarea condițiilor corespunzătoare pentru iernat, încheierea acțiunii de modernizare a fermelor zootehnice, întărirea spiritului de răspundere, a ordinii și disciplinei în acest important sector al agriculturii.

Pentru atîngerea acestor obiective, secretarul general al partidului a cerut să se treacă imediat la realizarea în viață a tuturor măsurilor ce s-au discutat în consfătuire. „Va trebui — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — să facem totul ca să încheiem acest an cu rezultate cît mai bune, să punem din primul an al celui de-al 8-lea cincinal bazele unor producții agricole care să dea garanția înfăptuirii pînă în 1990 a obiectivelor noii revoluții agrare în toate sectoarele de activitate! Să facem astfel ca încă anul viitor — an în care vom avea și Conferința Națională a partidului — să obținem cea mai bună recoltă agricolă — de pînă acum în România și consider că aceasta trebuie să fie la nivelul producțiilor și obiectivelor pe care le-am discutat în această consfătuire”.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, de asemenea, că este necesară generalizarea experienței pozitive în toate domeniile și, în acest cadru, se impune și o îmbunătățire a sistemului învățămîntului agricol. Acesta trebuie să se bazeze nu pe niște lecții de catedră, teoretice, ci pe generalizarea experienței, pe folosirea schimbului de experiență în cîmp, care să demonstreze și să învețe oamenii cum trebuie să lucreze și ce trebuie să facă. „Trebuie să învățăm oamenii cum să obțină o producție bună agricolă! Aceasta înseamnă a te ocupa de agricultură, a fi revoluționar în agricultură! Trebuie să schimbăm conștiința, felul de a gândi al oamenilor! Aceasta înseamnă creșterea conștiinței revoluționare, socialiste, începînd cu atitudinea față de muncă!”.

Puternic însufleții de orientările și îndemnul cuprinse în magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la consfătuire au dat expresie hotărîrii tuturor lucrătorilor ogoarelor de acțiune neabătut, cu înaltă responsabilitate comunistă, pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a prevederilor programelor speciale, a planului pe acest an și pe întregul cincinal, pentru traducerea exemplară în viață a istoricelor obiective stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului, pentru înfăptuirea noii revoluții agrare.

DUMITRU ELIADE ■

Țara mea de glorie, Țara mea de dor...

365 de zile din viața României socialiste

Ca un stejar secular

Nu o dată mi s-a întâmplat ca, stînd de vorbă cu un țăran din Bărăgan, cu un excavatorist de la Anina, cu un sonder de pe platforma petromarină „Gloria”, cu un miner din Comănești, cu un pescar din Delta Dunării, cu un inventator premiat la Geneva, cu un învățător din Oltenia, cu un profesor universitar, cu un academician sau cu un adolescent întors cu lauri dintr-o competiție internațională de pian... să aud, exprimînd aproape identic, această opțiune liber consimțită „noi sintem cei ce făurim istoria” sau „noi modelăm prezentul” sau „noi ne lucrăm viitorul”... O treaptă a realului, a realității noastre de azi, plină de sensuri și de încălziri socio-politice, nu-i așa?! Dar ajungerea pînă aici, la această dimensiune a conștiinței pentru 23 de milioane de oameni, ce sintetizează o forță unității și coeziunii lor ca și forța încrederii în partidul care le conduce destinele, forța adevărului și justiției politice acestuia, este, în fond și în faptul istoriei înseși, un drum lung de afirmare și de temeinică lucrare a Partidului Comunist Român drept singura forță politică pentru o întregă epocă istorică de apărare a intereselor poporului, de contopire cu idealurile și telurile sale cele mai sacre: neatinerea și independența, pacea și libertatea, piinea și demnitatea, suveranitatea și democrația.

De aceea, pentru noi, sărbătorirea evenimentelor din trecutul de luptă al Partidului Comunist Român sînt sărbătorile ale istoriei întregi, sînt sărbătorile de suflet ale fiecăruia dintre noi ca și ale neamului laolaltă. Omagiind anul acesta acel eveniment crucial pentru istoria contemporană a României, 65 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, am omagiat, se știe, cele trei dimensiuni ale mișcării revoluționare și socialiste din România. Ca exponent al clasei muncitoare și al celor mai înaintate forțe politice este continuatorul celor mai bune tradiții de luptă pentru dreptate socială și națională, pentru formarea și păstrarea ființei poporului, a națiunii și a statului național român. Telurile sale adînc ancorate în pămîntul strămoșesc, în istoria de peste 2500 de ani a dacilor, care ne-au lăsat moștenire statură lor neînfrîcată, voința nestrămutată de a trăi între hotarele țării în libertate și dreptate, ca rădăcinile unui stejar secular, își desăvîrșesc superba-i coroană în cuceririle

construcției socialiste de azi, în arhitectura inegalabilă a Renașterii românești (numită de unii mai la început „miracolul românesc”), cu opere grandioase menite să o plaseze în viitorul apropiat alături de țările dezvoltate ale Europei. Dacă în prima perioadă a existenței sale — 1921—1944 —, din care 20 de adîncă ilegalitate, de teroare burghezo-moșierească, în împrejurări grele pentru însăși existența națiunii, Partidul Comunist Român, prin jertfele și sacrificiile eroice ale militanților săi de frunte, a organizat lupta maselor largi populare împotriva exploatării și asupririi, împotriva războiului și a pericolului fascismului, a revizionismului, unind toate forțele democratice și progresiste ale țării într-un larg front național antihitlerist, contribuind ca a patra țară la înfrîngerea celui mai mare dusman al omenirii, al civilizației umane — fascismul, și la obținerea victoriei depline din Mai 1945, în cea de-a doua perioadă istorică — 1944—1986 a avut rolul hotărîtor în întregul proces revoluționar început odată cu insurecția armată de la 23 August 1944. Un proces revoluționar epocal care, într-un timp relativ scurt — doar de 40 de ani — a schimbat totul: chipul țării, chipul oamenilor, structura conștiințelor. A elaborat strategii și tactici ale dezvoltării fără egal și fără precedent în multimilenara viață a patriei, a unit și a canalizat energiile întregului popor și, ceea ce erau doar aspirații milenare au devenit realități, faptele la zi ale românilor de azi. Istoria s-a luat în stăpînire pe sine iar poporul și-a luat în stăpînire istoria cu idealurile, tradițiile, faptele ei mari, ridicîndu-le la dimensiunea visurilor și apoi întrecîndu-le, croindu-și alte visuri cu alte înălțimi.

Fără îndoială, această etapă — așa cum prin tradiție marile epoci din trecutul românesc sînt marcate de mari ctitori de țară și conducători de popor, patrioți înflăcărați pentru care nici o jertfă nu este prea mare în binele patriei — este esențial marcată de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul, comunistul, contopit încă de cînd a intrat în mișcarea revoluționară cu destinele partidului și ale țării. După deschiderea fundamentală spre valorile noastre ce a avut loc în 1965, la Congresul al IX-lea, aflat în fruntea partidului, prodigioasă și profunda sa gândire de mare om politic al vremii își pune pecetea în tot ceea ce se înfăptuiește.

Omagiind sărbătoarea noastră națională de la 23 August ca o mare sărbătoare a Partidului și Țării, ca o sărbătoare a Trecutului și a Prezentului, omagiem, e în dreptul Adevărului și în dreptul Viitorului s-o facem, conducătorul epocii moderne a României socialiste, ctitorul celei mai fecunde perioade din strălîngul Timp al națiunii noastre, „Epoca Ceaușescu” în care s-au înfăptuit programele, proiectele și structurile acestei

Arhitecturi, aproape demiurgice, de Țară Nouă. De spațiu sinonim cu construcția, de spațiu sinonim cu pacea, de spațiu sinonim cu democrația, de spațiu sinonim cu libertatea omului și libertatea conștiinței, de spațiu unde fiecare se simte, se vrea și este „făuritor de istorie”.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Cu poporul, pentru popor

Viața politică a țării noastre a cunoscut de-a lungul acestui al 42-lea an al Libertății sale același înalt dinamism caracteristic ultimelor două decenii și care izvorăște din activitatea neobosită a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de declanșare, orientare și impulsioneare a eforturilor întregului popor pentru ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație. Evenimentul politic central, care a catalizat în acest rîstimp energiile launtrice, de conștiință ale întregului nostru popor l-a constituit celebrarea celor 65 de ani impliniți de la făurirea Partidului Comunist Român. Cuvîntarea rostită de inițial bărbat al țării la adunarea solemnă consacrată măreței aniversări — omul de a cărui prodigioasă operă națională și socială se leagă însuși destinul partidului și al neamului în momentele sale de maximă afirmare — ne-a relevat, cu lime și peșime și forță, ce sacră moștenire de lupte și jertfe purtăm pe umeri, ce năvalnică energie istorică, iradiind din acest pămînt, se concentrează în fapta noastră de azi, deschizînd-o spre viitor, ce inestimabil aport, ce incalculabile consecințe în timp, au înscris comuniștii români în dezvoltarea și înflorirea acelor însușiri creatoare, dinamice și constructive ale poporului, pe care și prin care s-a clădit România acestui ceas. Prin aceasta, după cum arăta la tribuna adunării solemne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul comunist a devenit „centrul vital al întregii națiuni”, a devenit „conștiința revoluționară a poporului”, spiritul lui pururi treaz, forța și perenitatea lui și, în pofida oricăror tentative de a-l răpi sau întuneca aceste prerogative, el s-a identificat, în glorioasa-i istorie, tot mai mult cu poporul, s-a legat tot mai strîns de interesele și de vizerile acestuia, făcînd, de Congresul al IX-lea, dovada peremptorie a acestei imprescriptibile legături.

Marile pulsații politice emanînd din acest centru vital al națiunii s-au regăsit cu prisosință în conținutul și orientarea problematică a principalelor forumuri democratice întrunite în această perioadă — Congresul consiliilor populare, în toamna anului trecut. Congre-

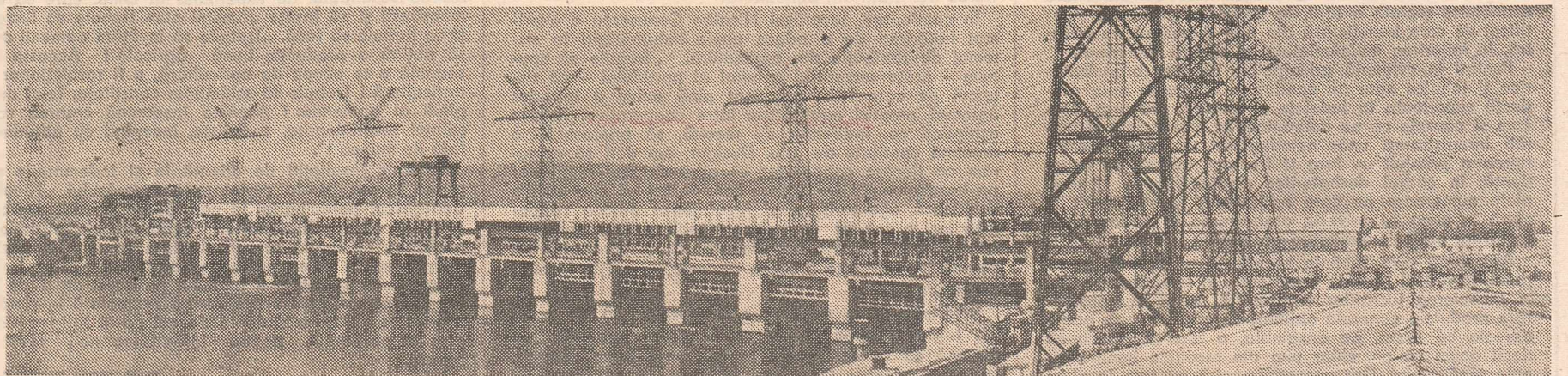
sele sindicatelor și cel al țărănimii, în primăvara acestui an. Lucrările acestor organisme ale democrației muncitorești revoluționare s-au desfășurat, desigur, conform periodicității lor instituționalizate, dar încărcătura semnificațiilor lor operaționale, nemijlocite asupra practicii sociale a stat sub semnul actualității, al dezbaterii problemelor specifice și esențiale care decurg pentru respectivele sectoare de activitate din cerința generală a înfăptuirii în cele mai bune condiții a prevederilor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului pentru cel de-al 8-lea cincinal. Prezența secretarului general al partidului la aceste înalte forumuri democratice, expunerile rostite cu aceste prilejuri au constituit o nouă confirmare a devoțiunii ardente pe care conducătorul iubit al partidului și statului nostru o manifestă față de cauza construirii socialismului cu poporul și pentru popor, au reprezentat sursa de vitalitate și dinamism, de amplificare a spiritului revoluționar în toate structurile sociale, în toate domeniile și ramurile de activitate. Aceste intervenții de sinteză la scara întregii societăți s-au imbinat în activitatea secretarului general al partidului, conform unei practici atît de proprii și de personale, cu dialogul nemijlocit purtat fără preget, în toate județele țării, cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale de pe tot cuprînsul patriei. Iar în veritabile momente de virf ale încordării eforturilor creatoare ale poporului, cum au fost campaniile de recoltare din toamna anului trecut și din vara acestui an, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost din nou, alături de oamenii cimpului, stimulînd, prin forța exemplului său personal, prin neobosită grijă și atenție pe care le acordă surselor de bunăstare a poporului, energia tuturor oamenilor muncii spre îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor stabilite. Începînd cu aceste fertile vizite de lucru, încetînite în practica politică a României ultimelor două decenii ca mărturie nepieritoare a unității poporului în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și continuînd cu importanțele inițiative de politică externă promovate de țara noastră în acest An Internațional al Păcii, pe ecranul acestui segment de istorie în libertate care este anul 42 de la Revoluția din August se proiectează astfel noi imagini relevante și concrete, ale unui înalt dinamism politic, care dau viață unei mărturisiri de credință ce luminează cu forța unui tulburător memento — prin viața și opera unei personalități de excepție — însăși suprema rațiune de a fi pe care, cu 65 de ani în urmă, și-au propus-o comuniștii români: „Nu am avut, nu am și nu voi avea nimic mai de preț decît interesele poporului în rîndurile căruia m-am născut, am trăit și trăiesc”.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Mereu mai mult, mereu mai bine

Accentuarea creșterii economice intensive în anii actualului cincinal — condiție majoră a înscrierii României în rîndul țărilor mediu dezvoltate — angajează, în fapt, prin însemnătatea și complexitatea obiectivelor stabilite, prin largă lor ramificație și interconexiune, întreaga suflare a națiunii, constituindu-se într-un nou atestat al superiorității societății socialiste, în care poporul, stăpîn pe destinul său, își construiește în mod conștient viitorul. Validînd marile izbînzii obținute de poporul nostru pînă acum și exprimînd, totodată, opțiunea aplicării ferme în viață a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, Legea Planului național unic de dezvoltare economică-socială a României pe perioada 1986—1990 conturează perspectiva actualului cincinal într-o viziune științifică unitară în care regăsim evaluate și preceizate, în consens cu obiectivul fundamental, direcțiile principale de acțiune, modalitățile ce se cer abordate pentru înfăptuirea lor exemplară. La sfîrșitul lunii iunie, Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a subliniat importanța majoră a programelor de măsuri — pe ramuri, ministere, centrale și întreprinderi — stabilite din inițiativa și sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, programe menite să asigure dezvoltarea intensivă și organizarea mai bună a producției și a muncii, perfecționarea tehnologiilor și folosirea la maximum a capacităților de producție, realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor celui de-al VIII-lea cincinal. Aceste programe pun bazele trecerii hotărîte la o dezvoltare economică de tip intensiv, creează premisele accentuării laturilor calitative în industrie și agricultură, în celelalte ramuri ale economiei naționale. Ele asigură mobilizarea mai puternică a resurselor existente, amplificarea participării țării noastre la schimbul mondial de valori materiale, sporirea continuă a eficienței în toate domeniile de activitate. În acest context este necesar să subliniem că, potrivit hotărîrii conducerii partidului, acțiunile de perfecționare a organizării și de modernizare a proceselor de producție se vor desfășura pe etape, începînd din acest an și în perspectivă pînă în 1990, în deplină concordanță cu cerințele noii revoluții tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare, ale realizării unei calități superioare a muncii și victii întregului popor.

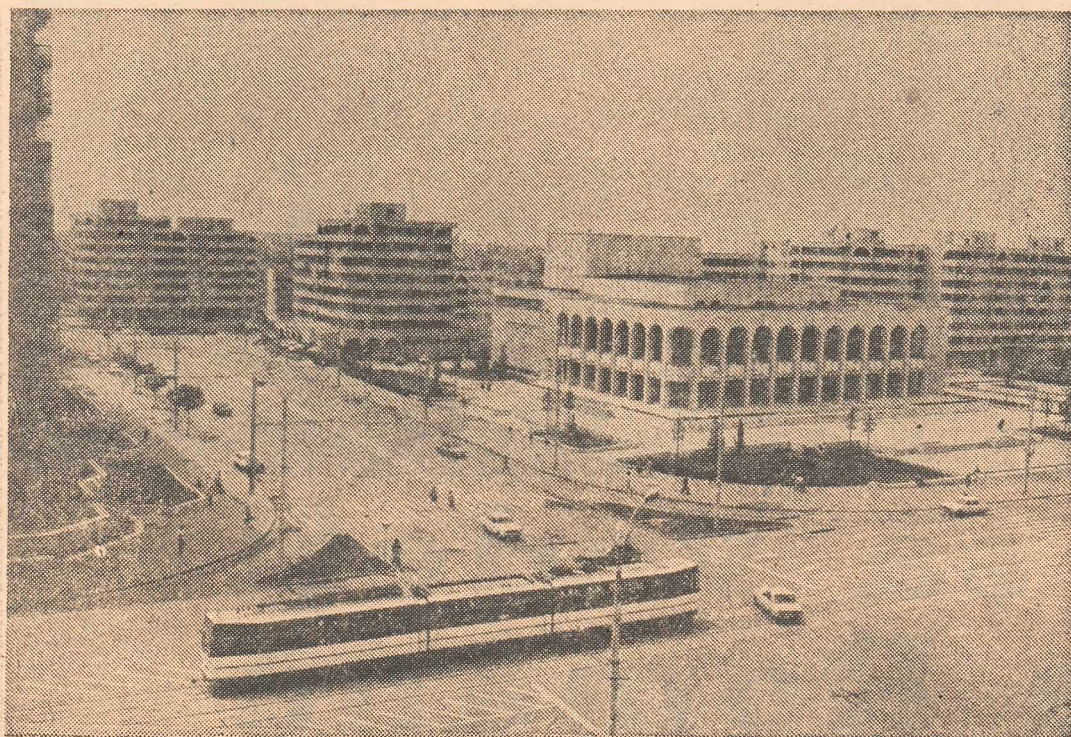
Arătînd că dezvoltarea intensivă impune, ca o cerință obiectivă, îmbunătățirea continuă a

La prezentu-ți mare, Mare viitor!

365 de zile din viața României socialiste

calității și ridicarea nivelului tehnic al producției, secretarul general al partidului a cerut să se acționeze cu toată hotărârea pentru materializarea programului special elaborat în acest domeniu, în așa fel încât tot ceea ce producem să fie la cel mai înalt nivel, să poată fi comparat cu cele mai bune produse similare pe plan mondial. Într-adevăr, economia națională dispunând astăzi de un important potențial tehnic care ne permite și ne obligă să ținem pasul cu ultimele realizări și tendințe ce se manifestă pe plan mondial, să ne integrăm caracterului deosebit de dinamic al calității produselor, actualizând și însușind în producția țării tot ceea ce apare ca nouitate în tehnica și știința lumii.

În același timp, pe baza unor programe speciale, de largă cuprindere — elaborate și transpuse în viață sub conducerea și îndrumarea de înaltă competență științifică a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului — cercetarea științifică și ingineria tehnologică au fost dimensionate, direcționate și implicate direct, ca una dintre forțele de producție majore, în întreaga dezvoltare a economiei. Astfel, îmbunătățirea caracteristicilor tehnice și constructive ale produselor a fost pusă în conexiune complexă cu perfecționarea structurilor de fabricație, cu organizarea, modernizarea și programarea producției pe baze științifice, cu sporirea substanțială a productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, cu utilizarea riguroasă, superioară a capacităților de producție, a materiilor prime, materialelor, combustibilului, energiei.

Merit a determina creșterea mai accentuată a productivității muncii în ansamblul măsurilor de dezvoltare a economiei, programul de largă perspectivă adoptat în această privință se constituie într-o adevărată strategie a căilor și mijloacelor ce se cer urmate pentru a se asigura, în câțiva ani, dublarea productivității înregistrată în 1980, pentru a se reuși atingerea nivelurilor de productivitate realizate în țările dezvoltate.

DUMITRU ELIADE ■

Noul — armă a revoluției

Prin transformarea, în ultimele două decenii de cind la cîrma României socialiste și a partidului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ritmuri alerte a științei în forță nemijlocită de producție, în factor condițional al întregului complex de fenomene socio-economice generate de dezvoltarea fără precedent a întregii societăți românești, revoluția științifică și tehnica actuală se manifestă ca unul din elementele determinante ale înapțuirii cu succes a cuceririlor noastre planuri și programe de edificare a socialismului. Așa cum afirma cu pregnanță secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea rostită la primul Congres al științei și învățămîntului: „Omenirea se află într-o asemenea etapă a dezvoltării în care știința reprezintă cea mai puternică forță a progresului economic și social. Pornind de la această realitate, nu trebuie să uităm nici un moment că edificarea socialismului și a comunismului nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pe baza cunoașterii umane în general”.

Această idee-forță constituie temelul, piatra unghiulară a acțiunii revoluționare a secretarului general al partidului în stabilirea direcțiilor prioritare de acțiune, evidențiată strălucit în documentele programatice ale Congresului al XIII-lea al partidului, începutul unei noi etape de dezvoltări menită să ridice România pe noi culmi de progres și civilizație.

Zecile de unități de cercetare științifică și tehnologică înființate în ultimele două decenii, puternica bază materială modernă și competitivă la nivelul de vîrf al celor mai înalte exigențe pe plan mondial confirmă grija deosebită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, îndrumarea atentă a tovarășei Elena Ceaușescu pentru succesele științei românești. Pe această bază, talentul creator al poporului nostru are asigurate toate condițiile de a se implica tot mai mult în soluționarea problemelor majore ale progresului tehnico-științific contemporan, de a activa toate formele de înnoire și perfecționare din viața social-economică, în practica muncii zilnice.

Toate aceste realizări au fost posibile grație climatului fertil, stimulat, instaurat prin ac-

țiunea revoluționară de excepție a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Înlăturarea oricăror stavile dogmatice în gîndirea științifică, a oricăror opreliști și prejudecăți, prin eliminarea tezelor și ideilor perimate, prin deschiderea accesului la activitatea de creare a noului și de implementare a acestuia în toate domeniile de activitate a unui impresionant număr de oameni ai muncii, partidul nostru a creat baza fundamentală aplerilor și vîgurcaselor planuri și programe de dezvoltare pentru prezentul și viitorul națiunii. Așa cum afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu: „În toate domeniile, dar mai cu seamă în cercetare, se cere un înalt spirit de răspundere, inițiativă, îndrăzneală și cetezăntă revoluționară”. Întărirea spiritului revoluționar de acțiune este cu altă mai necesară cu cit întodeauna noul în știință și tehnologie se cucerește prin spirit revoluționar, prin curajul de a aborda fără prejudecăți domenii încă necunoscute.

Cercetarea științifică și tehnologică românească este chemată să-și sporească neconținutul aportul creator la ridicarea pe noi culmi a economiei naționale, la nivelul celor mai înalte realizări pe plan mondial. Numai cu contribuția științei poate fi îndeplinită sarcina esențială care stă în fața economiei românești — aceea de a atinge la nivelul anului 1990 stadiul de evoluție a unui stat mediu dezvoltat. Numai cu contribuția acesteia poate fi realizată informaticizarea integrală a tuturor ramurilor economiei, cibernetizarea, automatizarea și robotizarea proceselor productive, dotarea unităților agroindustriale cu sisteme de mașini și agregate, cu instalații și utilaje de înalt nivel tehnic, de mare productivitate și eficiență.

OPREA GEORGESCU ■

Izbînzile de fiecare zi

Am întîlnit în vara aceasta în nordul țării, un Zalău la care puțin, foarte puțin dintre sălăjenii se încumetau să vizeze în urmă cu mai bine de două decenii. Un Zalău nu retrezeit, ci trezit la o viață pe măsura aspirațiilor locuitorilor săi. Uriășele transformări pe trecute în destinul țirgului de provincie, drumul parcurs de la dorința la realitatea reședinței de județ sint parte din întregul devenirii întregii țări în ultimii douăzeci și unu de ani,

în epoca de grandioase mutații numită Epoca Nicolae Ceaușescu. Am ales pilda orașului de la poalele Meseșului, despre care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea, cu prilejul vizitei de lucru din această vară, că poate fi un adevărat exemplu de ceea ce poate realiza poporul într-o perioadă scurtă, atunci cînd este stăpîn pe soarta sa, cînd își făurește viața așa cum o dorește, nu numai pentru că de la „cumințenia”, la care-l condamnase istoria, și pînă la imaginea municipiului prosper de azi saltul este enorm — am putea veni cu multe, foarte multe nume de reședințe de județ, innobrate de frumusețea cuceririlor anilor Epocii Ceaușescu — ci pentru că, într-un moment de răscruce al istoriei noastre contemporane, am numit Congresul al IX-lea al partidului, îndrăzneala, luciditatea, înțelepciunea și patriotismul fierbinte al marelui bărbat de la cîrma țării ne-au făcut să înțelegem că nu există o fericire a tuturor fără fericirea fiecăruia, că nu se poate vorbi despre dezvoltarea economică a României fără dezvoltarea fiecărei comune, a fiecărui oraș, că nu poate fi vorba de o bunăstare generală fără bunăstarea omului. Parte din chipul nou al țării este și Romanul cu arhitectura lui surprinzătoare, și Miercuria Ciuc cu acel spital bijuterie, și frumusețea bulevardelor ale Constanței, și reușitele sistemăzării din Craiova, Satu Mare, Sf. Gheorghe sau oricare altă localitate a României de azi, parte din chipul nou al țării este și Bucureștiul care, într-o întreprindere salutară de modernizare, de conectare a sa la rigurile marilor metropole, renaște azi prin izbînzile de fiecare zi ale constructorilor de tot felul. Învățămîntul, știința și cultura au cunoscut o înflorire fără precedent, faptele din aceste domenii le-au întregit pe cele economice, această dezvoltare pe multiple planuri avînd un singur scop: ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Urmare a succesorilor de excepție în producerea de bunuri materiale, ultimii douăzeci și unu de ani reprezintă perioada cea mai rodnică în domeniul ridicării nivelului de trai și a calității vieții. În ultimele două decenii, fondul de retribuție a crescut de circa 5 ori, iar retribuția medie de aproape 3 ori; volumul desfașurilor de mărfuri, prin comerțul socialist, s-a mărit de 3,4 ori; fondurile alocate de la bugetul de stat pentru finanțarea acțiunilor social-culturale au crescut de la 20,9 miliarde de lei în 1965 la 90,4 miliarde lei în 1985. Sint doar cîteva cifre care ilustrează fertilitatea acestei epoci, temelie solidă pentru înfăptuirile viitoare prefigurare de amplul și mobilizatorul program de acțiune din acest al 8-lea cincinal din care amintim doar două prevederi: vor fi create toate condițiile pentru trecerea treptată la săptămîna de lucru de 44—42 de ore, pînă în anul 1990, și, tot în anul cincinalului 1986—1990, se vor construi 750 000 locuințe noi.

Desigur, nu e nevoie să apelezi la statistici pentru a demonstra ceea ce ține de domeniul evident. Orașele și comunele noi, locurile de muncă, locuințele mai moderne, mai confortabile, asistența medicală gratuită și care beneficiază de cele mai moderne mijloace de investigație și tratament, gratuitatea învățămîntului sint lucruri care nu necesită demonstrații și pledoarii. Ele se văd, se sint, ele constituie România de azi. Parte dintr-un întreg, viața unei comune sau a unui oraș vorbește elocvent despre o țară puternică, fără complexe, ale cărei argumente în fața istoriei și a viitorului sint înfăptuirile de azi.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Spre împlinirile de mîine

Întreaga politică internă și externă a României numără printre principiile ei călăuzitoare prospectarea viitorului. Chipul de azi al țării cuprinde în trăsăturile sale chipul de mîine, așa cum sîmînța primăverii închide rodul toamnei. Fiecare nouă investiție, fiecare inițiativă devenită program, fiecare element de strategie politică din sistemul de gîndire al celor ce ne conduc destinele se întemeiază pe ceea ce știm despre chipul de mîine al țării.

Investițiile pe termen lung caracterizează, de mai bine de două decenii, economia românească, iar așii din urmă au adus, în ritm susținut, o salbă de inaugurări de ample obiective industriale, social culturale — prime jaloane smulse viitorului pentru prezent. Metroul, Canalul Dunăre-Marea Neagră, etape din lucrările la modernizarea cursului riului Dimbovița, din proiectul canalului Dunăre-București, din ample lucrări de edificare a noului centru civic al capitalei, precum și finalizarea construcțiilor de înnoire a centrelor civice din numeroase municipii și orașe ale patriei, un mare Palat al pionierilor și școlilor patriei, în miezul unui cartier tînăr al Bucureștiului, atîtea și atîtea case de cultură, și instituții cu destinație socială și culturală etc., s-au implantat definitiv în peisajul țării, ca finalizări ale unor admirabile inițiative ale conducerii de partid și de stat, ale președintelui țării.

Calitatea, această condiție indispensabilă a racordării la nivelul mondial de civilizație tehnică și materială, reprezintă în economia românească a timpului nostru un principiu fundamental. Efortul pentru economisirea materilor prime, a materialelor și energiei, pentru găsirea a celor soluții tehnice de maximă eficiență nu este altceva decît grija pentru chipul de mîine al țării, de neimaginat în afara ideii de independență economică, de suveranitate națională.

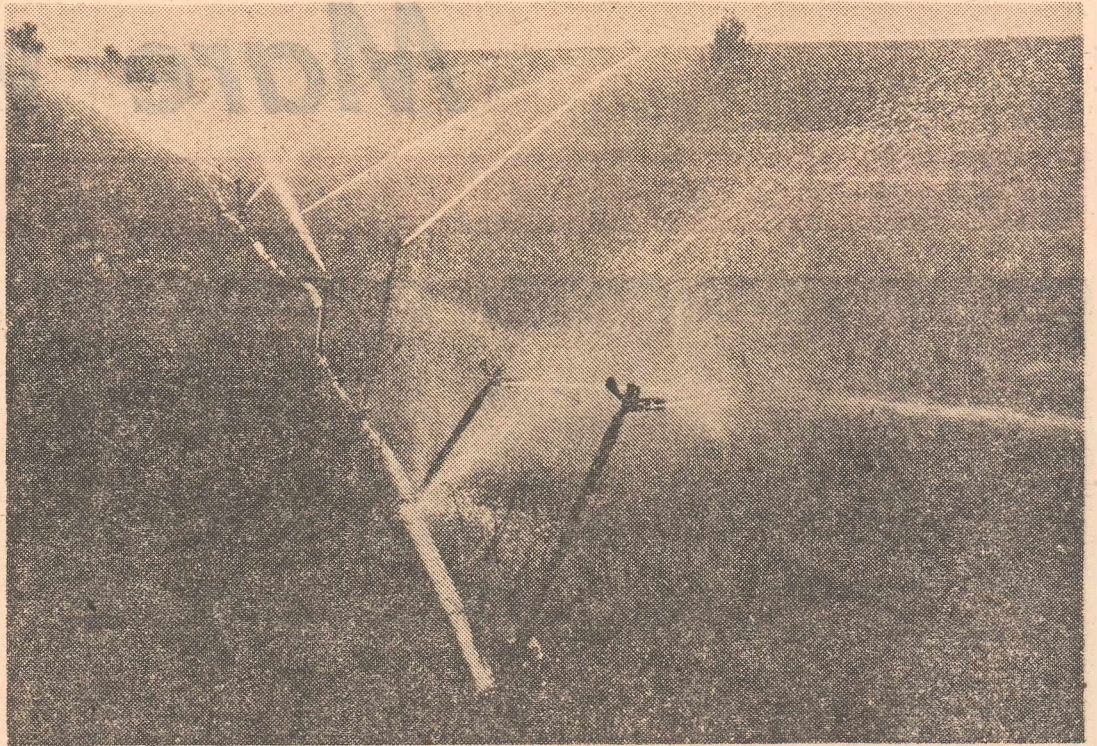
Creșterea unui eșalon de specialiști cu pregătire la cel mai înalt nivel, punerea în acțiune a inteligenței românești stau de altfel în centrul preocupărilor legate de formarea tinerei generații. Știința și tehnica românească se află azi într-un moment benefic, de deschidere și înnoire, sprijinit îndeaproape de exigențele unui învățămînt modern, ale cărui merite se pot măsura, de pildă, și în funcție de rezultatele recente, excepționale, ale elevilor români în competiții internaționale: olimpiadele de matematică, fizică, biologie, chimie.

Așa cum a spus-o în repetate rînduri secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tinerii trebuie să fie neconținut și nemijlocit în miezul efortului întregii națiuni de progres și de propășire în toate domeniile. Garanție a zilei viitoare, formarea lor, spiritul lor novator, participativ, responsabil, se înscriu între dezideratele de prim ordin. În uzine, în institute, de cercetare, pe ogoare, pe șantierul tineretului, în universități, ei reprezintă fermentul viitorului în plasma fierbinte a prezentului. În ei, în copiii țării, a căror viață este dreptul și datoria de fiecare clipă a națiunii întregi, în ei va rodi acest viitor care începe azi: chipul de mîine al țării.

T. MIHĂILESCU ■

Grandios proiect al Epocii Ceaușescu: reconstrucția pământului

Continuăm în numărul de față să completăm „cartea” noastră de reportaj cu un nou și semnificativ capitol dedicat cimpilor țării, tărimurile noastre de poveste, locuri ale unei deveniri fabuloase a materiei și a oamenilor.

Veniți să vedeți Cîmpia Română

Peste Cîmpia Română sînt așternute gânduri noi, gândurile la ceea ce numim, cu speranță transformată de la an la an în certitudine, recolte sigure și stabile. Pentru aceasta avem nevoie de foarte multe lucruri, de la căldura soarelui la binefacerea apei; mai ales de binefacerea apei, stavilă în calea secetei pustitoare. Ne-am propus unul din cele mai ambițioase programe de irigații, fără precedent în istoria țării noastre și mult peste ceea ce se face în alte țări. În 1985 suprafețele irigate au fost de peste 3,5 milioane hectare, „ceea ce asigură, cum aprecia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul prezentat la Congresul al XIII-lea, înlăuntrul de bune condiții a programului de irigare a circa 60 la sută din suprafața țării pînă în 1990”. Canalele de irigații sînt o veritabilă cale regală pentru recolte indestulătoare, pentru o viață prosperă și îmbelsugată. Din litera prevederilor de partid și de stat, aceste proiecte mărețe au început să prindă viață în realitatea de fiecare zi a Cîmpiei Române, în realitatea tulburătoare a reconstrucției pământului — grînar al țării. Odată cu noul cincinal, în acest an 1986, au început lucrările la Canalul magistral de irigație și navigație ce va lega Siretul (din aval de Adjud) de Ialomița (în acumularea de la Dridu) și de-aici mai departe, printr-un alt canal, de sistemul hidrotehnic construit pe Valea Mostiștei, cu vărsare în Dunăre. Va fi o nouă arteră de vitalitate a Bărăganului, în lungime de 190 km din care se va ramifica un nou sistem vascular al acestei părți din cîmpie prin care apa va purta cu sine binefacerea unor recolte ferite de pericolul secetei. Tot în acest an au început lucrările la Sistemul hidrotehnic Dunăre-Jiu-Olt-Arges, și au început cu segmentul derivației Oltului la Drăgănești și Ipotești într-un canal ce se va sfîrși în Neajlov, lung de peste 63 km și care va traversa Cîmpia Boianului („Transolteanul” fi spun constructorii) cumva paralel cu Dunărea. Peste 230.000 ha vor primi apă din acest canal magistral, la care se vor mai adăuga alte 140.000 ha cînd se va da în folosință celălalt segment al său, între Dunăre (la Gruia) și Drăgănești. Un al treilea canal prinde contur în cîmpia de nord-vest, între Somes-Crasna-Ier, din care vor sorbi apă binefăcătoare peste 30.000 ha din terenurile nisipoase ale acestei părți a țării. Pe hărțile fizice ale reliefului românesc dintr-un viitor nu

prea îndepărtat toate acestea vor apărea așa cum sînt acum pe planșetele proiectanților, trasate cu linii albastre în mijlocul, de-a lungul și de-a latul galbenului cîmpiei. O vastă operă de construcție pe orizontală ce echivalează, de fapt, cu o impresionantă reconstrucție a pământului al cărei liant, mătură a forței și voinței omului de a-și apropia natura, va fi chiar apa, obligată de-acum să parcurgă trasee imaginare și făurite de om, întru bunăstarea și fericirea omului. Pentru că, în ultimă instanță, din această apă își vor trage seva recoltele viitorului, cele 30-32 milioane tone de cereale pe care ni le-am propus a le obține în vara anului 1990. De aceea, cu îndreptățită exigență, secretarul general al partidului sublinia în Raportul la Congresul al XIII-lea că

IX-lea al partidului, este un grandios trust de antrepriză generală, cu lucrări mult diversificate și răspîndite în toată țara). Cu alte cuvinte, inginerului Șoileanu au început să-și iasă fire de păr alb pe malul apelor, acolo unde-și știe de aproape douăzeci de ani casa și masa. A făcut baraje, regularizări și îndiguiuri împotriva inundațiilor, stații de pompare, prize de apă — a trecut, deci, cam prin tot ceea ce se cerea de făcut cu apele riurilor. Acum este directorul antreprizei Drăgănești-Olt, punctul de plecare a unuia din marile canale magistrale de irigații. Îl întreb despre lucrările luate în antrepriză de colectivul pe care-l conduce. „În construcții se folosește adesea expresia «front de lucru», dar cred că nicăieri nu e mai potrivită ca în cazul

relief sub și peste cota de plecare, vom avea zone de săpare a canalului, dar și porțiuni de umplură, de îndiguire a malurilor, ca să fiu mai explicit, Traseul lui, lung de peste 63 km, va intersecta riuri, drumuri, căi ferate — va intersecta e un fel de a spune, întrucît, în punctele respective, canalul va trece fie pe dedesubt, fie pe deasupra respectivelor obiective existente, astfel încît acestea nu vor fi cu nimic perturbate. Din această coloană centrală se vor desprinde antenele de irigații care vor acoperi întreaga cîmpie asemenea unor puncte de hidranți de care întinși oriunde și care vor ieși și-aici la suprafață, din loc în loc, la dispoziția oamenilor din agricultură. Dar pînă atunci mai e”. Cit, îl întreb. „Fix

lucrat la protecția împotriva inundațiilor și a plecat de-acolo după inundațiile din '75, „cînd a venit o viitură mare și nu s-a întimplat nimic de-a lungul lucrărilor executate de noi”. A plecat liniștit, se înțelege, și a luat în primire altă lucrare importantă — sistemul hidrotehnic Mostiștea. „Acest riu este de gradul zero, adică total nepoluat. Trebuia să facem o salbă de patru baraje (un al cincilea, primul dinspre aval, l-a executat altă întreprindere) care au dublu rol: la vituri mari dinspre amonte, preiau surplusul de apă, iar la secetă, prin apa care este pompată din Dunăre și, apoi, din baraj în baraj (în ordinea Dorobanți — Iezer — Frăsinet — Gurbănești — Fundulea) se asigură irigarea a peste 180.000 ha. Volumul tuturor acestor acumulări este de peste 200 milioane mc de apă. Mostiștea fiind legată, înspre amonte, printr-un alt canal de barajul Dridu, unde se va produce confluința cu canalul de la Siret”. Îmi vorbește despre aceste lucrări, care se apropie de finalizare, cu ușurința unui geometru care trasează intersecții cu echerul și rigla. O astfel de geometrie are și sistemul hidrotehnic a acestui riu ce curge spre vărsare („afluent în sens invers al Dunării”, a fost inspirat denumită Mostiștea), numai că realizarea în practică a acelor „trasee geometrice” a presupus ani de muncă încordată. Pentru scurtă vreme, inginerul Grănescu a fost chemat în centrul trusului, dar se vede treaba că prezența lui inspira prea multă siguranță și încredere ca să nu fie retrimis pe un șantier. Drept pentru care este acum inginer șef al antreprizei de la Drăgănești.

Riurile marilor recolte

„este necesar să înlăuntrul de neabătut programul de irigații și îmbunătățiri funciare, de creștere a potențialului productiv al pământului. Pînă în 1990 va trebui să realizăm irigarea a încă 2,5 milioane hectare, să efectuăm lucrări de desecări și îmbunătățiri funciare pe circa 2 milioane hectare și să asigurăm o mai bună sistematizare și organizare a teritoriului în vederea folosirii corespunzătoare a întregii suprafețe, ca o condiție fundamentală pentru obținerea unor recolte mari și sigure”.

Această orientare programatică a început să prindă viață la scara unu pe unu. Adică au apărut noi șantiere, brigăzi, antreprize, au apărut — mai mulți și mai pătrunși ca oricînd de răspunderea față de ceea ce fac — constructorii pe orizontală. Odată cu o nouă istorie a acestor locuri a început să se scrie, adică, și o nouă biografie a oamenilor.

A apărut un front

Petrică Șoileanu este un vechi luptător al lucrărilor hidrotehnice. A început cu adevărat meseria într-o întreprindere care chiar așa se numea — de „lucrări hidrotehnice speciale”, crescînd odată cu ea (acum fostul I.L.H.S., una din primele întreprinderi înființate după Congresul al

nostru: avem lucrări de la Cîmpul lui Neag, spre izvoarele Jiului de Vest, pînă la vărsarea riului Vedea în Dunăre. Un front de peste 400 km. Facem lucrări hidrotehnice în șase județe — regularizări, îndiguiuri, deschideri de carieră pentru cărbune, prize de apă la Uricani și Cîmpul lui Neag, derivațiile de la Ipotești și Drăgănești, amenajarea riului Vedea pînă la Dunăre. Sînt angajați în acest front peste 1.200 de oameni, organizați în cinci brigăzi conduse de Petre Antonie, Ion Viță, Stoian Constantinescu, Louis Diamandi și Ilie Nacu. Un front cu virful la Drăgănești-Ipotești, care va avansa în cîmpie odată cu canalul magistral pe care-l vom construi”. După cum prezintă lucrurile, chiar pare un comandant de oști care, deși are timpul drămuț între toate zonele sale de acțiune (I-am „prins” între Horezu și Vedea), știe că regina probelor de muncă și de profesionalism pe care trebuie să le treacă împreună cu colegii săi este canalul magistral Olt-Arges. „Va fi o lucrare impunătoare, îmi citează el ca din niște amintiri despre viitor. Începem cu două stații de pompare a apei din Olt pe terasa aflată cu 58 m mai sus de unde va porni canalul propriu-zis. Adîncimea lui va fi în jur de 5 m, iar lățimea — de 6 m la fund și 30 m la suprafață. Traversînd forme de

1.173 de zile. Atît va dura construcția acestui canal, 1.173. Pentru noi, numărarea începe și a și început”. Inginerul Petre Șoileanu nu se dezmăcește. Parcă îmi și atrage atenția că și astăzi, cînd discut cu el, e o zi din aceste 1.173. Nu mai insist.

O istorie a locurilor prin biografii ale oamenilor

Mi-ar fi fost imposibil să ajung în timp util în toate acele locuri în care pământul cîmpiei a căpătat altă înfățișare sau altă putere (pentru că dacă e greu să spunem că relieful cîmpiei s-a schimbat, putem, însă, spune cu certitudine că el s-a îmbogățit). Am putut totuși cunoaște cîteva din acele locuri cu ajutorul unuia dintre „instrumentele” cele mai fidele și mai credibile cu putință: biografiile de muncă ale celor care au lucrat în acele locuri.

După absolvirea facultății, inginerul Ilie Grănescu, de fel din Dorohoi, a „descălecat” taman într-un institut de proiectare din Craiova. N-a stat mult pe gânduri cînd i s-a propus „să dea” proiectarea pe execuție, și așa s-a văzut lucrînd la îndiguiuri, regularizări și construcții de stații de epurare. În zona Tirnăveni-Sighșoara a

Dacă este adevărat că inteligența și simțul umorului fac întodeauna „casă bună”, felul de a fi al lui Stoian Constantinescu confirmă pe deplin acest lucru. „Sînt alb la păr și negru la față din cauza izolării, îmi reteză din start o întrebare pe care nici n-aveam de gînd să i-o pun. Cînd își amintește cu voce tare pe unde a lucrat, înțeleg ce vrea să spună el prin „izolare”. Vreo trei ani a lucrat la barajul Paltinu și, după ce a fost terminat și acest obiectiv, a fost numit șef de lot și de șantier la acumularea Ighis și regularizare și îndiguire Tirnave la Copsa Mică. A încheiat și aici treaba, după vreo șase ani, cînd a fost trimis în Banat. „La Bocșa aveam sediul, dar lucrările erau: regularizare și îndiguire Mureș la Lipova, regularizare și îndiguire Birzava de la Bocșa pînă la frontieră, vreo

Mirificele grădini din nisipuri

120 km, și tot astfel de lucrări pe Moravița și Caraș. Șantierul se întindea pe 300 km, iar noi eram la vreo 400 km de sediul grupului și la 600 de sediul trustului. În urma acelor lucrări au fost scoase de sub efectul inundațiilor peste 120 000 ha din cimpia Banatului. În zona Moravița, de pildă, se aflau vreo 18 000 ha care nu se mai cultivau de ani de zile; după încheierea lucrărilor noastre, de pe această suprafață s-au obținut 6 000 kg orz la hectar. Dar canalul de la Ipotești? „Am ajuns aici la fel ca inginerul Grămescu, după o scurtă escală în centrul trustului. Și cum aveam fața prea bătătorită de soare și vânt, era clar că tot șantierul e de noi! La Ipotești lucrăm la o deviație a Oltului, mai întâi în conducte (vreo 2,5 km) și apoi într-un canal de terasă lung de 9 km. Vom asigura astfel sursa de apă pentru iriga-

rea, într-o primă etapă, a 47 000 ha din județul Olt. Il întreb într-o doară ce-și dorește. „Să pot face o excursie pe la toate lucrările pe care le-am făcut”. Louis Diamandi este inginer proiectant și zidar categoria a IV-a. Ambele calificări le-a obținut în timpul facultății. E drept că a lucrat mai mult în proiectare — vreo 17 ani (structurile de rezistență ale unor unități chimice din Zlatna, Borzești, Oradea, Craiova, Pitești, Rimnicu Vilcea, Giurgiu). Valurile vieții l-au adus de vreo doi ani în execuție, zonă de acțiune de care se pare că s-a îndrăgostit, chiar dacă o tratează cu exigența unui proiectant sever (de aici „obiecțiile la documentație” pe care le face adesea și, în general, multe idei care-i trec prin cap cind vede o lucrare; așa a înțeles să-și facă meseria și cind a lucrat la I.A.C.E.R.D., datorind mult stilului de muncă de acolo venirea lui pe șantierul de la Drăgănești...). A luat în primire brigada de aici doar de vreo două luni, dar se pare că energia pe care a acumulat-o în anii cit a fost proiectant începe să irumpă în spațiul concret al muncii de șantier.

Aceștia sînt cițiva din cei care reconstruiesc pămîntul Cimpiei Române. Ei sînt constructori pe orizontală și n-au privilegiul să-și poată vedea vreodată dintr-o singură privire întreaga operă. Munca lor se măsoară cu pasul și cu ziua, cum spunea directorul Șoileanu. Pași care dau spațiului o nouă configurație, zile care se compun într-o lucrare pentru eternitate. Orașul Drăgănești Olt — „rampa de lansare” a acestei temerare opere pe orizontală — i-a primit cum se cuvine pe acești constructori de un tip aparte. Ei alcătuiesc, de fapt, o nouă populație a orașului. Primarul, Valentin Nițu, le-a oferit din prima zi „cheia de onoare” a unei atenții pe măsura importanței lucrărilor pe care le fac oamenii „telehașului”. Iar strădanile lui Ion Mănăilă, secretar de partid și vicepreședinte al C.O.M. pe antrepriză — un fel de „șef cu spatele frontului” — de a pune cit mai bine în valoare condițiile de muncă și viață pe care orașul le creează constructorilor nu sînt altceva decit reluarea și aici, la Drăgănești Olt, nimeni nu știe pentru a cita oară în viața lor de constructori, a acelorași griji, probleme, soluții, propuneri care să-i facă pe acești oameni să se simtă și aici, ca și pe celelalte șantiere, adică la fel ca acasă.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Intre operele reconstrucției Cimpiei Române sub semnul noului, fertilizarea nisipurilor ocupă un loc aparte, cu parametrii încă în studiu.

Sînt în tară 467 700 de hectare de nisipuri, din care 322 700 zise „agricole”. Mai mult zise, căci pe 126 600 din aceste hectare concentrația humusului este sub 7 la sută, pe 199 500 ea abia crește, abia se nevoieste să crească pînă la 1,2 la sută și doar pe vreo 81 200 saltă mai sus. Soluri cu rod fragil și incert (nisipurile mai fiind, pe deasupra, și niste vesnic fierbinti tipii ale secetei), ba, în covârșitoare majoritate, ostile rodului, „născute moarte”. Un arhipelag de insule de nisip răsbindite în 14 județe, unele ocupind nesfîrșiri de zări, altele insinuindu-se, în viclene limbi, printre soluri mai rodnice. Multe din ele sînt nisipuri mobile, „zburătoare”, pe care vîntul (care pe astfel de teritorii își face de cap, neîntîlnind în cale-i nici un obstacol, nici o pavăză) le răscolește, le spulberă, le aruncă peste cimpii, acoperindu-le în plină vară cu o zăpadă pustiitoare. Troieniri ale timpului geologic care pe aici își continuă lucrarea, suprapunînd-o peste cea a omului, ruînd-o și risipind-o.

Desertul Saharei înaintea și azi, spun geografil, cam cu un kilometru pe an, înfricoșînd un întreg continent. Alternativa localnicului e lupta sau fuga. Omul de pe nisipurile Cimpiei Române n-a avut o alternativă, el n-a fugit, n-a putut fugi („țărani n-au unde să plece”, scria Rebreanu, ei nu-si pot lua pămîntul pe umeri ca să fugă cu el din fața destinului) și, forțat sau forțat de această împrejurare extremă, si-a revelat valuta majoră a esteticii, găsiind soluția unui armistițiu, fie și temporar, cu o natură în care trebuia să trăiască. A încercat să oprească nisipul, expansiunea lui, prin perdele de salcimi, a încercat chiar să-l cultive, plantînd secară și viță de vie în șanțuri adînci, ferite de vînt, izvoditoare uneori și de tainice seve. Atît a izbutit să culeagă, din veac, de pe aceste stihinice soluri: cițiva ciorchini de struguri, ceva secară, ceva tutun. Dintre pomi, numai corcodușul cu fructe galbene ca opalul sau rosii ca focul (căci solul zgîrcit stringe rădăcinile plantelor ca într-o menghine, făcînd să țîsnească la zi culori tari, culori minerale) ce s-a putut opoși printre papuri seci și rogozuri buboase.

Războiul dunelor

Cea mai mare insulă de nisip din țară se află în Sudul Olteniei. E un gigantic triunghi cu virful împins spre hotarul de miazăzi al Craiovei și cu latura mare pe Dunăre, concentrînd, în județele Dolj, Olt și Mehedinți, 208 300 ha. O Sahară! O „Sahară olteană”, i-au zis unii, o Sicilie sau o Corsică, i-au zis alții, peisajul alb-cenusiu al dunelor de nisip clădite pe toate zările intrînd și în sate, prelungindu-se în peretii albi puși pe temelii cenusii de calcar, în ulițele prăfoase, cu prea puține oaze de umbră, pe care se coc la soare, ca în frigări, serpi și sopirle. Bătălia pentru fertilizarea nisipurilor a pornit, firesc, de aici.

În vara anului 1954 s-a înființat la Timburești, în Dolj, sub egida Institutului agronomic din Craiova, o stațiune — practic, un punct experimental — pen-

tru studierea potenței germinative, prea puțin cunoscută în epocă, a „Saharei oltene”. S-a luat ca punct de plecare știința de veacuri a pămînteanului în îmblînzirea stihniilor, s-au săpat șanțuri, kilometri și kilometri de șanțuri care, grație unor îngrășăminte complexe (o noutate în zonă!) îngropate în ele, au eliberat din solul arid soluri și forme vegetale necunoscute, fabuloase pentru localnic. Plantele acclimatizate au dat, în anii ploioși, recolte-surpriză, fabuloase și ele, cel puțin în raport cu ceea ce se obținuse pînă atunci; dar aceleași plante, în anii cu secetă, stăpîni de veacuri ai calendarului, n-au putut să asimileze îngrășămintele, făcînd ca solul să recadă în firea lui veche, strîmă.

Sarcina demersului științific de anvergură, care să ia în seamă toți factorii naturali (activi sau doar virtuali) ai zonei, întregiți cu cei născociți de om, printr-un program de întindere și de durată, i-a revenit, începînd cu anii '60, stațiunii întemeiate la Dăbuleni, lângă gurile Jiului. O stațiune care, odată cu 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, a devenit, ca Stațiune centrală de cercetări pentru cultura plantelor pe nisipuri, un veritabil centru de complexe investigații, cu rol (chiar dacă încă nedefinit, ca atare) de institut științific la nivel național. O stațiune-pilot a noului, o operă a Epocii Nicolae Ceaușescu, a cărei evoluție e strîns legată de numele secretarului general al partidului (care a și vizitat-o în două rânduri, în 1971 și 1982, decizîndu-i marile linii de forță ale creației ei în timp), o stațiune care, în acești 21 de ani, a îndrăznit, cu rezultate spectaculoase, o experiență fără echivalent la noi și cu puține echivalente în lume: fertilizarea tuturilor nisipurilor țării, începînd cu cele ale „Saharei oltene”.

O discuție cu prof. univ. dr. ing. Petre Baniță, membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice și director al stațiunii de peste 20 de ani, ne-a revelat cîteva din datele de esență ale acestei experiențe care, prin aportul ei de noutate tradus la ample dimensiuni geografice, propune în tabelele de valori ale științei și practicii agricole românești — și, cum spunem, nu numai românești! — niste indici de unanim interes. (N-o spunem doar noi, nici doar profesorul, o spun numeroșii specialiști străini care au ospetit stațiunea; o spune colaborarea acesteia cu unități de profil din S.U.A., U.R.S.S., Franța, China, Israel, Ungaria sau Polonia, unități care, ades, solicită transfer de experiență din Dăbuleni, cea mai recentă solicitare venind din Sahara).

Cercetătorii stațiunii, ne relatează profesorul Petre Baniță, s-au înhamat, de la început, la o trudă complexă, considerînd nisipurile și fîgăduințele lor productive (pentru unii, în epocă, inexistente!) din toate unghiurile și de la toate altitudinile. S-au înhamat, între altele, la truda aducerii apei, mai rară aici decît vîntul, desi vechi toponimice ale locurilor, ca „Valea fîntinilor”, „Fîntina ascunsă” sau „Broasca”, îi destăinuiau prezența secretă. Captarea unui prim izvor, „Ascunsa”, ascuns sub pămînt, fugit prin straturi niciodată cotroabite de om, a stat la baza cercetărilor privind irigațiile. Au fost puse în operă, în plin desert, moder-

ne și varii sisteme de irigare (irigare prin „picurare” la rădăcinile plantelor, irigare prin „rame perforate”, inclusiv mult discutata „irigare subterană”), cercetările în domeniul ale specialiștilor stațiunii constituind un redevabil temel pentru edificarea Sistemului Sadova-Corabia, astăzi stăpin pe 35 000 de hectare.

O altă trudă, cu revelantă dimensiune de unicat, a fost „fixarea” și „modelarea” dunelor, aceste false dealuri (asa le zic localnicii, „dealuri”), asa le-au zis din timpuri străvechi, ca să fixeze măcar prin cuvînt efemerul), de fapt nestatornice valori de nisip zburător, teribile cind, răscolite de vînt, sar din fragilele lor rădăcini de lut și înecă ogoarele cu semănături. „Fixarea” și „modelarea”, adică înghețarea dunelor-valuri și transformarea lor în vaste întinderi plane, au permis o mai bună gospodărire a irigațiilor și a ploilor (imposibil în condiția în care apa aluneca de pe creasta gurgului de nisip, cu îngrășăminte cu tot, lăsînd virful în prada secetei iar poalele condamnîndu-le excesului de umiditate și de materii sîrate) și, pentru prima oară, puțina mecanizării (și ea imposibilă înainte, pantele repezi interzicînd accesul tractoarelor). Acest „război al dunelor” a însemnat, lucrul ușor de imaginat, o uriasă cheltuială de forțe tehnice și umane, de mari valori materiale aruncate în luptă. (Doar în incinta celor 35 000 de hectare ale Sistemului de irigații Sadova-Corabia s-au „mutat”, de pe fiecare hectar, circa 2 500 mc. de sol!).

Cîndva, notam la începutul acestor rînduri, omul locului a încercat să stabilizeze nisipurile prin perdele de arbori. Știința agricolă românească, prin cîteva din reprezentanții ei iluștri, între care Gh. Ionescu-Sisești, i-a stat alături, asociîndu-i și pe silvicultorii, astfel că la sfîrșitul secolului trecut se ajunsese aici, prin plantări succesive, la un teritoriu împădurit de 40 000 de hectare, la vremea aceea cel mai mare masiv de salcîm din Europa. Un redevabil baraj în calea nisipurilor și, totodată, un magnet al ploilor, cu un microclimat al ozonului și al prospețimii. S-a întîmplat însă, apoi, campania, desigur nobilă în intenții, de „cucerire a noi pămînturi pentru agricultură”, care a dus la defrișarea masivului într-o alarmantă proporție. Savanții care au avertizat asupra pericolului au fost priviți ca niste profeti mincinoși, iviți ca „să incurce entuziasmul campaniei”, la fel ca și bătrînul țaran dăbulean „nelămurit”, care privea cu tristețe cum arbori falnici se prăbuseau sub topoare. Rămase fără străjeri, nisipurile au reînceput să-și facă de cap, apele au fugit înapoi în cer, seceta a redevenit endemică. Procesul de degradare a fost curmat grație stațiunii. Perdelele de salcîmi plantate aici în ultimii ani, la distanțe strînse (150—200 m), protejează 40 000 ha de semănături.

Carei — Delta Dunării, via Dăbuleni

Ce a rezultat din această operă?

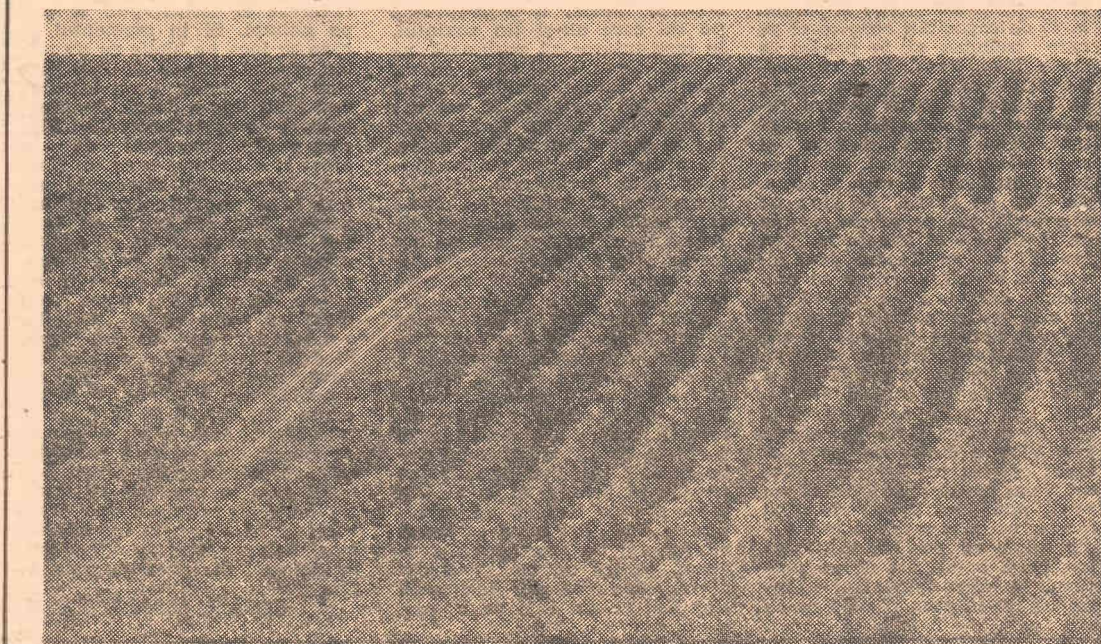
A rezultat, în primul rînd, această stațiune-pilot a noului, ocupînd cu laboratoarele, cu secele, cu fermele și terenurile ei experimentale o moșie de 3 000 ha. După Fundulea, e cea mai mare stațiune din cadrul Academiei de științe agricole; și e singura cu profil complex, producînd de toate, de la grîu și porumb la soia și floarea soarelui, de la cartofi la tomate, de la ceapă la ardei gras, de la struguri și piersici la pepeni și sorg, de la plante tehnice la plante medicinale, de la bumbac la arahide și la lavandă. Numai speciile de pomi cultivate în stațiune sînt vreo 13 (între ei, chiar și mărul, o apariție cu totul surprinzătoare în teritoriile cu nisipuri, ba chiar și pretențiosul și delicatul migdal!); numai soiurile de viță de vie, risipite pe 800 ha, sînt aproape 1 000. (Vinuri se făceau și altădată pe-aici, căci soarele cu intensități africane al acestei „Sahare oltene” intră adînc în boaba de strugure, indulcînd-o și parfumînd-o de la pielită și pînă la miez. Dar acele vinuri erau puține, foc de scumpe, ele doar ce se degustau pe virful limbii, ca și raritățile podgoriilor antice, exportate cu grijă în amfore. Acum, cine coboară în pivnița stațiunii se rătăcește prin nesfîrșite bolgi în care duhul pădurilor de struguri

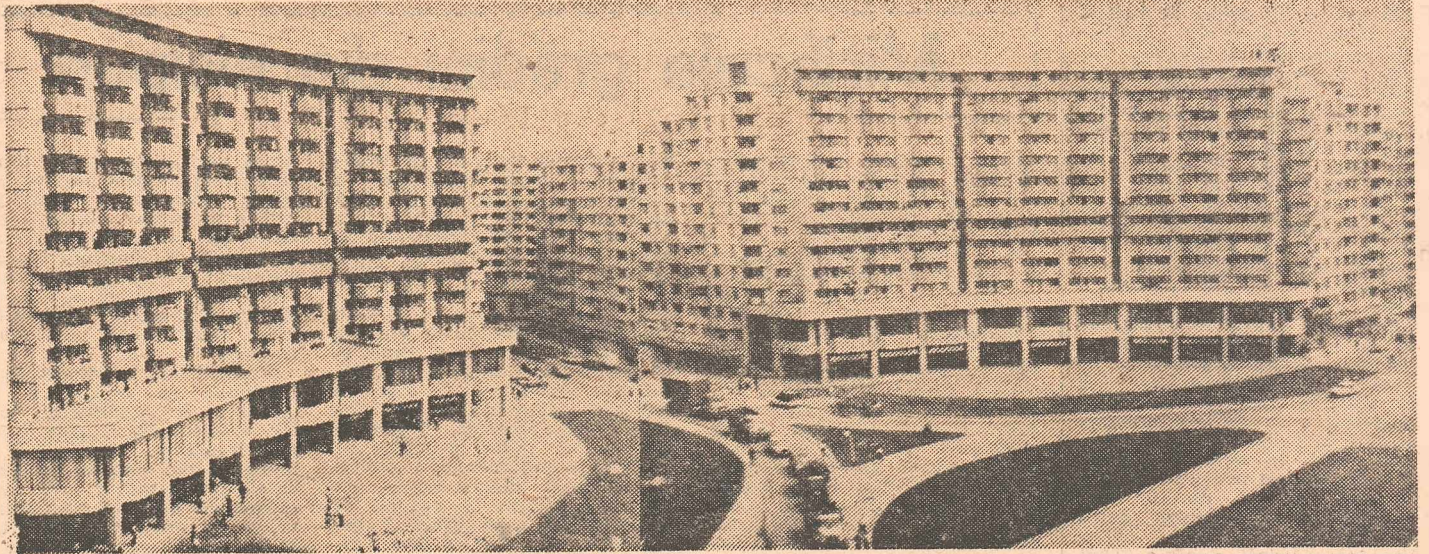
geme închis în antale gigantice. Soiurile de vinuri create aici, ca „Albul de Bechet”, „Rozul de Oltenia” și „Rosul de Dăbuleni”, dau producții de performanță). Cercetătorii stațiunii, astăzi în număr de 64 (din care 10 doctori și 13 doctoranzi, cu titlurile științifice cucerite aici), studiază, de două decenii, acclimatizarea a nu mai puțin de 101 specii de vegetale, cu peste 4 000 de soiuri. Fiecare cercetător s-a dedicat unui domeniu, unei grupe de plante sau unei plante; pentru 26 de plante s-au elaborat, în decursul anilor, tehnologii speciale, puse la dispoziția unităților productive de pe nisipuri. Recolte-model pentru zonă (anul acesta, peste 5 200 kg. la hectarul cu grîu, peste 40 000 la hectarul cu piersici „Colens” și „Redhaven”, peste 90 000, în cimp experimental, la hectarul cu „pepene de Dăbuleni”, ultima creație a cercetătorilor), recolte ce intră în competiție cu darurile cernoziomului, au făcut ca spre stațiunea din Dăbuleni să se îndrepte toate privirile. Stațiunea le-a venit în întîmpinare, concepiind, dirijînd, punînd în temeinice rosturi o amplă și sistematică acțiune de fertilizare a nisipurilor din sudul oltean. Ca totuși Cimpia Dunării, acest sud are incinte de muncă și viață tesute strîns (pe nisipurile din Mehedinți sînt 30 de C.A.P.-uri, pe cele din Dolj 82!), cuprînderea lor în opera reconstrucției solului echivalînd, pentru sute și sute de mii de oameni, cu o reasezare în alte date a existenței lor de pînă acum. Din cele 203 300 de hectare cu nisipuri ale „Saharei” de pe Dunărea oltească au fost deja ameliorate, adică aduse în starea de a produce (și, evident, de a-și începe să-și legitimeze prin recolte această stare), 125 900 ha, alte 54 600 urmind la rînd în anii actualului cincinal. Lucrarea stațiunii s-a mutat, simultan, pe toate insulele de nisip ale țării, în nord-vestul Cimpiei Române (zona Carei-Valea lui Mihai) și în sudul Moldovei (Buzău, Ialomița, Brăila, Galați), în Delta Dunării și în Dobrogea. Opt cimpuri experimentale, cu regim de microstațiuni, roite din stațiunea-mată a Dăbulenilor și păștorite de ea, aduc, în puncte-cheie ale acestor tinuturi, noutatea tehnică și științifică, răspîndînd-o bogat spre toate orizonturile. La scara țării, 170 400 de hectare de nisipuri au fost deja ameliorate. În perspectiva anului 1995, cvasitotalitatea nisipurilor din România vor deveni cuibare de grîu și porumb, de legume, de viță, de pomi, de furaje. Un vast program elaborat de Academia de științe agricole, întemeiat pe Directivele Congresului al XIII-lea al partidului, acordă stațiunii-institut științific din marginea Dunării (da, veritabil institut științific, în circumstanța în care agricultura practică pe nisipuri se conturează tot mai pregnant ca o agricultură specifică, cu legi și cerințe proprii) rolul de factor motor, polarizator al tuturor energilor și demersurilor investite în această campanie de unică anvergură. Potrivit indicațiilor date de secretarul general al partidului cu prilejul ultimei vizite făcute la Dăbuleni, în septembrie 1981, un rol de extremă eficiență în această campanie revine unei grupe de proiectare, avînd în frunte conducerea stațiunii, atribuită cu sarcina de a stabili întregul mod de organizare a activității de producție pe nisipuri.

Eforturi mari, dar eforturi care, după cum ne declara într-un interviu prof. dr. ing. Petre Baniță, se vor solda — se soldează deja! — cu o impresionantă dobîndă, nisipurile vîdîndu-se, sub lucrarea științei, nu „soluri moarte”, cum grăbit sau nestiutor au fost denumite cîndva, ci soluri cu vii potente germinative, adevărate soluri ale viitorului. Aici, pe nisipuri, ne reamintea interlocutorul, e raiul soarelui, al luminii și al căldurii, condiții ideale pentru plante (firește, în condiția aplicării atente a tehnologiilor de fertilizare), oferind puținta de a se obține două și chiar trei recolte pe an, una de boabe și cel puțin una de masă verde (ultima îngrășînd și pămîntul, dăruindu-i necesarul azot). Se poate deci practica o agricultură eficientă, în regim intensiv; se poate practica, după cum stațiunea și unitățile îndrumate și asistate de ea au probat-o, și o zootehnie modernă, cu rase de animale înalt productive.

Niste pămînturi altădată sterpe — și nu puține, ci de sute de mii de hectare! — se ridică, iată, la prestigiul de aleasă grădină a țării, înălțînd creația omului — a omului Epocii Ceaușescu — la dimensiuni cu adevărat demiurgice.

ILIE PURCARU

Revenit în Cluj-Napoca, după o absență mai îndelungată, ești obligat să observi că străzile sînt mai aglomerate, lumea mai grăbită, trotuarele aproape neîncăpătoare. La ieșirea dinspre aeroport, orașul vechi a căzut, s-a stins cu desăvîrșire. Abia mai supraviețuiesc câteva urme discrețe, câteva case stinghere, aproape speriate de ofensiva betonului, a aleilor și utilajelor de construcții. Cîteva troleibuze și autobuze leagă această zonă a orașului de centru. Și nici nu ajung. Mărăștii seamănă cu un alt oraș, venit de aiurea și așezat în coastele bătrînului burg. Privind de sus, dinspre Gheorgheni, ai impresia că o enormă mașinărie a aterizat în vale și și-a întins anexe, amenințînd orașul. Acest colos care crește în fiecare zi, și vreme de cîțiva ani va crește mereu, se numește în limbajul cotidian „cug”. Dacă ai sta cîteva minute lângă un telefon public și ai trage cu urechea la convorbirile private ai auzi mereu, cug în sus, cug în jos, de parcă acest cug ar fi cine știe ce. Și Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca chiar este ceva aparte. Priș dimensiuni, prin valoare, prin importanță, prin oameni. El a adus și cartierul din imediata apropiere, el a aglomerat trotuarele orașului, el a schimbat geografia văii care se înclină sub poalele bătrînului burg. Cînd îl vezi, ai impresia că a fost ridicat după 30 de ani de trudă, că mii de oameni au muncit la apariția acestui colos pe liniștita vale din preajma orașului, ca mai apoi să descoperi că nu departe din intrarea în combinat, pe marginea șoselei de acces, se află o clădire pătrătoasă, cu un etaj, modestă și aproape neînsemnată în raport cu dimensiunile complexe ale combinatului. Acesta este sediul brigăzii I a antreprizei de montaj instalații Cluj-Napoca. Cele mai multe birouri sînt goale. Decorul e sumar. Un telefon, cîteva scaune, niște hirtii. Fiecare încăpere seamănă cu cealaltă. Ai sentimentul că aici nu se întîmplă nimic, că această clădire la fel de bine ar putea să lipsească din peisajul industrial. Și la timpul viitor ea chiar va lipsi. Atunci va deveni inutilă. Dar asta se va petrece abia cînd totul va fi încheiat, cînd ultimii constructori își vor fi strîns bagajele și vor fi schimbat adresa.

„Cînd te uita la grindă, parcă ar fi încărcată cu struguri”, zice el. Strugurii sînt noi. Stăm pe grinzii și montăm podurile rulante. Ne fixăm sus și prindem șuruburile. Un șurub are 85 de kilograme. Numai piulița cîntărește 1,5. Nu am idee cam cît ar avea șaiba”. Stă puțin pe gînduri. El este Ioan Suciu. Are 42 de ani, un mijloc gros, miini îndesate, cu palmele roz de atîta strîns, cu o privire lute și senină. Din cînd în cînd zîmbește. S-a născut în Sărmașul de Cimpie și are 16 ani de „antrepriză”. Antrepriza e mai nouă. S-a înființat abia cu doi ani în urmă, dar el se referă la locul de muncă. Dar nici locul de muncă n-a fost același. S-a schimbat mereu. Azi aici, mîine la Dej, ieri la Zalău, poimîine la Cluj. Asta a fost viața lui. Ei vrea să spună că în 16 ani a luat leafa de la aceeași întreprindere, de la aceeași casierie, dar locurile de muncă au fost mereu altele. Șantierul înseamnă mereu o valiză gata de drum și-un loc la care să te întorci cu plăcere. În 1968 cînd a venit la Antrepriză, l-a găsit pe Matei Vasile. Venise cu vreo doi ani înainte și omul îl întrebă, tu ce faci, ești în trecere sau ai de gînd să stai? N-am venit ca să fac aripi, am venit să-mi văd de treabă, i-a răspuns cel nou de pe atunci, ădica Suciu. Și ani de zile a lucrat de parcă ar fi vrut să rămînă toată viața, nu să plece la prima ocazie.

Probabil că asta i-a legat cel mai mult, sentimentul că ori-cum se vor întoarce lucrurile, ei doi vor rămîne și dacă unul va avea nevoie de celălalt, la primul semn va găsi un reazem în apropiere. Vasile Matei a devenit șeful echipei în care lucrează Ioan Suciu. Suciu a devenit secretarul de partid al brigăzii I. El doi sînt scheletul aceluia grup discret care a montat cea mai mare parte din Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca. Cel mai vechi e șeful. Așa îi spun inginerului Neamțiu, un bărbat înalt, risipind mereu o impresionantă cantitate de zîmbet. Virgil Neamțiu a terminat facultatea de electromecanică din Timișoara prin anii '50. A lucrat pe la două întreprinderi cuminți, în slujbă odihnitoare și n-a mai suportat, prin 1960, a dat bir cu fugiții și a plecat pe șantier. Pe scut sau sub scut, aceasta a fost întrebarea repetată mereu în acel moment de răsruce. Au trecut 26 de ani. Virgil Neamțiu a ajuns la Făgăraș. A construit combinatul chimic. A apăsat pe butoanele care au declanșat primele reacții chimice, a zîmbit, a spus la revedere, poate ne

Bogdanfi Huba din Turda, șeful atelierului de confecții și montaj, apoi Gheorghe Doroftei, un șef de depozit, pe urmă Titus Peteanu, șeful echipei de montaj. După 30 de ani de șantier, un om exemplar este acum un pensionar care spune zîmbind: Peteanu Titus, profesia pescar. În locul lor au venit alții. La brigada întâi e o echipă de bătrîni, cum își spun cei cu 20 de ani pe șantier, și, lângă ei, oameni mai noi. Cei doi Vereș sînt între bătrîni, deși nu au decît 38 și 41 de ani. Nu sînt frați. Au același nume și nu s-au cunoscut înainte. Vereș Martin e șeful echipei de electricieni. Iuliu Vereș lucrează în echipa de lăcătuși. „Ne-au trimis o dată la o lucrare. Am făcut-o bine și de acolo ne-au trimis la Zalău. De atunci nu ne-am mai despărțit”. Dar combinatul? Un fleac, zice unul. Fac ochii mari. Colosal acesta n-are cum să fie un fleac. E mare, are cîteva hectare dar de făcut e simplu. Atîta doar că toate sînt mari. Complicat a fost la Turda cînd am lucrat cu țevi din titan, dar aici unde montăm cum montăm de 20 de ani nu e mare lucru.

făcut, că n-au lăsat în urmă nici un regret, că, dacă ar mai începe o dată, tot asta ar face. Le-am subminat hotărîrea cu o undă de îndoială. Și unul din ei a zis, păi ce să fac, dacă mă duc la slujbă de opt ore mi se face urit și după-amiaza îmi vine s-o iau razna. Da aici trudesec un an, doi și vine vremea cînd trebuie să apeși pe buton, pe ghibumb, cum zicem noi. Să-l văd eu pe ăla care are curajul să apese! Doar noi, care știm ce-am pus și cum, cu inima cît un purice, avem curajul să-i dăm drumul. Și cînd văd cum merge, sar în sus de bucurie, toată lumea e a mea. Și într-o zi îmi trece, în alta îmi fac bagajele și pentru plăcerea asta o iau de la capăt în altă parte”. Asta zic eu că este esențialul. E bucuria cîștigătorului care în altă parte ar fi fost un anonim, un dulce nimeni și care a avut curajul să-și sădească și să-și strîngă zgrîcitele bucurii exact acolo unde alții au pus fuga, frica sau teama.

N-ar fi cîștit ca povestea acestei schimbări a burgului să se încheie fără el, chiar dacă este director. Un om înalt,

știe de ce betonul e acolo, unde se află cutare material. Facem pași mari spre ordine, spre o gospodărire corectă a tuturor materialelor. Întimplarea începe să dispară de pe șantier. Fără organizare, fără rigoare și eficiență, productivitatea muncii și calitatea nu sînt posibile”. Ingerul Vasile Glodan îmi povestea o întimplare. Nu demult, la Combinatul de utilaj greu, cîțiva specialiști se grăbeau să monteze un utilaj, înainte de turnarea pardoselii. Erau oameni cu prestații, oameni cu scoală și de ei s-a apropiat un muncitor simplu, constructor, ultima cărămidă în ierarhia acelei colectivități. Și omul le-a spus, nu faceți asta că-i o crimă, cînd turnăm pardoseala se ridică praful, se deteriorează utilajul și-i păcat, a costat o groază de bani și munca noastră în loc să fie ce trebuie, strică. Mai așteptați o zi și vă puteți face treaba liniștiți. E semnul schimbării omului. Și Antrepriza de montaj instalații din Cluj-Napoca are șute de asemenea oameni. Cu unii lucrează în brigada 2 pe platforma industrială de la Zalău, cu alții, în brigada 3, pe platforma Combinatului de celuloză chimică și hirtie de la Dej, cu brigada a patra lucrează pe platforma industrială a Bistriței și la montarea fabricii de zahăr de la Lechința, cu cei din brigada a cincea lucrează la uzina de cupru de la Zlatna și la Întreprinderea Refractara din Alba Iulia iar cu brigada a șasea, la prepararea de cărbune din Uricani. „Îmi fac bagajele și o iau pe la fiecare. Lîmi sînt în antrepriză și discutăm problemele colective. Marți sînt la Bistrița și la Lechința. Miercuri, la Zalău, joi, la Zlatna. Acasă stau ca și la hotel. Noroc că îmi permite sănătatea iar familia mă înțelege și oricît ar umbra, dacă la aceste brigăzi n-am avea oameni de nădejde, degeaba. Din ferichire, sînt constructori în spatele cărora nu trebuie să stai ca să-i pisezi cu ce au de făcut”. Aveți ceva de care să vă fie jenă? I-am întreat pe director. Că n-am făcut mai mult, a răspuns el. M-am mirat. Antrepriza din Cluj-Napoca și-a făcut datoria în fiecare an. Cifrele o dovedesc pe deplin. Dar mai ales obiectivele economice pe care le-a lăsat în urma ei. „Este la Tirgu Mureș o antrepriză de montaj a T.M.U.C. București. Îmi pare rău, dar trebuie să recunosc că sînt mai buni decît noi. Mă tot duc pe la ei să văd cum fac, am trimis și oameni ca să învețe, să mai «fure» meserie și mă tot zbat să ajungem și noi ca să stăm lângă ei”. Îl roade prestigiul celor din Tirgu Mureș. În sensul frumos și camaraderesc al termenului. Îl ține pe ghimpi. Și în momentul în care se juca pe hirtie cu un stilou, gîndul rotîndu-se liber spre cine știe unde, l-am întreat mai mult într-o doară, dumnea-voastră nu purtați cravată? Și-a scos-o din buzunarul de la piept și a fluturat-o cu un zîmbet vinovat. Azi dimineață am fost la o sedință dar mi-am scos-o. N-o pot purta pe șantier. Mă urc peste tot, pe poduri rulante, pe grinzii, pe acoperișuri, nu suport să judec munca de departe. Îmi place s-o pipăi cu ochii și cu miinile, s-o știu bine ca să pot jura. Și dacă terminăm și plecăm, dacă ne-om întoarce să ne deschidă ușa și să ne ofere un scaun. Nu suport să fiu luat la întrebări”. Asta e tot și poate că spune ceva despre mentalitatea constructorilor, acești oameni care la periferia bătrînului burg au adus un nou oraș, venit și el cu acele incredibile mașinării pospote de cîțiva ani în dulcea și înverzita vale a Clujului.

Pe Mureș, pe Someș, pe Olt, pe Tîrnave

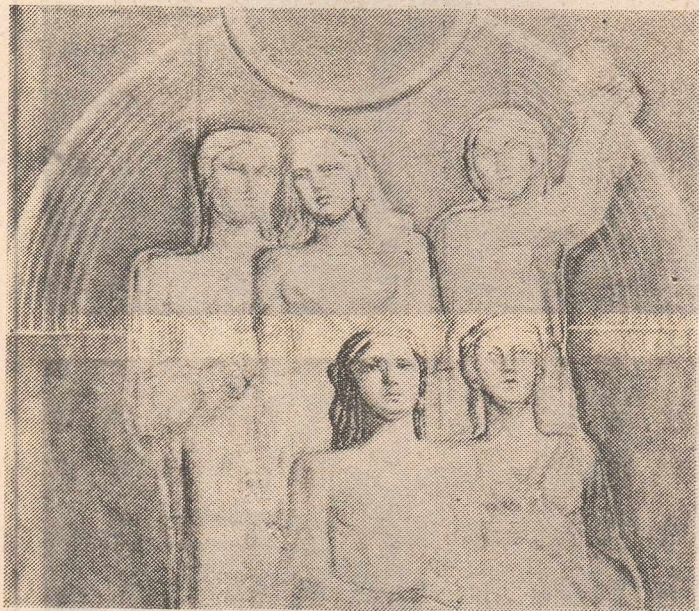
mai vedem. De acolo a plecat la Rîșnov, a construit combinatul, a avut emoții înainte de probe, a avut totuși puterea să declanșeze punerea în funcțiune a fost bine, a zîmbit, a spus la revedere, poate ne mai vedem, și a plecat și, cu bagajele strînse în acel banal geamantan de constructor, s-a mutat rînd pe rînd la uzinele sodice din Ocna Mureș, la Zlatna, la Turda și la Cîmpeni, la Copsa Mică unde a construit „negru de fum”, la Baia Mare unde a lăsat în urmă o uzină de cupru prin electro-liză, apoi s-a mutat la Oradea, unde a ridicat o fabrică de zahăr, una de mobilă, un complex de porcine. Și de la Oradea a plecat la Deva pentru o fabrică de prefabricate și pentru Marmura din Simeria și apoi a venit la Cluj-Napoca unde s-a înființat cu Matei Vasile, cu Ioan Suciu, cu maistrul Simion Drăgiță, cu actualul inginer șef al Antreprizei, Mircea Gavrilă. Împreună au schimbat marginea orașului. Căci din această clădire cu un etaj, menită să-și piardă importanța în următorii ani, cînd lucrările Combinatului de utilaj greu se vor încheia, cei de la brigada I au construit Sanex, Unirea II, Carbochim, Farmec, Flacăra, Terapia. Fiecare din aceste cuvinte reprezintă o întreprindere, o unitate economică de mare importanță în viața orașului și a țării. Noii veniți de acum 20 de ani sînt oameni de bază ai antreprizei și ai brigăzii. Cei de atunci sînt acum bătrîni firmei sau chiar pensionarii. Întii s-a pensionat

Atîta doar că toate sînt mai mari și mai grele”. Un șurub cîntărește 85 de kilograme. Piulița are 1,5 kilograme. Tot n-am aflat cît cîntărește o șaibă. De bună seamă că n-o poți purta în buzunar. Dar nu asta este important. Nici faptul că acum lucrează la hala mare de montaj care are 370 de metri lungime și o lățime de 200. Ei pun podurile rulante. Nici faptul că își sărută copiii numai în somn și dimineața, și seara, cînd se întorc acasă. Nici faptul că la un moment dat lucrau în paralel la 30 de capacități economice pe care trebuiau să le predea la cheie. S-au terminat, și-au respectat cuvîntul, n-a fost nevoie să se mai întoarcă pentru remedieri. Nici asta nu e important. Și-au făcut datoria și și-au văzut de treabă. Nici faptul că au lucrat și vara și iarna, pe frig, pe ploaie, pe vînt, pe zăpușeală, sus pe schele, vreme de 10-12 ore în fiecare zi. Nici faptul că de fiecare dată au spus la revedere, poate ne mai vedem, dar viața i-a dus mereu în altă parte, nedîndu-le șansa de a reveni pe aceleași locuri, nu pentru a se bucura de ce-au făcut, ci pentru a asculta și a o propoziție pe care o merită, uite, pe omul acela parcă îl știu de undeva. Dacă îmi amintesc bine e dintre cei care au făcut combinatul ăsta și-a plecat acum douăzeci de ani cînd am venit noi. Nici faptul că sînd mereu pe metereze, făcînd zilnic kilometri pe jos, sănătatea lor, ca și bolile, tot de pe șantier li se trage. Important e faptul că nu le pare rău de ce-au

slab, cu mișcări încete, purtînd costum și cămașă deschisă la gît, cu o distincție și un bun simț tipice omului venit de la țară. Și chiar așa este. Se trage din comuna Borlești, din județul Satu Mare. Acolo mai are doi frați, tot soldați ai pămîntului, după cum tatăl lui, la 30 de ani, încă mai conduce o brigadă la C.A.P. Munca și cinstea, zicea bătrînul și astea i-au rămas și fiului. Și în Antrepriza de montaj instalații din Cluj-Napoca se știe că directorul nu suportă lenea, îi disprețuiește pe cei care nu-și în cuvîntul, le cere tuturor să vorbească civilizată. „Șantierul nu e codru, relațiile dintre oameni trebuie să rămînă aceleași. Și valorile morale. Cu oameni fără caracter nu poți construi mari uzine. De aceea le pretind colaboratorilor mei seriozitate, politețe, respectarea cuvîntului dat, cinste și omenie”. Vasile Glodan, directorul antreprizei, este un om trecut prin toate cărămizile și betoanele construcțiilor din nordul Transilvaniei. A mușcat din „mărul interzis” al șantierelor prin 1965, cînd o macara era privită ca o superbă domnișoară care survolează spațiul confuz al șantierelor. Încă se luca cu trolii, cu macarale manuale, cu scripeți. Atunci a învățat cum se vorbește cu un zidar, cum trebuie să-și cunoști familia, ce trebuie să înțelegi și ce nu din viața acestor oameni cu caracter aparte. „Era haos, șantierul era un fel de care pe care. Și acum, pentru un om venit din afară, lucrurile par încurcate. Dar fiecare om știe de utilaje,

CORNEL NISTORESCU ■

Timpul creației

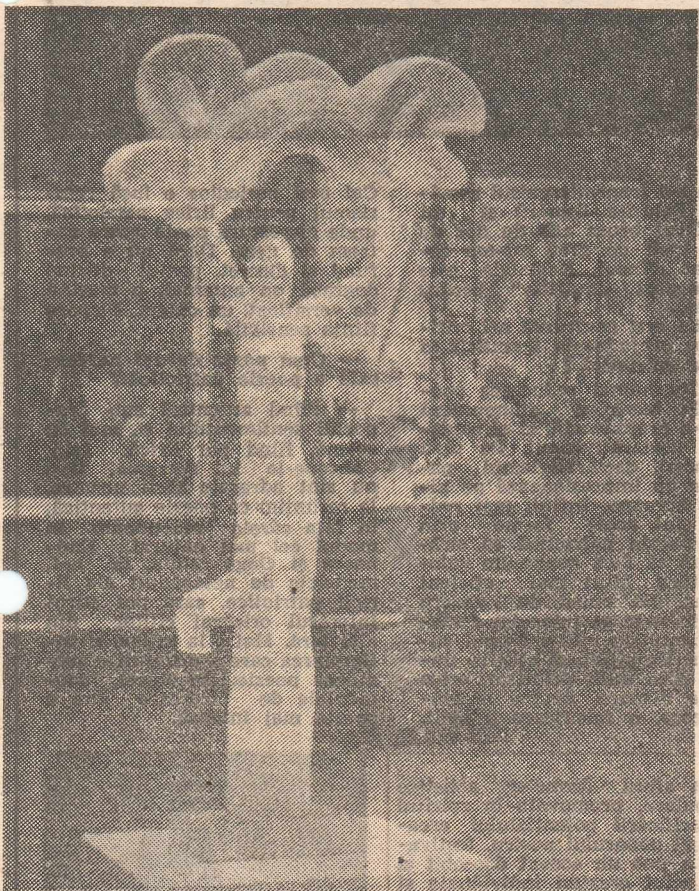
Geta Mermeze — Tinerețe

Eftimie Modilca — 23 August

Ion Stendl — Tineri constructori

Ion Irimescu — 23 August

In aceste zile, la sala Dalles, artiști plastici din toate generațiile își aduc omagiul la marea sărbătoare a țării.

Doru Rotaru — Flori pentru eroi

Sergiu Rugină — Maternitate

Mihaela Nica — Bucuria primăverii

Și în acest an, marea sărbătoare națională a poporului român, ziua de 23 August, este întîmpinată cu un emoționant omagiu al artiștilor plastici ai țării: expoziția omagială dedicată realizărilor poporului nostru, conducătorului ei iubit, făuritorilor de bunuri materiale și spirituale — poporul român. Elocventă radiografie a momentului artei românești contemporane, expoziția adună nume de prestigiu și lucrări de valoare, a căror tematică — diversă, pusă în forme și ele foarte diferite — gravitează în jurul ideii de țară.

De la peisajul realist la metafora plastică, de la chipul voievodului la surisul către viitor al portretului de copil, de la culoarea luminoasă a pastelului la dramatismul responsabil al alb-negrului din pictura cu elemente grafice, artiștii prezenți în marea expoziție organizată în sala Dalles transferă câteva din infinitele accepții ale ideii de țară în curajoase — sau nu mai puțin

personale — eseuri prin imagine. Ceea ce caracterizează această selecție de lucrări este fără îndoială realismul profund umanist, preocupat să depășească stereotipurile artei fotografice, ale reflectării neutre, neparticipative.

Munca, leitmotiv unificator al acestei vaste compoziții colective, dacă o putem numi așa, devine aproape personaj în majoritatea lucrărilor expuse. Șantierul, gestul propriu-zis al muncii, ca și postura sărbătorească a odihnei, omul care muncește sau numai rezultatul, acum de sine stătător, al muncii lui sînt tot atîtea ipostaze ale muncii ca esență umană.

Răzbate în gestul profund patriotic al artiștilor noștri plastici reflexul unei conștiințe mature, în deplin acord cu tensiunea creatoare a timpului pe care-l trăim, cu spectacolul demn și angajat al eforturilor de autodepășire ale unui popor stăpîn pe destinele sale.

Revoluția și cultura

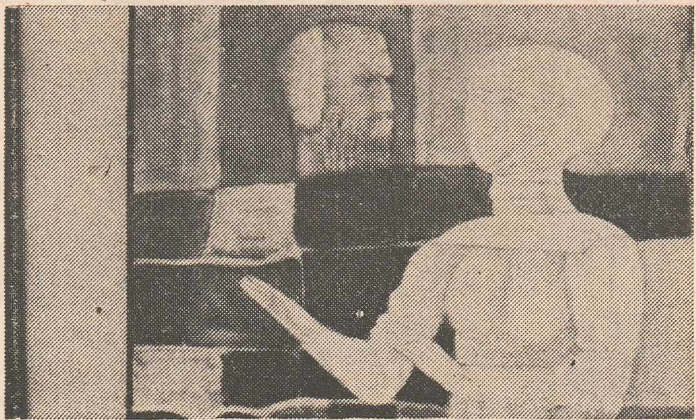
Setea de lectură

Vorbim intemeiați pe fapte despre „setea de carte“ a publicului de astăzi. Privim cum cărțile bune și în lipsa lor chiar și cele mai puțin bune se epuizează nu odată instantaneu, sint căutate și discutate de un public din ce în ce mai larg. Din păcate, la noi, sociologia lecturii este o ramură a științei aflată într-o fază, încă, embrionară și n-a încercat încă să afle toate cauzele acestui fenomen. Fără îndoială, el apare din momentul în care publicul și-a dat seama că în conștiința literară s-a produs o mutație profundă care a dus la transformarea însăși a locului cărții în gândirea contemporană. Conștiința literară a înțeles că reflectarea realității nu poate fi o operațiune pasivă, ci una care implică o judecată, o perspectivă dialectică, o privire lucidă, o angajare nedisimulată și că orice încercare de ocolire a ceea ce constituie esența însăși a vieții noastre, dezbateră morală, este sortită eșecului. Fenomenul s-a dezvoltat pe principiul vaselor comunicante: cititorul a căpătat încredere în literatură pe măsură ce a aflat în cărți adevăruri profunde despre realitatea contemporană văzută în desfășurarea ei istorică iar scriitorul a avut sentimentul răspunderii sale față de colectivitate pe măsură ce opera lui nu mai era citită ci înțeleasă ca expresia unui proces de conștiință care îl implică în finalitatea lui majoră, ultimă, pe el cititorul. Fenomenul „setei de lectură“ nu-i doar unul cantitativ ci și unul calitativ. El se exprimă în cifre dar cifrele reflectă doar un proces de creștere a gradului de percepere intelectuală, a unei curiozități spirituale și a unui orizont cultural din ce în ce mai larg. Pentru că nu numai literatura contemporană, despre contemporani s-a bucurat și se bucură de interesul acesta. Cititorul din toate generațiile, de toate gradele de cultură a descoperit literatura română interbelică, care o vreme fusese cunoscută doar parțial și nu întotdeauna în expresiile ei cele mai relevante. În același timp a dovedit faptul că poate asimila expresiile cele mai noi, cele mai subtile, ale literaturii universale și nu numai cele ratificate în timp.

Iar fenomenul cel mai sesizant al ultimelor decenii a fost mutația pe care o consider nu numai firească și pe deplin explicabilă ci o adevărată incununare a acestui proces: interesul pentru cartea fundamentală, pentru cartea de istorie, filozofie, sociologie, pentru cartea de idei ca și pentru mărturia de înaltă calitate. Să dăm exemple ar însemna să cităm fapte cunoscute, care se petrec zilnic sub ochii noștri. Ceea ce ne interesează este că înaintarea se desfășoară constant, că nu putem vorbi doar de momente de entuziasm trecător ci de o mentalitate evidentă care se generalizează în straturi din ce în ce mai largi ale publicului nostru și că noile generații vădese o preocupare marcată pe acest țărîm.

Ceea ce impune din toate punctele de vedere o preocupare pentru a pune în valoare și a fructifica acest capital intelectual care privește nu numai prezentul ci și viitorul unui popor. Prin selecție riguroasă a cărților de valoare și înlăturarea celor care mimează curajul și propagă o „para“ și „infra“ literatură“ a așa-ziselor adevăruri neconvertite artistice, o literatură istorică de industrie. Și în același timp, prin oferirea tuturor condițiilor favorabile ca tot ceea ce tipărim să aibă circulație meritată, influența dorită, să se bucure de o pătrundere cit mai adâncă în toate straturile publicului nostru.

VALERIU RĂPEANU ■

Ion Sălișteanu : „Ana lui Manole“

Odată cu noile forme de organizare și valorificare a culturii la noi, noțiunea de cultură de masă și-a modificat și ea radical înțelesul, nemaicuprinzînd doar imaginea unei manifestări empirice, spontane, bizuite pe simțul intern și needucat al faptului artistic, ci și aceea a unei coagulări sistematice și riguroase a disponibilităților culturale, dirijate, acestea, înspre o finalitate ideologică superioară, placată inteligent pe idealul spiritual al epocii, al necesităților ei politice și sociale. Cultura socialistă, întemeiată pe fondul resurselor colective și individuale, avînd în esență marca substanței populare, n-a modificat, în fapt, conținutul launtric al producătorului și consumatorului de artă, dar a căutat să-l adecveze la noile forme de receptare, să socializeze mai puternic faptul cultural, într-o manieră ce ține de esența grupului, a colectivității sociale. Cultura socialistă este expresia tocmai a acestei voințe de integrare a individului în norma colectivă.

Formula cea mai adecvată pe care societatea noastră a găsit-o, și inițiativa aparține chiar președintelui țării, inspirat căutător de nou în toate domeniile vieții noastre, este aceea a Festivalului național „Cîntarea României“, manifestare amplă, cuprinzătoare a tuturor disponibilităților artistice ale oamenilor muncii din țara noastră, concepută pe sistemul selecției succesive și, totodată, pe acela al

afirmării eficiente a virtuților artistice existente în afara cadrului profesionalizării. Conceput ca festival al muncii și creației, „Cîntarea României“ se află deja la cea de-a VI-a ediție, avînd de acum o tradiție ce se adaugă chiar aceleia, culturale, pe care o consacra „Cîntarea României“ a devenit, prin temeinicia și consistența artistică dovedite de-a lungul citorva ani buni, ea însăși un fapt cultural care dă o nouă dimensiune epocii pe care o parcurgem și înaltă pe o treaptă superioară

Cîntarea României

Norma etică a culturii

imaginea pe care arta socialistă a creat-o despre sine în acești ani.

Nu întimplător, și nota de firese ține de chiar performanțele scontate, numeroase manifestări circumscrise acestui festival național de incontestabilă utilitate și semnificație politică au demonstrat că arta populară, artistul popular ca emanație a etniei meritau a fi cunoscute și în acest chip, aduse adică pe marea scenă a țării, unde își dau mina expresia cultă și cea populară a fenomenului artistic, deopotrivă reflex al trecutului și contemporaneității, reflex, mai cu seamă, al sintezei dintre manifestarea genuină, nealterată

a formelor populare de cultură și aceea stilizată, trecută prin filtrul profesionalismului, adaptată la normele gustului contemporan. Dacă e adevărat că Festivalul național „Cîntarea României“ promovează cu precădere talentele spontane, ținînd de manifestarea autentică a artisticității, natura pură, nealterată a folclorului nostru, la fel de adevărat este că rigorile pe care și le-a impus acest festival exclud improvizația și dilettantismul și fazele republicane la care asistăm de cîțiva ani

sînt cea mai elocventă dovadă a spiritului critic relevant pe parcursul manifestărilor intermediare. Selecția, atît de necesară pentru promovarea valorilor adevărate, fie ele produse de domeniul economic ori spiritual, e și aici, în cadrul acestui festival, un obiectiv pe care factorii de răspundere nu l-au eludat, ci l-au aplicat cu maximă rigoare. Numai astfel s-a putut ajunge, urmînd îndemnul președintelui țării, să facem din acest festival o adevărată tribună a creației, ridicată la puterea națională, cum puterea însăși de creație a poporului a luat întotdeauna forma și expresia națională.

La flacăra veșnică

Părerăa unui critic

Forma evoluată a poeziei

— Dumneavoastră, Edgar Papu, v-ați ocupat indeaproape de evoluția și formele genului liric. Încercați, vă rog, să deslușiți și rădăcinile istorice ale poezii patriotice.

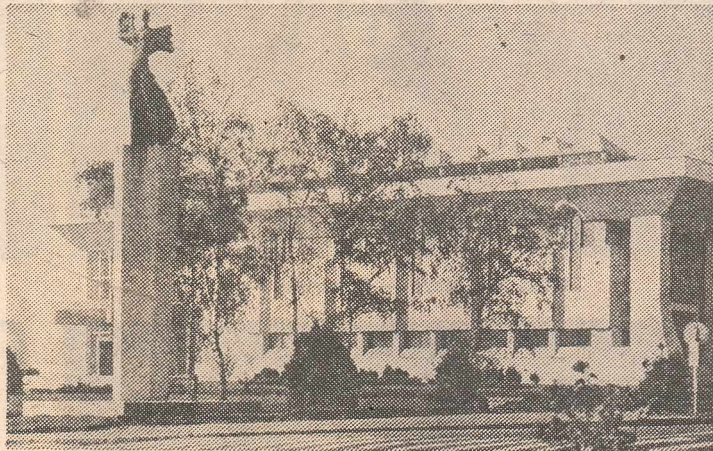
— Poezia patriotică își are originea în forme foarte îndepărtate de poezie, în acel lirism colectiv pe care-l putem descoperi în timpul comunităților tribale și care pune în centrul creației nu eul liric, individualitatea, ci ideea de colectivitate, de noi. Simplific, desigur, însă cert este că poezia patriotică derivă din acel lirism al colectivității, care cuprindea și cîntecele de muncă, și cele magice ori de prietenie. Toate aceste forme poetice aveau însă o miză comună, a idealului comunitarist, și o psihologie comună. Lirica patriotică e o formă evoluată a acelei poezii, trecută prin filtrul istoriei. În sensul cel mai propriu, ea există de cînd s-a născut ideea de stat. Ceea ce aduce nou poezia patriotică față de forma ei originară, străveche este ideea sacrificiului, care nu exista înainte, fiind înlocuită cu aceea de utilitate.

— Ce definește acest gen de poezie? Care-i sint trăsăturile?

— De fapt, poezia patriotică ar trebui să includă totul, și mai ales poezia erotică, fiindcă e vorba de o formă de iubire. În special, însă, această lirică este legată de ideea de pămînt, inexistentă la cei vechi, care nu cunoșteau stabilitatea. Iubirea de patrie definește de regulă popoarele iubitoare de statornicie, ea se deosebește de ideea de rasă, în care se cuprinde și ideea de mobilitate, de expansiune. Lirica aceasta are și un patriotism implicit, care poate fi al oricărui gen de poezie. Faptul că o poezie e scrisă într-o anumită limbă înseamnă, automat, o notă de patriotism. Nu e același lucru a scrie despre patrie într-o limbă străină sau într-a ta proprie. Mai sînt și anumite motive care nu sînt neapărat patriotice, dar care dau specificitate și sugerează un alt plan al patriotismului, la fel de încărcat de gravitate și cu aceeași putere de individualizare.

— Din ce se mai poate naște o poezie patriotică?

— Din nostalgie și din dorul de țară, care se manifestă puternic atunci cînd, cum s-a întîmplat cu Bălcescu, bunăoară, ceva te împiedică să-ți vezi țara. În urmă cu cîțiva ani, mă aflam la Santiago de Cuba, într-un restaurant pe marginea oceanului. Aveau toate motivele să fiu fericit. Deodată, la

radio s-a transmis valsul românesc **Valurile Dunării** și mi s-a făcut brusc atît de dor de țară, încît cu greu mi-am reprimat plînsul. Nostalgia este un suport „nutritiv“ pentru poezie.

— Se mai confruntă azi eriticul cu prejudecata tematicii în poezia patriotică?

— Nu numai reducerea poeziei la temă se alimentează dintr-o prejudecată, ci și ostentația, declarativismul. Pe plan universal, declarativismul patriotic nu impresionează pe nimeni aproape. Infinit mai rodnice sînt acele forme prin care poezia patriotică se străduiește să facă cunoscute valorile țării. Mult mai eficient așadar, din punct de vedere artistic, este să înlocuim declarativismul cu militantismul superior. De altfel, să știți că unde e prea mult retorism, orice poezie dispăre, devine o contrafacere, o falsificare a ideii.

Cel mai periculos e însă retoricismul pentru lirica patriotică, unde impostura poate apare extrem de ușor. Dacă nu e profund și discret, poetul devine degrabă un automat, o mașină de versificat, un obiect. Dispare ființa sensibilă.

— Cum poate deveni universală o poezie patriotică?

— Fiind autentică sub raportul sentimentului și, mai cu seamă, fiind pur lirică. Iată, **Canzone-le** lui Petrarca, deși nu sînt adresate țării noastre, le resimțim ca poezie autentică, în fața căreia reacționăm în modul cel mai natural. Eminescu și Goga rămîn, la noi, modelele de netăgăduit ale liricii patriotice, care pot stîrni interesul oricărui cititor din altă țară. Mai e la mijloc și întîmplarea care a prilejuit o asemenea poezie. De obicei, momentele de încercare dau o poezie mai intensă.

În afara formelor artistice populare, promovate în spiritul valorificării potențialului creator al poporului nostru, festivalul a pus un accent deosebit și pe actul creației individuale și este un fapt mai mult decît semnificativ că pe parcursul celor cinci ediții creația artistică și științifică s-au dovedit competente prin investiția de talent și inteligență. Scriitori, oameni de știință, artiști plastici consacrați au fuzionat cu oamenii muncii de pretutindeni, care zilnic își desfășoară activitatea în fabrici ori în agricultură, într-o deplină omogenitate și într-un deplin consens al aspirației spirituale. Festivalul național „Cîntarea României“ poate fi considerat, în acest sens, forma cea mai elocventă de democratizare a culturii, punctul de interferență dintre expresia genuină și aceea profesionalistă a culturii, deschideră onestă, fără prejudecăți către o normă etică a culturii conformă cu imaginea pe care socialismul a creat-o în acești ani. Competiția, selecția, spiritul de emulație reprezintă în acest festival nu numai forme orgolioase de manifestare a resurselor creatoare, ci mai ales niște trăsături de natură morală și etică, în afara cărora cultura socialistă, democrată în esența ei, nu-și poate atinge scopul său profund educativ. Festivalul național „Cîntarea României“ e o astfel de cale de împlinire fecundă a politicii pe țărîmul sensibil al creației.

RADU GHEORGHIU ■

Alex. Pamfil : „Mircea cel Mare“

a iubirii de țară

Ce spune un editor

Tot ce atingem cu dragoste

— Stimate Cornel Popescu, în calitatea dumneavoastră de redactor șef al Editurii „Cartea românească” puteți distinge câteva trăsături proprii ale poeziei patriotice publicate azi?

— Ceea ce ne-a interesat dintotdeauna în promovarea la tipar a poeziei patriotice a fost calitatea. O astfel de manifestare a spiritului presupune seriozitate față de orice aproximație, față de orice încercare de contrafacere. Dacă poezia de dragoste e dificilă — ne referim la actul însuși al producerii —, atunci despre poezia patriotică trebuie să spunem că e de două ori mai dificilă, intrucât aici cuvântul trebuie să exprime nu doar o intenție generoasă. Avem precedente mari și nu ne putem îngădui ca după Serisoarea III, după mărturisirile patriotice ale lui Macedonski să coborâm ștacheta.

— Dar ce presupune poezia patriotică?

— O gamă mai largă de trăiri și sentimente. Noi ne străduim să oferim cititorului o poezie patriotică menită să-l educe și să-l instruiască în intimitatea lui, să-i înalțe spiritul, să-l determine la trăiri nuanțate. Realitatea noastră oferă un larg spațiu deschis inspirației. Tot ce atingem cu iubire se cheamă patrie. Iar atunci când la iubirea noastră se adaugă talentul, priceperea artistică, puterea de participare la temă, înseamnă că măcar o bună parte din condițiile ce se cer unei asemenea poezii sunt îndeplinite.

— Care credeți că sînt modelele clasice ale autorilor contemporani de poezie patriotică?

— Lucian Blaga, pentru atitudinea lui de a infuza miracolul, care este iubirea de locurile natale, în materia tuturor poemelor sale, chiar și într-o acelora ce n-au referire directă la o temă ușor de cuprins în cuvinte; Ion Barbu, pentru raritatea efuziunilor sale patriotice. Rar, adică de preț, gestul său de adeviere are o tăietură precisă, scâpărătoare, aproape inhibantă; Tudor Arghezi, pentru forța sa de a îmbrățișa, într-o viziune totalizatoare, chiar și laturile umbrite ale realității. Cîntecul său nu este doar imn de laudă, în alb, ci și, dintr-o nevoie permanentă de mai bine, imprecăție, blestem, polemică. Fiecare poem al său este expresia unei nădejdi funciare în perfecțiabilitatea nu numai a fi-

inței umane, ci și a societății. Poemul său e, de aceea, și unul politic; Nichita Stănescu, pentru subtilitatea expresiei poetice, în care a strîns deopotrivă idei substanțiale și sentimente temeinice, grave; Eminescu, pentru toate virtuțile unui autentic homo politic de cea mai înaltă și mai incoruptibilă stirpe. În el se cuprind, în incipientă pură, toate manifestările geniului românesc ce ar avea o cît de firavă tangență cu expresivitatea poeziei patriotice, așa cum poezii români au înțeles-o de la el încoaace. Angajamentul lui superior reușește să lege pămîntul limitat de hotare, al unei țări, de rațiuni cosmice. Arta lui poetică ne integrează unei patrii ideale și, implicit, în universalitate. Eminescu este lecția absolută în materie de poezie patriotică, dar pentru aceasta trebuie să ne aducem aminte că demersul său fierbinte a pornit dintr-o conștiință educată la sursele veritabile ale culturii române și europene. Pe poezii contemporani nu trebuie noi, editorii, să-i învățăm cum să scrie. Poezia patriotică are modele în timp, ce se cuvin, dacă nu depășite, măcar urmate cu onestitate.

Opinie de poet

Raza

de incredere

— Considerați, stimate Nicolae Dragos, că semnificațiile poeziei patriotice sînt, azi, altele decît în perioadele anterioare?

— Unul din întii mari poezii patriotice ai lumii a fost Homer. Ce este în fond drumul către Ithaca al lui Ulise, dacă nu un splendid poem despre patrie, conținînd o idee pe care e bine să n-o uităm nicicînd și mai ales cînd scriem despre patrie: drumul spre ființa ei, spre asumarea ei nu poate fi decît îndelung și profund. Și presupune nu o dată dramatica jertfă. Cred că un asemenea adevăr este conținut în tot ce are mai adînc poezia românească dintotdeauna. Patria este, pentru fiecare cetățean al ei, deci și pentru poet, una singură și indivizibilă. Sentimentele cu care ne apropiem și ne implicăm în ființa ei sînt infinite. O putem înălța în cuvîntul inaripat al imnului, după cum, atunci cînd a fost supusă amenințărilor sau infeudărilor față de puterea marilor imperii, cuvîntul a luat chipul durerii, al cîntecului de jale, ce nu și-a îndepărtat însă niciodată raza de incredere în veșnicia patriei. Dar deși e unică și indi-

vizibilă, patria a existat și există într-o adîncă comuniune cu timpurile ei, cu generațiile care i-au alcătuit prin secole trupul de gînd și faptă întru gloria ei. Poezia nu poate fi, după opinia mea, decît un reflex de lumină din vasta oglindă a timpurilor patriei, chiar dacă își sprijină metaforele și atitudinile pe o înțelegere nuanțată a trecutului și pe o asumare lucidă a viitorului. Aici s-ar afla, consider, semnificațiile mereu aceleași ale poeziei patriotice — specifice și diferite de la popor la popor, în raport de istoria și realitățile fiecăruia —, dar și elementele de noutate. Pentru că, dacă nu poți fi epigon la modul parodic în nici un fel de expresie de artă, cu atît mai mult nu poți fi un epigon cînd îți mobilizezi unelele poeziei pentru a trudi la venerarea patriei. În măsura în care este, și trebuie să fie, o expresie a sentimentelor și stărilor de spirit ale unei colectivități naționale și ale unui moment dat, cărora li se adaugă, neorgolios dar conștient de menirea sa specială, poetul, poezia patriotică va avea de adus mereu noi și memorabile semne ale permanenței ei. Am avut și avem mari poezii care și-au făcut din evocarea istoriei și din slăvirea patriei repere ale existenței lor literare, ocolind însă, unii cu geniu, alții cu talent, monotonia ideilor și a sentimentelor.

— Față de poezia patriotică românească dintotdeauna, cea de astăzi cum vă apare?

— Dacă vorbim despre prezentul poeziei patriotice, în mod firesc și necesar trebuie să-l așezăm în prezentul patriei, în realitățile ei socialiste, raportîndu-ne mesajele lirice la mesajul mai larg social, neuitînd nici o clipă — și cum ar putea uita cineva — că patria de azi este rodul gloriilor și jertfelor trecutului, că-n monumentele demnității ei și-a scris și-și scrie numele, cu nepieritoare forță și istoric vizionarism, partidul comunist, a cărui fundamentală operă este patria însăși, liberă și suverană. Poezia de azi a adus — nu incupe indoiială — dimensiuni noi, sensuri noi, cititorind original și durabil în universul inconfundabil al poeziei românești dintotdeauna. O vom așeza însă mereu sub semnul tutelat al poeziei eminesciene, moment de sinteză și de etern început pentru lirica națională. În orizonturile ei se cuprind deopotrivă ilustrații noastre înaintași și marii poezii ai prezentului. Fiecare, nu ritmind epigonic, ci vitalizîndu-și verbul, cuvîntul, călîndu-l și oțelîndu-l la flacăra veșnică a iubirii de țară.

Anchetă realizată de RADU G. ȚEPOSU ■

Revoluția și cultura

O literatură a epocii

23 August 1944, ziua revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă, eveniment fără egal în istoria țării, este un moment al genezei act fundamental la realizarea căruia au participat întregul nostru popor, muncitorimea, tărănimea, intelectualitatea. Conștientizarea forțelor patriotice, marea coaliție antifascistă au fost pregătite, animate și îndrumate de detașamentul de avangardă al revoluției, Partidul Comunist Român.

Din ziua hotărîteii afirmării a conștiinței revoluționare a poporului și trasării fermei primordiale necesare înlăturării idealurilor de libertate și dreptate socială, în activitatea noastră ca națiune independentă și suverană, în toate domeniile vieții sociale și politice, în politica internă și externă, pe tărîmul economic și al culturii, am oferit întregii lumi o imagine cum nu se poate mai convingătoare a ceea ce înseamnă unitatea indisolubilă dintre forța conducătoare a țării și poporului, imaginea suveranității noastre naționale, pămîntă de spiritul revoluționar, umanist, patriotic, a edificării socialismului și comunismului, în condițiile impuse de specificul național, de cerințele fiecărei etape istorice pe care o străbate țara.

În acești ani de construcție socialistă care au trecut de la 23 August 1944, condiția umană a fost repusă în drepturile ei firești, iar oamenii acestei țări s-au modelat modelînd realitatea. Întreaga structură a noii societăți este, în momentul de față, traversată de liniile de forță ale progresului ireversibil și fiecare om care participă în mod conștient la perfecționarea societății noastre socialiste în drum spre comunism își face o datorie de onoare acordîndu-și, ca într-o gigantică orchestră, efortul muncii sale la înaltul diapazon al ritmului de dezvoltare a României.

În această perioadă, Congresul al IX-lea al partidului a deschis o nouă cale pentru exercitarea inițiativei și gîndirii creatoare, alegînd în fruntea partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, strateg și făuritor al României moderne. În lumina documentelor, elaborate sub directă conducere a secretarului general al partidului, fenomenul

literar din țara noastră se cere a fi apreciat atît sub aspectul preluării moștenirii, cît mai ales prin apariția noii culturi socialiste. Scriitorii noștri și-au dat întreaga măsură a talentului și forței de muncă pentru a contribui la realizarea unei literaturi în concordanță cu realitatea înconjurătoare, continuînd tot ce a fost și este mai de preț în cultura națională, o literatură care să-i ajute pe oameni să privească mereu înainte, prefigurînd viitorul imprimat în prezent, o literatură a epocii noastre. Pentru că poporul nostru, așa cum spune secretarul general al partidului, are nevoie de o literatură veșnic tină, pe care flacăra dragostei de om și de patrie să nu o lase să îmbătrînească niciodată. Începînd cu Congresul al IX-lea și partidului, congresul triumfului gîndirii creatoare, literatura și arta se bucură de o continuitate excepțională înflorire. Încredința că le revine un rol important în formarea unor conștiințe umane superioare, că responsabilitatea lor sporește odată cu accelerata dezvoltare a societății, deplin conștienți că sursa unică a literaturii o constituie viața oamenilor și cerințele ei, scriitorii noștri au elaborat și rivnesc să elaboreze opere demne de a fi cuprinse în patrimoniul civilizației socialiste a României și, multe dintre ele, în patrimoniul culturii și civilizației universale.

Ca mesager al spiritualității și aspirațiilor poporului, ca participant activ la edificarea unei lumi noi, scriitorul este dator să mențină vîi ideile revoluției, dîndu-le prin fervoarea operii sale o și mai mare putere de atracție, avînd drept scop promovarea înaltelor idealuri afirmate de conștiința revoluționară asupra lumii.

Pentru creatorii de frumos ai României de azi, născuți pe același sol și luminați de același soare, există un deplin acord interior cu marile linii de forță ale realității înconjurătoare, imperative majore evidențiate de politica partidului, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acord ce le îngăduie să aibă o perspectivă largă asupra viitorului și care stimulează sentimentul de demnitate patriotică și umană.

VIRGIL TEODORESCU ■

Vatră

Țara-i vatra cînd se coace
Pîinea rumenă-n cuptor
Țara mea-i un imn de pace
Țara mea-i un sfînt ogor.
Țara mea-i un dor de doruri
Înlăbită-n ochi de riu
Împletită din flori
Țara mea-i un spic de grîu.
Mîngiere și iubire
Ne întîmpină în prag
Țara-i vis și împlinire
Dor de doruri, drag din drag.
Glasul mamei ce ne-alintă
Și ne-adastă în pridvoare
Țara-i cîntec lin de leagăn
Țara-i zîmbet rupt din soare.
Ea-i grădina ce-nfloarește
Și rodește an de an
Țara-i somnul și nesomnul
Trudei aspre de țaran.
Ea-i păstorul dus în fluier
Ea e doina pusă-n nai
Floarea muncii, nestemată
Țara mea-i gură de rai
Trilul blind al ciocîrliei
Ce se-nalță pînă-n zori
Ea e firul tors de veacuri
Și țesut în trei culori.

ION SANDA ■

Spre viitor

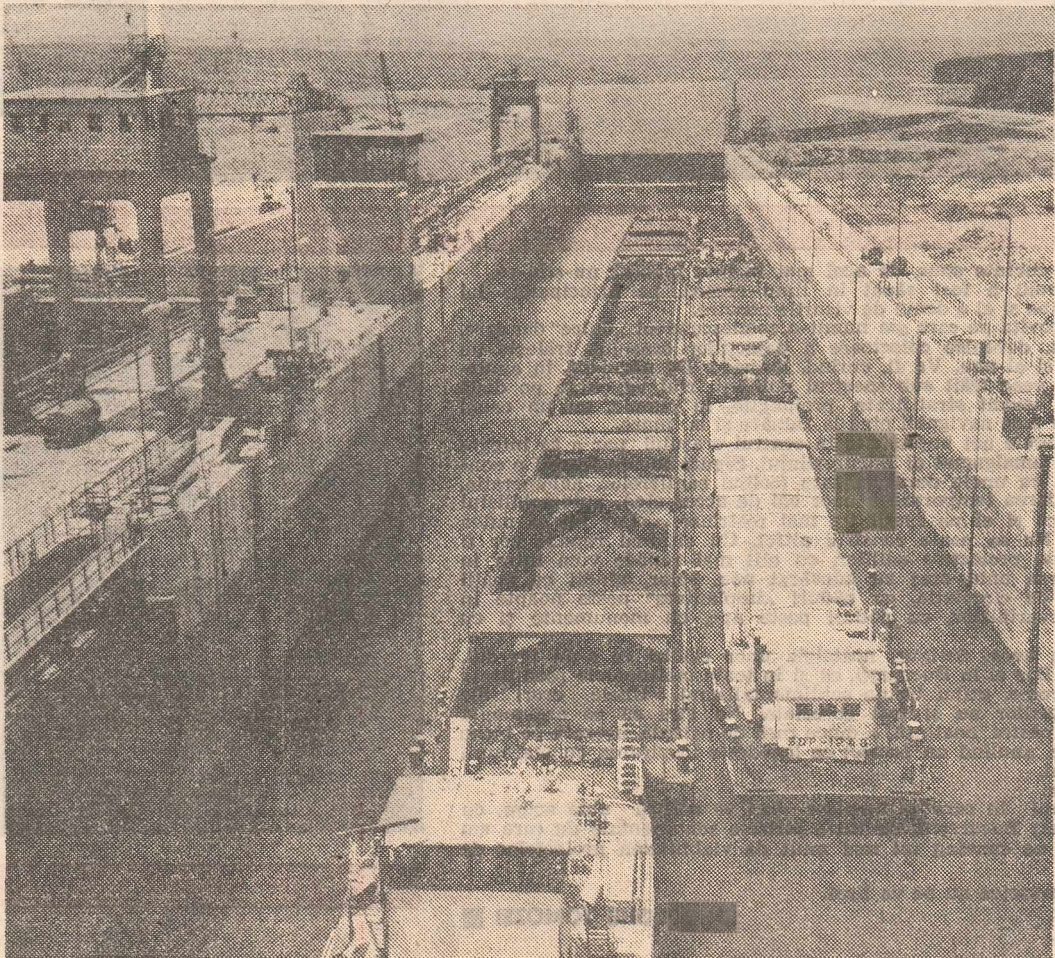
Sub tricolorul țării sîntem un front imens
Sub tricolorul țării e viața mai fierbinte
Și drumurile toate cunosc un singur sens,
Spre comunism ne poartă al țării președinte.

El e întii de toate un om de omenie
Și își conduce țara pe trepte de lumină
Sub fruntea lui visează întreaga Românie
O țară mai frumoasă, și-o lume mai senină.

Chemarea lui fierbinte dă inimii dogoare
Și-ndemnul lui dă aripi întregului popor
E epoca aceasta o epocă de soare
Pe care am făurit-o urcînd spre viitor.

Sub tricolorul țării partidul ne veghează
Sub tricolorul țării pășim biruitori.
Conducătorul țării pe toți ne-mbărbătează
Și inima-și răsfrînge curat în trei culori.

ION CHINGARU ■

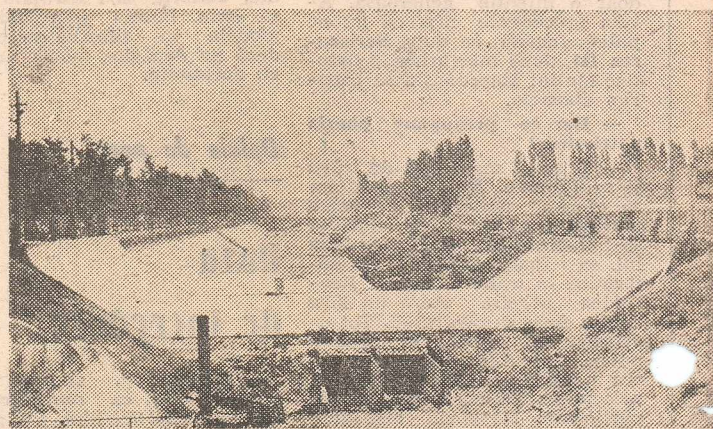

Un dar pentru viitorul națiunii : Palatul pionierilor și șoimilor patriei

Fotografie AGERPRES

Între constru

Dimbovița, apă dulce, un

Ctitor al țării, ctitor al mîndrei n

Această imagine subliniază o realitate a ultimilor ani : Bucureștiul nu mai are periferie

Muzeul cerc
or

Ca bătrîn bucureștean ce mă aflu am încantată cu sinceră și firească bucurie frumusețile mirabile ale marelui nostru oraș. De ce mirabile? Fiindcă Bucureștii nu sînt (n-au fost) o capitală a falei arhitectonice. Mai de grabă „neînspirat”, ctitorul cetății (închiptuit în legende ca fiind un cioban, Bucur — va fi fost acesta unul dintre eroii „Mioriței”?) a pus talpa întiilor zidiri pe un pămînt friabil, fereaștruit de mărunte piraie ascunse; bătut de arșițe, vara și lăsat, iarna, în calea viscozelor devastatoare. Cînd cutremărele nu i-au năruit oerdacurile și locurile „de priveală” și de tihnă, s-au nevoit întru această ticăloasă lucrare tunurile și bombardele oștirilor răvălitoare. Și Bucureștii au fost prea mult pradă focului și pustirii. Copitele cailor i-au spart stemele, săbilele au făcut să curgă sînge. Și totuși „Răsăritean și moale” ca în viersul scornit de Ion Barbu orașul și-a oblojit rănile și cu fiecare nouă reînălțare le-a părut, nu doar celor ce-l locuiau ci și călătorilor de departe, sastișii de farmecele Venetiei și Rimului, frumos, demn de laudă.

Un farmec ciudat, tradus în limbă poetică drept un **nu-știu-ce** i-a acoperit blindele conture, singurătățile. Bucureștii vor fi fost ca grul, rebezat și pururi gata să se ridice sub soare cu același trunchi, dintr-un bob nescătuț de vlagă.

Dar iată că, noua Românie și-a găsit timp și pentru Bucureștii, după ce a acceptat cu generozitate că toate orașele țării trebuie să capete un nou trup, individualitate și durabilitate. Și uite, bucureșteanul care sînt, privește cu (nevinovată) gelozie centrul civic al orașului Satu Mare, să zicem, teatrul din Tirgu Mureș, noua inimă a Piteștilor, piețele Tulcei, palatele Clujului...

Venind și un timp al Bucureștilor, arhitecții și constructorii au luat în stăpînire tot ce puteau lua: pămîntul, vîzduhul, adîncurile. Concertat, simetric, s-au deschis șantiere ce tind să reedifice un oraș, împodobindu-l, modernizîndu-l și, pe cît e posibil, nellipsindu-l de valorile ce mai pot fi conservate, în

puține cuvinte spus, de acel mai înainte invocat **nu-știu-ce**.

Metroul a fost săpat în timp record, pe principalele lui tronsoane și el e demn de visurile noastre.

Dimbovița pe care am numit-o condescendent „dulce” dar care, în fapt, devenise colectoare a dejecțiilor orașului, trăiește un destin și el nou. Va fi, curînd, limpede. De necrezut, în amurgul de veac trăit sub spectrul poluării, riul va curge pe două nivele, savant stratificate, prelungite, în cîmpie, cu un canal ce îl va face navigabil pînă la Dunăre și la mare.

Cartierele noi implantate în centrul orașului par a se integra stilului amalgamat al Bucureștilor. Sigur, bucureșteanul e confruntat cu unele dezagremente (colbul șantiierelor, aglomerația, suspendarea temporară a unor căi de acces etc.), automobilistul se mișcă și el pe spații tot mai restrînse... Dar nu se putea altfel. Nu se poate construi altfel. Cu cît mai repede vor fi împlinite proiectele edililor, cu atît mai repede vom intra în stăpînirea unui oraș cu adevărat nou, solar, gîndit cu spații ample de circulație, cu păduri „implantate” peste noapte în jurul cvartalelor, cu poduri peste ape, cu monumente și cu fîntîni.

Vom avea, desigur, nostalgia unor clădiri ce s-au pierdut. Așa e. Dar și în București, ca și în toate metropolele reedificate prin vreme, utilul biruie sentimentalismul. Unele erori ale începuturilor au și fost corectate. Nu știu cu ce argumente putem păstra, neatînsă, o dulce casă de pajantă, așezată pe birne mucedă, anulînd un proiect ce logodește inspirația cu marmura și otelul.

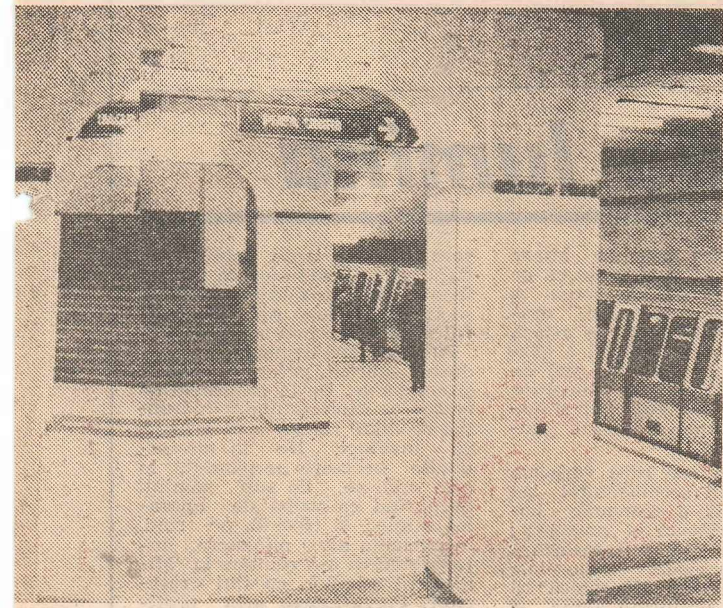
Ritm. Ritmul în care se înnoiesc (ori se edifică abia acum, cu adevărat) Bucureștii, cu toate jertfele sentimentale de care am vorbit, ne conving tot mai mult de viabilitatea proiectelor de durată.

Frumusețea nu ne va lipsi.

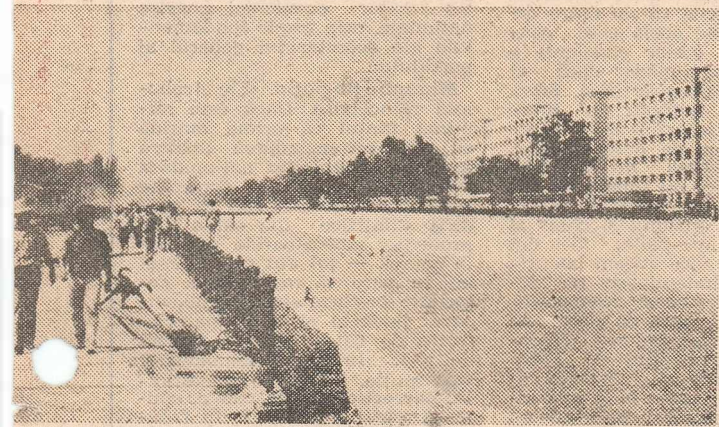
GHEORGHE TOMOZEI ■

Nu ne-am putea gîndi la c

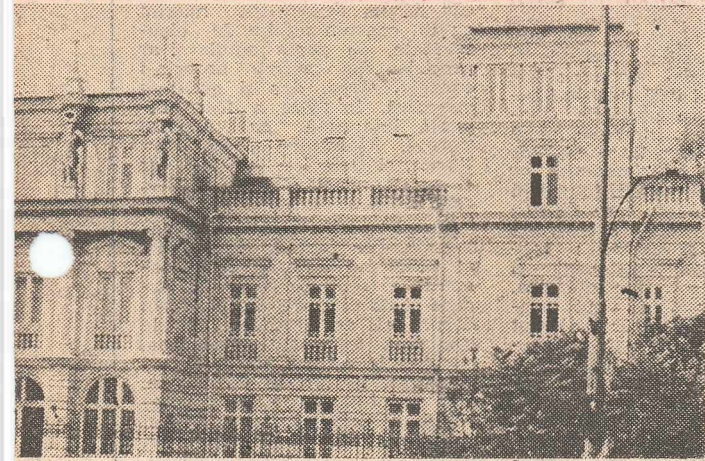

Definitorii pentru o epocă : metrou!

care devine realitate

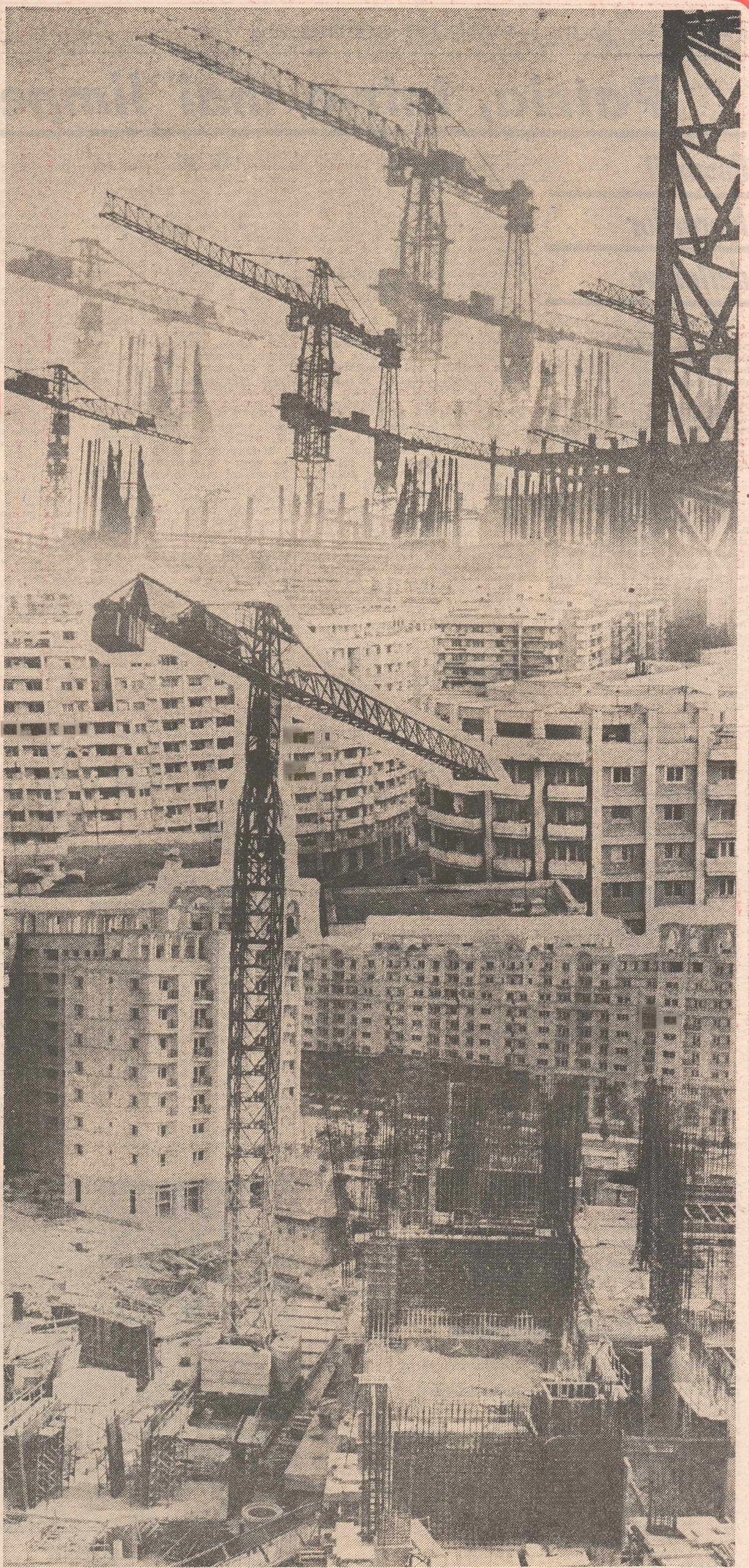
stre Capitale

sticlei — o probă a grijii cu care este păstrată
are a patrimoniului nostru arhitectonic

polă modernă fără aceste mari bulevarde

Priviți, se înalță orașul de mine !

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU, P. SORIN și PAUL AGARICI

Cronicari ai începutului lumii noastre socialiste

revin în locuri evocate odinioară

Patria, într-o mai limpede lumină

Oamenii

lucrurilor

definitive

Oricit aş răscoli prin hîrţile mele vechi, prin îngălbeniteie carnet de reporter de acum douăzeci sau treizeci de ani, nu mai găsesc ce caut, nu mai găsesc nişte oameni pe care i-am cunoscut, nu-i găsesc fiindcă şi atunci i-am descoperit cu greu, mai bine zis din întâmplare, oprindu-mă odată în faţa unui uriaş clopot metalic, pe jumătate scufundat în apă, la malul unui riu sau fluviu.

— Ce e asta ?

— Un cheson.

Nu ştiam ce sînt chesoanele, iar între timp curiosul obiect metalic devenise invizibil, dispăruse în apă. Mă aflu pe un mare şantier, la Galaţi, la Turmu Măgurele sau la ţarmul mării, într-un loc unde se săpau fundaţii, fundaţiile avînd la rîndu-le o însuşire curioasă: ele devin peste un timp invizibile. Dacă nu eşti prezent în clipa cînd se sapă o fundaţie, ca să evaluezi cu ce volume, cantităţi, dimensiuni şi energii se lucrează, de pomană vii mai tîrziu, nu mai vezi nimic, vezi doar construcţia de la punctul zero în sus, doar aceasta te

uluieşte. Altfel spus, nu mai vezi muntele subteran, care îţi scapă definitiv din raza privirii, e absent din tine. Cei care n-au văzut cum se toarnă fundaţiile, ce uriaşe energii materiale şi umane înghit, se mişcă fatal la suprafaţa lucrurilor, la nivelul de călcare, ignorînd ceva ce ar trebui să se afle obligatoriu în ei: echivalentul, în contemplaţie, al acestui sacrificiu.

— Şi ce e cu acest clopot metalic ?

— E coborît, mi s-a spus, pînă la adîncimi foarte mari. În clopot se află nişte oameni, chesonişti. Ei lucrează în nişte condiţii mai anormale: sub presiuni excesive, în întuneric, în noroi. Comunicăm cu ei telefonic, îi supraveghem medical clipă de clipă, apoi îi aşteptăm să iasă teferi...

I-am aşteptat şi eu, cu noroc: au ieşit teferi. Am mîncat cu ei la cantina şantierului, într-o baracă; mi-au vorbit sumar despre munca lor, nici unul nu-mi amintesc să fi spus „grea piine mîncăm“, au fost însă mai destîşi vorbindu-mi despre sămănături şi vite, despre angaralele de-acasă.

— Chesonişti reprezintă o meserie rară, mi-a spus mai tîrziu şeful lor, un inginer care-i iubea. Sînt numai cîteva sate din România care oferă şantierelor chesonişti. Probabil că, la origine, aceşti oameni vor fi fost fîntinari. Nu se sperie de întuneric, de umezeală, de presiunile mari. Desigur, riscurile profesionale nu-i cruţă: boli de inimă, reumatisme, nemişcînd de accidente brutale. Poate că totuşi au şi o sa-

tisfacţie: pe unde trec ei, nimeni nu mai calcă pînă la capătul timpului...

Chesonişti erau deci oamenii lucrurilor definitive. Cum aveam să cunosc tot atunci şi alţi oameni de aceeaşi specie deosebită. De aceea, poate, azi sînt în măsura de a întreba: ciţi dintre noi pot spune, cu teafără bunăcredinţă: eu am lucrat la picioarele acestui pod ! Eu am fost acolo. Eu am pus temelie acestui oraş ! Am fost acolo. Eu am săpat fundaţia acestui baraj ! Am fost acolo. Acolo. Într-un elan romantic, propriu acelor ani, doream ca acolo, sub albia fluviului, sub talpa muntelui, sub stîncă mării, să rămînă însemnat numele acelor oameni care au atins cotele supreme ale dăruirii anonime, pentru ca timpul, celălalt capăt al timpului, să le recupereze şi să le restituie unor contemporani din viitorul cel mai îndepărtat. Mă incintă ideea că aceste nume comune — Vasile, Gheorghe, Petre, Ion, Mihai, Manole — se vor salva din uitare, la capătul unui nou ciclu al timpului, care ar fi scos la lumină, printr-o resurrecţie geologică, temelile noastre invizibile, îngropate acolo. Un acolo care se poate împinge şi îndărăt, cu mult înapoi, în ani, în secole. Un acolo care trimite înainte, spre noi, cortegiul de umbre. Umbre în care ades nu ne mai recunoaştem, inchipuindu-ne pasămite c-ar aparţine unor străini de noi :

— De unde vii, străine ?

— Vin tocmai de la Plevna.

Cum şi conu Basile Alecsandri e o umbră, nu-mi rămîne decît să atest de unul singur că eu, cel ce mai jos subteran, i-am cunoscut pe chesonişti, aceşti oameni ai lucrurilor definitive.

PAUL ANGHEL ■

În prag

de sărbători

Înainte de Eliberare, oraşul Dr. Petru Groza — care se impune astăzi ca visterie şi stil — a fost un sat sărac, un sat foarte sărac, asa cum ne sugerează cele două sau trei case mărunte şi aproape oarbe care au mai rămas (sau au fost anume lăsate) pe de marginea soselei. În una din ele locuia un neam de-al meu, poroclit Fieru, pentru tenacitatea şi rezistenţa sa de fier, un om harnic şi iscusit dar care n-a putut face avere nici cu tenacitate, nici cu hărnicie, nici cu iscusinţa sa proverbială.

Banulm că prin Ştei ar fi trecut Eminescu, în vizită la

prietenul său apropiat Miron Pompiliu. Sigur este însă că pe aici au trecut Nicolae Iorga şi Lucian Blaga. Cît despre oraşul Dr. Petru Groza, de astăzi, sala din Palatul Culturii a găzduit conferinţele celor mai de seamă personalităţi ştiinţifice şi culturale din ţară, cum şi turneele celor mai faimoase instituţii de artă.

În visteria de care vorbeam mai sus, anii socialismului au adus oraşului o economie bogată, diversificată şi prosperă; axul ei de glorie îl formează două întreprinderi industriale ceva mai vechi: „Mecanică“ şi „Minieră“, implicate adine şi multiplu în viaţa oraşului. Cei doi directori, Pantea şi Anastase, prin activitatea lor, mi-au stîrnit în gînd o idee frumoasă şi anume aceea că un mare director nu este acela care conduce bine (chiar excelent) o unitate şi nici măcar dacă el este o somitate ştiinţifică. Sfera adevărată a noţiunii de mare director se interferează oarecum cu aceea de mare primar, prin implicarea lui în social — dar şi aici nu numai în perimetrul întreprinderii, ci şi în cel, larg, al oraşului şi chiar al aşezărilor apropiate. Cei doi directori de care aveam bucuria să vă spun îndeplinesc pe deplin acest deziderat politico-social. Mă voi opri de data aceasta la Întreprinderea Mecanică şi la directorul ei Petru Pantea pe care nu avusesem o noare să-l cunosc pînă mai zilele trecute, deşi întreprinderea sa poate fi văzută cu ochiul liber, de pe colina sub care vîscăză casa mea natală.

Întreprinderea Mecanică este masivă, dar, ergonomic, adunată pe un perimetru condensat, familial, incondeiat cu verdeaţă şi aşternut cu ronduri stropite cu flori. Veterană, cum spuneam, uzina este totuşi o operă, o capodoperă a bătaii de inimă şi timp de după Congresul al IX-lea, începînd cu faptul că în 1960 ea număra doar 500 de oameni al muncii, iar astăzi număra 5000. Pe atunci avea doar 10 specialişti, azi are 400. Chiar calendaristic, perioada ei de modernizare cade pe fila toamnei anului 1965, deci în imediata deschidere adusă de Congresul al IX-lea. Simbolice ni se pare faptul că, printre multele maşini unelte ultramoderne pe care le produce astăzi, figurează şi prima piesă cu care fabrica ieşea atunci, cu succes, pe piaţa internă şi externă: maşina de ridicat, transportat şi manipulat la sol. Continuitatea, fluentă, statornică a unui produs bun, — desigur ajustat mereu la parametrii actualităţii — este unul din însemnele sigure ale întreprinderilor serioase şi consecvente cu ele însele. Am văzut-o alături de o altă maşină zveltă şi elegantă ce poate transporta, în egală mă-

sură, nisip, lapte, lubrefianţi. Ca o gazelă se întoarce pe ax, face frumos în faţa dresorului, se ridică pe două roţi. Directorul Pantea o soarbe cu ochii.

Am dat două exemple din produsele fabricii, care sînt multe şi complexe. De la produsele de mecanică fină (cilindri hidraulici de mare finete) pînă la mori cu tăvălugi, de la maşin-unelte necesare pe pămînt, la cele miniere, de sub pămînt. Demarînd ca uzină de aparataj minier, şi trecînd, pe rînd, în custodia altor ministere, întreprinderea s-a reîntors la Ministerul minelor, ca fiul rătăcitor. Peregrinarea prin profiluri diferite, aparent deranjantă, prieşte totuşi în acest secol al polivalenţei tehnice, al revoluţiei tehnico-ştiinţifice, adaptat creator economiei noastre naţionale, prin tezele fundamentale ale secretarului general al partidului.

Minunile ţin puţin. Ele trebuie reînnoite. Dacă este minunat faptul că prima maşină cu care întreprinderea noastră ieşea în competiţie naţională şi internaţională era de concepţie românească locală, rod al gîndirii ştiinţifice din sălile de proiectie, laboratoarele şi halele uzinei, — tot atît de minunat mi se pare că majoritatea celorlalte produse sînt gîndite, vîsate, jînduite şi apoi materializate de către oamenii muncii de aici. Invenţii (omologate) sînt multe, inovaţii cu nemiluită, născocite frumos, cum ar spune Argezi. Pîntre ei, în fruntea lor, comunişti patrioţi, stîmna pe toată valea Crişului, ca Ionel Filip, Melente Beldeş, Moise Popa, Iosif Tarasie (secretarul de partid al întreprinderii) şi, de asemenea, directorul însuşi, care, modest, a omis să se numească. Iată un exemplu: invenţia inginerului Gheorghe Sabău, din Bcluşul anilor mei de liceu. Ea reduce cu treizeci procente consumul de energie printr-o adaptare „inteligentă“ a motorului la reţea. Motorul pus să „gîndească“ dă un randament maxim cu un consum minim de electricitate, de parcă omul i-ar propulsa din suflet propria energie. Grea, dar şi greutate specifică, invenţia a fost realizată împreună cu Nicolae Coroiu, Alexandru Ceczi, Ioan Purta şi Octavian Popa, — dar şi cu directorul Petru Pantea, care iarăşi se omite.

Nu că soseşte curînd ziua naţională, dar faţă de eroii civici ai neamului meu, faţă de oamenii muncii de supremă ardere şi dărtire, de cite ori scriu despre ei, am impresia că le diminuez forţa şi splendoarea, că stau în umbra viului şi supremului lor panou de onoare. Dar sînt toţi de pe valea superioară a Crişului Negru, deci de pe plaiurile mele natale. Or, tocmai aici so implică în social,

Emblemă

A strîns pămîntu-n el lumină, a strîns şi muncă şi iubire;
Livadă mindră ni-i prezentul cu rod de aur, insuţit.
Ai libertăţii şi-ai rodirii sîntem pînă în nemurire,
Iar nemurirea-nseamnă fructul crescut prin noi spre infinit.

În crengile-aplecate-s steaguri foşnînd pe-nţideri, tricolore;
E viitorul ţării mele de veghe-n simburii şi-n copii —
O permanenţă de milenii, pură, filtrîndu-se prin ore
Cu gînduri limpezi şi simţire — popor ce-n veci va dăinui!

Livezi cu fructe hrănitoare ca idealu-ntr-un destin —
Pe fruntea lor rodeşte timpul şi ceruri mindre se-arenişce
Şi inimi bat în libertate şi-acestei libertăţi mă inchin:
Ea e emblema ţării mele şi-a sufletului românesc!

DIM. RACHICI ■

Numele eroilor

În pacea codrului bun
numele lor nu apun,

nu se desprînd şi nu cad
cu frunzele toamnei în vad,

cu cerbii-n coclauri afund
de viscole nu se ascund,

trecerea nu le cuprinde,
vîrsta nu le dezminţe.

Ne naştem sub zodia lor
ca sub o stea de dor

şi ne ducem în ele intrînd
ca-n grîmîtorul pămînt.

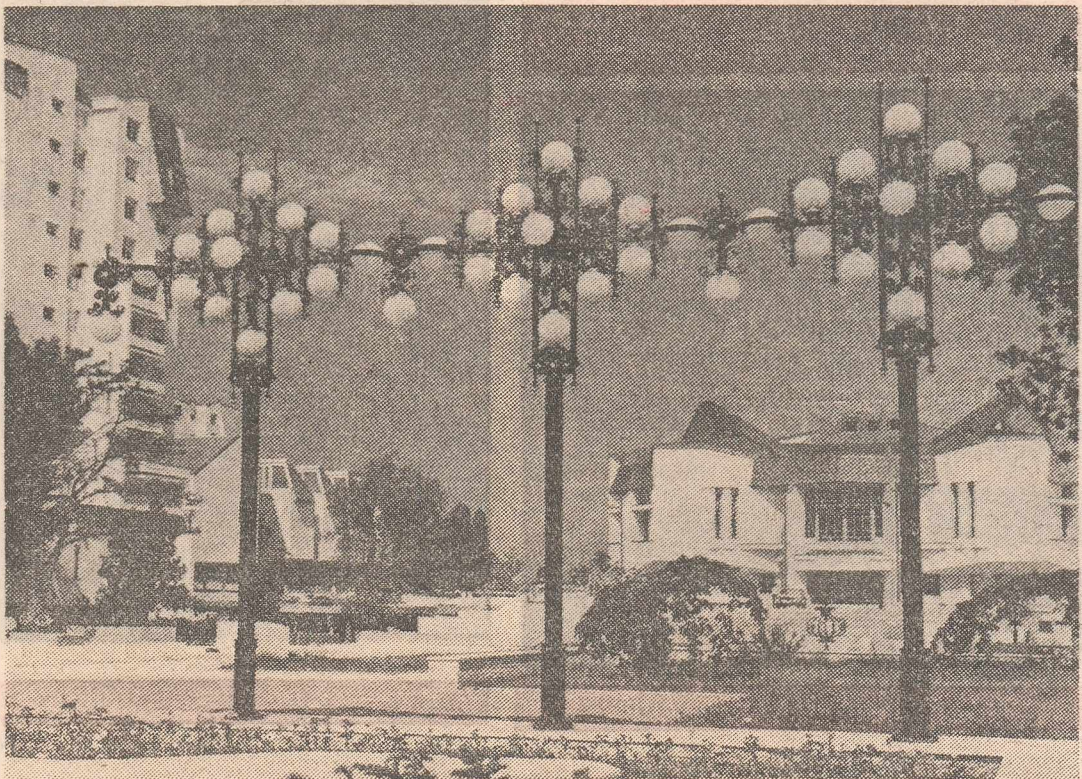
MIRON SCOROBETE ■

Carte deschisă

De sînge nestîns, de aur curat — epopee; ca o carte deschisă mereu către soare poartă semnătura brazilor, ne-ncovoiaţi, de munte păstrează urma păsării-n zbor, fiind începutul de Eră,
Piatra-de-hotar despărţînd lumina zilei de-a nopţii viltoare,
Intrare în Marele anotimp roşu-galben-albastru suveran, românesc

Laudă ţie — iubire a mea, pămînt filtrat de candori sol înalt de fericire şi pace spre care ochii lumii privesc! Laudă ţie, Om-vegheor al destinelor de azi planetare!
Augusta lumină sporească-n avînt şi idee ca o mare de nevisate petale,
ca o carte deschisă mereu către soare de sînge nestîns, de aur curat — epopee!...

MIHAELA DUMITRESCU ■

dincolo de succesele lui, de invențiile lui, personalitatea directorului Petru Pantea și a celorlalți tovarăși din C.O.M.-ul întreprinderii mecanice. În a mări mereu capacitatea de producție și a numărului produselelor specifice, pentru ca astfel să se creeze mereu alte și alte locuri de muncă pentru oamenii de pe văle sărăcăcioase, foarte puțin productive din văgăunile munților Bihorului. Ei vin aici, se califică, primesc brătara de aur a meseriei, se specializează, devin inovatori, inventatori, ceea ce nu e puțin. Ceea ce e foarte mult. Ceea ce ține de revoluția noastră socialistă, de spiritul revoluționar. Iată de ce, rugându-l pe director să-mi spună, repede și cu ochii închiși, trei din mindriile inimii sale, a început cu **oamenii**. Nu demagogie, nu festiv. Ci cu exemplele unei întreprinderi centrifuge spre care oamenii vin — și ar mai veni încă dacă ar mai fi locuri de muncă, — și nu pleacă. A doua mindrie era: concepția românească, local-uzinală a multor produse, iar a treia, așa-numitele construcții pentru oamenii întreprinderii. Dar nu numai pentru ei — cum limpede se vede. Căci iată, lanțul minunilor comuniste, cu care răspundem eresului, este scump și strălucitor. Peste drum de întreprindere, o sală a sporturilor cum — hm! hm! — rareori, foarte rareori mi-a fost dat să văd în țară. O bijuterie arhitectonică unică în stilul ei: sint mindru că arhitectul este colegul meu de primară și liceu, consăteanul meu, Sorin Gavra. Construită pentru perenitate și nu pentru a fi intrată în curind în reparații capitale, ridicată solid pe temelii solide: sint mindru că maistrul constructor a fost colegul meu de liceu, Ioan Măduța, frate cu un alt Măduța de ispravă: directorul întreprinderii I.A.M.T. din Oradea, unul din directorii de primă mărime ai Oradei, despre care am scris cu în Scinteia cu cerneală de azur. Să ni se jerte superlativale, dar ele sint binevenite cind au temeinicie. Doresc patriei-mele socialiste oameni și fapte demne numai și numai de superlativale. Dar să revenim la „Mecanica” noastră. Cind intri în palatul sportiv al întreprinderii, iertată-mă, dar îți vine să te descoperi. Să te descoperi. Ceva de templu. Ceva de mari armonii în lemn și piatră, ceva ce parcă ai mai fi văzut undeva prin Orient, prin Occident, prin Nord sau prin Sud. Sau poate că numai în vis. Este invitată televiziunea și sint invi-

tați gazetarii să vadă și să popularizeze ce se poate în faptul într-un mic orașel de provincie, de o mare întreprindere, prin impulsul unui director comunist și patriot, deputat, cetățean de vază al orașului. Palatul sporturilor nu este destinat numai oamenilor muncii din întreprindere, că doar n-or să joace partide sportive ei între ei. Construcția devine, prin însăși funcționalitatea sa, un bun comun al orașului.

Alături, construită la roșu, de același tandem Gavra-Măduța, viitoarea cantină. Cind foiam și eu pe acolo, cu nevăstă-mea și cu prietenul Gheorghe Toma de la „Alumină”, meșterii cei mari, calfe și zidari, se zoreau să dea forme finite cantinei. Se apropia Ziua minerului și, după ea, 23 August, ziua națională a României.

Ce altceva putea fi mai frumos?

Iată o întreprindere despre care am spus încă foarte puțin, după o documentare pripită, dar la care cugetul și inima mă cheamă să revin.

AL. ANDRIȚOIU ■

Meridiane ale patriotismului

Toamna trecută am revăzut, după mulți ani, ținuturile Bistriței și Năsăudului, două dintre locurile cu cea mai distinctă individualitate în frumusețea lor. Este o natură de margini de munte, unde cimpia încă nu și-a pornit în toată largimea drumul spre miezul Transilvaniei. Vezi munții către Moldova în zare și descoperi sate și orașe printre dealuri. Acestea din urmă, dealurile, sint elementul geografic cel mai de pretutindeni. Uneori, ca în Maieru, de pildă, se află pur și simplu în sat, ca niște ciudați idoli tutelari. O natură blindă și, deoptrivă, severă, dacă nu aspră mai ales iarna. La fel, oamenii: au o sobrietate care se deosebește până și în sobra Transilvaniei. Se vorbește parcă mai puțin și se fac multe lucruri frumoase. Atunci, pe un itinerar consacrat evocării lui Liviu Rebreanu, am văzut multe asemenea lucruri făcute în liniște, între ele situându-se

cele destinate cinstirii memoriei marelui scriitor: casele de la Prislop și Maieru în primul rind.

Am trăit un an pe aici, între 1952—1953, vreme cind urmele războiului coexistau cu nedumeririle cum va arăta lumea ce începuse a se preface. Despre cit de adinci erau cele dintii, imi vine în minte întrebarea ce mi-a fost pusă atunci de un bătrîn din Suplai, sat la poala Țiblesului: dacă jandarmii hortiști mai sint pe afară ori nu. Vremea se mișca încet, nu știu dacă mai încet decit în alte locuri, în orice caz cu o depănare a ei specifică. Ținutul ce a dat țării oameni de faimă — altul dintre ei este George Coșbuc —, privirea se îndrepta către școală mai mult decit cu simț. Era aspirația supremă, capătul de drum glorios pe care plecaseră cindva acei fii vestiți din Hordou sau Maieru. Poate și din vechimea unei aspirații către cultură vine un fel specific al lumii de aici de a se grăbi temeinic și fără să strice, cu ceea ce face bine nou, lucrul bun rămas dinainte.

Am revăzut Bistrița, centrul de județ de azi, și, în ce mă privește, aceasta mi-a fost iniția bună surpriză. E tot Bistrița din 1953, unde coborau, la zi de țirg, țărani de pe Birgaie, călcînd cu pasul lor mirat și fără grabă, deși orașul a devenit între timp un loc de dezvoltare a industriei. Bistrița are și ea o platformă industrială cu fabrici diferite grupate după resurse și trebuințe de locuri de muncă. În una dintre ele am fost și, la atîția ani distanță, mi-a părut a se integra în ceea ce știam despre Bistrița: calmul de viață lungă. E vorba de fabrica de sticlă, unde am văzut, în preajma cuptoarelor, într-o tăcere cumva poetică, un grup de tineri minuiind ca într-un balet cu largi mișcări, tije de metal la capătul cărora infloresc feluritele minuni de cristal vestite de acum și făcînd parte din actuala panoplie de meserii bistrîțene. Sint tineri de pe aici; mai trîziu am discutat cu citiva. Între cuvintele care se spun la o întîlnire mai protocolară, mai de rutină, cele de atașament la aceste locuri le-am deslușit cu evidență. Bistrițeanul, năsăudeanul sint oameni la care, cu liniște și temeinicie, meridianul patriotismului trece prin ograda casei. Nu sint numai ei astfel; dar pentru o reprezentare a acestui sentiment, gîndul mă duce la tinerii care roteau prin aer, lă-

sau să cadă în balans, dădeau formă miezului de foc.

Drumul dintre Bistrița și Năsăud umblă legănat și serpuit. Dealurile, o bună bucată de vreme, cum mergi către jumătate nord, sint acoperite cu pruni. Celebrele prune de Bistrița. Dar sint și livezi cu meri și peri. De aici veneau căruțele cu poame cind eram copil, dincolo de munți, în Vatra Dornei. Prin 1953, făceam drumul, prin mare colbăraie, în cite un camion. Îl făceam și pe jos. Venind de la Bistrița, dacă mă vedeam ajuns la Dumitra, mă socoteam ca și în Năsăud. Deși mai era o bună bucată de mers prin lumea aceea a lui Ion, pină dădeai de podul acoperit de la intrarea în Năsăudul raional de atunci. N-ar fi decit un act de păstrare a unor unicate de arhitectură populară ferire de degradare. Pentru că, în mod firesc, modernizarea șoscelor, asfaltul, le-au dat mai la o parte. Am coborît către Năsăud pe-o frumoasă și asfaltată șosea care „face cum nu se poate mai bine” cu peisajul. Cu clădirile de cărămidă în amestec cu solidele case năsăudene din lemn vechi și tare ca osul. Mie tocmai, imbinarea aceasta mi-a plăcut și lipsa de insingurare pe care o prefacere totală și bruscă o aduce cu sine implicit. Au un fel al lor de a fi de aici (ca și cele de la Bistrița) construcțiile noi de la Năsăud. Lipit de Someș, orașelul pare și el a se grăbi atît cît trebuie. Piramidele sale sint și azi, inconjurate de noile construcții cu respect pentru spațiu și meditație parcă, celebrele școli ale Năsăudului, una fiind cea prin care a trecut Coșbuc.

Am văzut citeva spectacole cu producții ale artei populare din partea locului. Existența fabricilor din marginea Bistriței și modernizarea cumpănită a orașului nu au eclipsat „Someșana” și nici n-au făcut ca „Invirtita” să fie mai puțin vijelioasă. Dimpotrivă. Lumea tinăra din aceste locuri redescoperă și consumă, fără a epuiza, izvorul foarte originalei arte populare. În geografia alcătuită aici în ultimele patru decenii, faptul în sine este un semn deosebit de progres. Fiindcă numai edificiul care cuprinde în temelia lui această dimensiune culturală a însumării tradițiilor de spirit e destinat să dureze și merită calitatea de a fi socotit noul necesar într-o lume necesară.

PLATON PARDĂU ■

Omagiu

Ti-e rădăcina fruntea părinților aleși,
Tulpina mărturie de neam și împlinire.
Pe fruntea ta străluce un soare pentru țara
desăvîrșirii-n bine, în fapte și-n iubire.

Stăpin al ei, cuvîntul ți-e lege și izbîndă
din el dogoară-n lume ce-i mai de preț și sfînt,
iubirea de dreptate, de patrie și pace,
frăția-nire popoare și gînduri, pe pămînt.

Ai demonstrat că-n lume există țel suprem,
încredere în oameni, în muncă și-n zidire,
că fără libertate și vatră și eroi
am mai cerși la poarta nădejților umile.

Ai demonstrat că țara nu-i țară fără cuget,
că numai tu, partidul, puternicul nucleu
al gîndului și faptei, călăuzești, descoperi,
întinzi peste cîmpie și munte curcubeu.

Ești inima fierbîntă a patriei și-a vieții,
prin tine crește neamul, respiră și creează.
Partid al nemuririi, izbîndă, cutezanță,
și inimă-nire soare și steaua păcii trează.

Prin tine fructul muncii-l desăvîrșim, iar casa
e cuib de fericeie, visări și voie bună.
Să fii tot mai puternic, tot mai biruitor —
lumină pentru viață și pentru gînd cunună.

VASILE ZAMFIR ■

Libertate

Intr-un indepartat
și incandescent August
și-a scris Patria
pagina de început
în istoria de aur
a realei și definitive
sale libertăți.
Intr-un August
veșnic viu în memorie
s-a făcut Patria
cronica propriei
sale victorii.
De atunci,
în fiecare August,

Patria scrie
o nouă pagină
în istoria devenirii
sale pe drumul urcînd
spre certitudinea
împlinirilor comuniste.
În August, Patria
cinsteste eliberarea —
garantul victoriilor
ridică la puterea
a douăzeci și trei
de milioane de români!

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

Un tren fantastic de frumos

În urmă cu patru decenii, ca să merg cu trenul la Craiova, trebuia să fac un ocol de-o sută de kilometri, pe la Pitești. Azi scurtez călătoria cu o sută de kilometri pe la Videle, trenul meu e tractat de-o locomotivă electrică făurită la Craiova și mă poartă cu 100 de kilometri pe oră. Colosul de oțel din fruntea trenului cîntă sacadat: m-a făcut muica oltean!

În urmă cu patru decenii, soldat în arme, făceam instrucția pe dealurile de sub munții Făgărașului, între Arpașul de Sus și Ucea. Pe fostul cîmp de instrucție s-a înălțat apoi primul oraș socialist din țara noastră, orașul Victoria. Am scris despre el în **Orașe fără arhive**. Primul născut în tinărul oraș a fost o fetiță și (absolut autentic!) ea a fost botezată Victoria. Azi, ca să mergi în orașul Victoria, nu mai trebuie s-o iei cu trenul pe la Brașov și Făgăraș, ci pe scurtătură, pe Transfăgărășan.

În urmă cu patru decenii, cind treceam cu trenul spre Caransebeș, vedeam la Orșova o gară mică, un craș mic ascuns sub Alion și mă gîndeam romantic: aici m-am născut! Azi, căsuta în care m-am născut a fost săbordată în uriașul lac de acumulare, ca și gara de odinioară, cît un canton de mică, întocmai ca și ostrovul orientat! Ada Kaleh. În locul lor au apărut un superb oraș pe malul unui golf, o gară monumentală și un sistem hidroenergetic de proporții gigantice. În leagănul în care m-am născut eu, primul scriitor român care nu mai are „loc natal”, cîntă cele nouă turbine ale hidrocentralei de la Porțile de Fier.

Pînă mai ieri, la Țirgu Neamț alungeai cu harabaua lui Mos Nichifor Cotcariul, sau apostoliceste, pe jos. Acum vii cu trenul la Cetatea Neamtului și la Humuleștii lui Creangă.

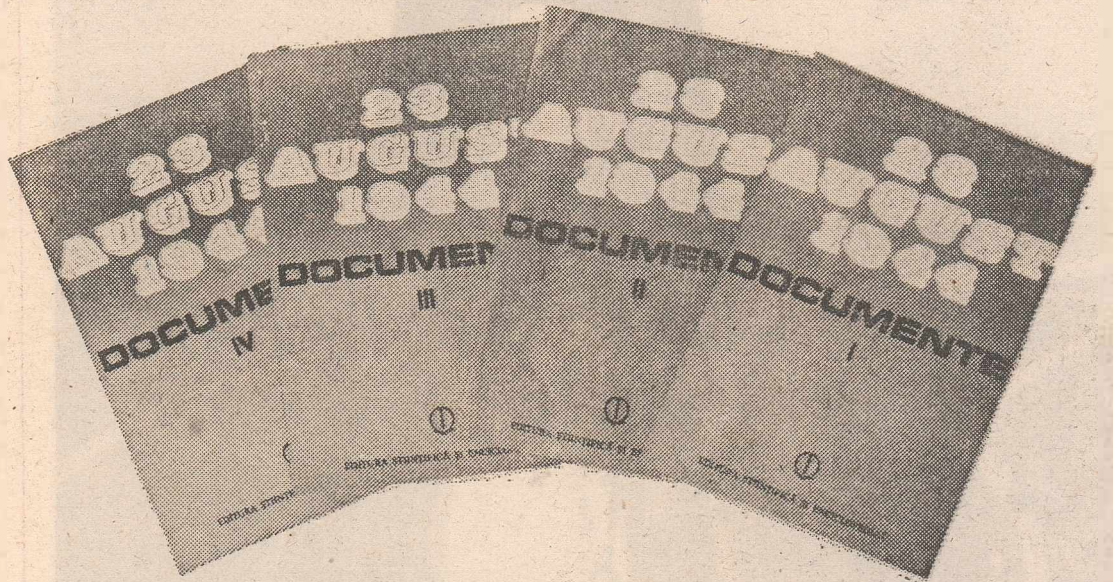
La Bălcești de pe Topolog, tot cu trenul vei călători. Și totul a pornit de la intîiul „hei-rup” scandal de brigadierii uteciști la Salva-Vișeu și la Bumbesti-Livezeni.

Putem spune cu mindrie că la 23 August 1944 ne-am urcat cu toții într-un tren fantastic de frumos, de îndrăznet și de puternic. E drumul care duce spre comunism. Fantasticul drum de la vis la realitate...

PETRU VINTILĂ ■

Marile sinteze ale Istoriei neamului românesc se scriu, se întocmesc, se elaborează cu trudă și migală, cu o mare răspundere față de Adevăr, față de noi toți, față de generațiile ce vin. Așa cum, de la Congresul al IX-lea respectul față de adevăr și față de valorile naționale este dimensiunea morală a tuturor istoricilor noștri. Se cercetează cu acribie documentele, arhivele, noile descoperiri arheologice, se reconsideră și se valorifică cărțile-monument ale marilor noștri istorici, de la Dimitrie Cantemir la Xenopol, Iorga și Pârvan... Între un august și altul, cultura națională trăiește între atâtea alte evenimente și atâtea alte sărbători ale spiritului și pe acelea ale tipăririi unor opere fundamentale de istorie — tratate, monografii, atlase, culegeri și corpusuri de documente reeditări critice. Apariția celor 4 volume — „23 August 1944. Documente” — privitoare la actul de răscruce a istoriei moderne a României, încununază nu numai un uriaș efort al cercetătorilor români — Ion Ardeleanu, Vasile Arimia, Alecsenia Andone, Ileana Chirtu, Eugenia Ciocan, Valentina Costake, Alexandru Duțu, Ielița Gămulescu, Elena Gheorghe, Viorea Hostiuc, Mircea Mușat, Cristian Popișteanu, Emilia Poștăriță, Eleonora Rădulescu, Mihai Rețegan, Ioan Talpeș — sint nu numai un dar al culturii, se înscrie ca un important eveniment politic. În Epoca NICOLAE CEAUȘESCU, în epoca de după Congresul al IX-lea al partidului, se proiectează pentru întâia oară lumina cea adevărată asupra unei părți de seamă din istoria noastră învăluită uneori în multe conuri de umbră.

Biruința din August

● Ianuarie 1939, „inghețul” cuprinde Europa. În România, o iarnă grea. Sărbătorile au fost triste, sub tensiune și așteptare. Niciind zărele n-au fost mai devorate de cititori. Se urmaresc comunicatele, se caută știrile externe. În zorii zilei, suvoarele de muncitori ce intră la „Lemaitre”, la „Concordia”, „Astra Romană”, la „Vulcan”, la „Apaca”, în București ca și pretutindeni în țară, sint tăcute, se aude doar scrișnetul zăpezii sub tălpi. Din mină în mină sau din buzunar în buzunar, cu precauți, cu grijă maximă se strecoara manifeste. Manifestul P.C.R. „Către poporul român și popoarele conlocuitoare”: „Comuniști, social-democrați, național-tărăniști. Toți democrații și iubitorii de pace UNITI-VA forțele pentru lupta în contra Gărzii de fier. La luptă pentru existența legală a organizațiilor și partidelor democratice. Pentru drepturi și libertăți cetățenești poporului român și popoarelor conlocuitoare, ca să aibă puterea de a rezista atacurilor fasciste ce amenință independența României!” ● 10 februarie, seara. Într-o casă conspirativă se întrunește conferința plenară a organizației clandestine din București a P.C.R. unde se constituie Comisia tineretului comunist cu misiunea de a conduce acțiunea de organizare a tinerilor comuniști. Participă Ceaușescu Nicolae, un tânăr de la C.F.R., altul de la Leonida și un membru din partea comitetului localei București. Ceaușescu Nicolae este delegat cu munca de organizare a tinerilor comuniști din sindicate. ● 15 martie. Trupele de asalt ale lui Hitler invadează Cehoslovacia. ● 19—22 martie. La Cluj, la Făgăraș, în alte orașe sosesc numeroase trenuri cu refugiați din Ucraina Subcarpatică „din fața invaziei ungurești”, ca și 800 „refugiați din Cehoslovacia, civili.” ● 25 martie. Nicolae Iorga publică în „Neamul românesc” nr. 67 articolul „Spirit sănătos”: „Sintem un popor acasă la el, în mijlocul dreptului său. N-am cerut niciodată mai multe decit aceasta, dar niciodată n-am consimțit a părăsi ceva din el. Cu o răbdare de mucenici am îndurat toate nedreptățile și am biruit toate suferințele. Porniri străine de firea noastră scot de la munca lor onestă tineretul acestei nații, chemat să facă strajă înaintea oricărei primejdii (ce) ar putea veni. Și oamenii vin la timp, fără a scoate un strigăt de ură contra nimăunui, dar deplin hotărâți a-și face datoria.” ● În țară încep concentrările. ● P.C.R. dă cuvint de ordine membrilor săi să se prezinte la concentrări și „să lupte, pentru întărirea forței politice și morale a armatei, contra Germaniei hitleriste și a statelor revizioniste.” ● 29 martie 1939 Armand Călinescu ia cuvintul în Ședința Consiliului Superior al Frontului Renașterii Naționale, prezentind direcțiile politicii externe românești și rezultatele mobilizării parțiale: „Am făcut cunoscut cancelariilor străine că sintem hotărâți să ne apărăm fruntariile. Pentru integralitatea teritoriului ei, România se va bate împotriva oricui, cu toate puterile ei și fără să stea să cîntărească rezultatele luptei.” ● 1 aprilie 1939. În arhivele strict secrete ale Comandamentului suprem al Wehrmachtului, la Statul major al economiei de război, sub nr. 1010 se înregistrează Memoriul privind aprovizionarea cu produse pe-

troliere a Germaniei în caz de război: „Prin urmare, obiectivul de importanță capitală al războiului trebuie să-l constituie neapărat stăpînirea teritoriilor petrolifere cit mai apropiate de Germania și cit mai ferite de acțiunile inamice. Harta sinoptică a zăcămintelor de petrol din Europa răsăriteană lasă să se vadă clar acest obiectiv: România! ● 1 mai 1939. Are loc la București, în Piața Palatului, demonstrația a peste 20 000 muncitori care au scandat: „Jos fascismul!” „Jos hitlerismul!” „Să apărăm fruntariile țării!” În organizarea și desfășurarea acestor mari demonstrații și manifestări antifasciste, anti-hitleriste și antirăzboinice, un rol important au avut tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu ● 1 mai 1939. Are loc Congresul general al breslelor din România. Moțiunea votată „Hotărăște ca toți membrii breslelor ai căror reprezentanți participă la acest congres să contribuie cu întreg câștigul pe o zi pentru mărirea fondului de înzestrare a armatei și de apărare a integrității țării” ● 23 iunie. Comandantul legiunii de jandarmi București întocmește Ordinul de informații nr. 30 prin care arată: „Se observă de citva timp o stăruitoare perseverență de pătrundere a elementelor comuniste în toate organizațiile și formațiunile de orice natură, care au ființa legală, tinzind la acapararea organelor de conducere, cu scopul de a le dirija apoi după principiile comuniste. Se caută de asemenea a se menaja sentimentul național, recomandindu-se ca în caz de război comuniștii să lupte cu arma în mină în primele rânduri pentru apărarea granițelor țării amenințate de țările fasciste și hitleriste, precum și lupta minoritaților alături de elementul românesc în toate împrejurările favorabile promovării principiilor comuniste... O importanță deosebită se acordă în aceste ședințe tineretului comunist, asupra căruia cade sarcina de a adînci ideologia comunistă în mase, de a tipări, răspîndi și transporta instrucțiunile și materialul de propagandă la organizațiunile din centrele comuniste din țară...” ● 6 septembrie. Se difuzează Comunicatul privind neutralitatea României. ● 5 decembrie. Reichsführerul SS Himmler primește, de la secretarul de stat cu însărcinări speciale în Ministerul de Externe, Wilhelm Keppler, o scrisoare despre „știrile tot mai numeroase despre actele de sabotaj planuite și îndeplinite în România care este pentru noi de o importanță strategică deosebită, avînd în vedere aprovizionarea cu petrol... Astăzi a sosit din nou știrea că cea mai mare rafinărie din Ploiești (...) de la care noi am obținut mari cantități de benzină, arde.” ● 8 mai 1940. Convorbire între ministrul Afacerilor externe române, Gr. Gafencu, și ministrul plenipotențiar german la București pe tema politicii externe a României: „România este ferm hotărâtă să nu se lase folosită pentru scopurile de război ale unei sau alteia dintre părți.” ● Sîrșitul lui Iulie 1940. Organele Siguranței consemnează „arestarea preventivă a unui lot de comuniști. S-a constatat că în Capitală a luat naștere o asociație comunistă sub denumirea FRONTUL ANTI RĂZBOINIC, similară cu cele dizolvate cum au fost Comitetul Antifascist, Frontul Popular Antifascist și

Frontul Păcii ● 30 august 1940. Zi de doliu național pentru țară. La Viena se semnează actul mișelesc, prin care se impune României Dictatul odios, de rupere din trupul țării a părții de nord-vest a Transilvaniei și dată de Germania și Italia, Ungariei horthyste. La ora 22.30, imediat după semnarea documentelor, de la Londra, prin unde radio, se aude vocea lui Scotus Viatuș (pseudonimul publicistului britanic Hugh Setton-Watson) — transmite un Apel poporului român înălăcrimat: „Români! Azi s-a săvîrșit la Viena o nouă și monstruoasă ciuntire a granițelor românești; prin arbitrajul puterilor Axei, România pierde mai bine de două treimi din suprafața Transilvaniei... Așadar, toate sacrificiile făcute în războiul trecut, printr-o simplă trăsătură de condei, așa peste noapte, vor fi spulberate. Acestea au fost hotărîte nu în România, ci în străintătate, la Viena. Ne adresăm acum mai ales transilvănenilor. Dacă timp de sute de ani românii ardeleni și-au păstrat cu tenacitate credința și limba, cum pot admite acum să treacă din nou sub jug unguresc, cum pot ei admite acum să-și piardă libertatea?... ● 1 septembrie. La Cluj, circa 4 000 persoane, studenți, muncitori etc. au manifestat în cursul dimineții contra cedării. La Sibiu, la amiaza, premilitarii și multă populație au manifestat în fața Comandamentului 7 teritorial. La orele 18.30 — o nouă manifestație; circa 2 000 persoane, cu placarde pe care scria „Nici o brazdă! Trăiască Ardealul românesc!” La Timișoara, circa 400 persoane au manifestat contra cedării, în jurul statuii „Lupoaică”. La Brașov, circa 6 000 de persoane. S-au ținut cuvîntări, protestindu-se contra soluției arbitrajului și la statuia lui Andrei Muresanu au ingenunchat și au jurat că nu vor lăsa să se ia nici un pic de pămînt. În cursul după-amiezii alți 600 de tineri, muncitori din localitate, au ieșit pe străzile orașului. La Alba Iulia, polul de dor al Unirii, au manifestat 300 de tineri, muncitori de la uzinele Cugir. La București, circa 1 500 de persoane, în majoritate muncitori, au manifestat în cursul aceleiași după-amieze la statuia lui Mihai Viteazul. ● 2 septembrie, orele 22.50, W. Fabricius, ministrul german în România, trimite la Berlin o telegramă. „Situația este în continuare încordată. Are loc (la Cluj — n.r.) evacuarea precipitată a birourilor și locuințelor particulare. S-au transportat și tezearele bisericesti (din) catedrală. Persistă demonstrațiile...” ● 6 septembrie 1940. Este instaurată dictatura antonesciană. ● 28 septembrie. Raport al Inspectoratului General al Jandarmetriei: „În noaptea de 23/24 septembrie a.c. s-au răspîndit la Mărășești, Tecuci, Botoșani și Iași, (...) manifeste comuniste. După ce arată cauzele înlăturării regelui Carol al II-lea, criticînd activitatea din acea vreme, trece mai departe, menționînd că s-a instaurat cea mai feroce dictatură, dictatura militară-gardistă a generalului Antonescu.” ● 10 octombrie. Ambasadorul Karl Ritter din Ministerul de externe german trimite la București lui W. Fabricius forma în care s-a apărât Comunicatul oficial referitor la instalarea Misiunii Militare germane în România. ● 13 noiembrie. Decret-lege pentru repriarea intrunirilor sau manifestațiunilor care urmăresc o acțiune cu caracter de uneltire

împotriva ordinii sociale existente în stat. ● 13, 14, 24, 25 noiembrie... Buletinele informative ale Președinției Consiliului de Miniștri semnaleză: „Acțiune comunistă”. Poliția din Deva a arestat doi agenți comunisti care aveau misiunea de a organiza mișcarea comunistă din județul Hunedoara. În noaptea de 10/11 noiembrie a.c. în orașul Galați s-au răspîndit manifestațiile comuniste. Se fac cercețari. În noaptea de 6-7 XI a.c. la Bocșa Montană, județul Caraș, au fost arestați trei comuniști. Comitetul local al Partidului Comunist Ilfov a răspîndit un manifest muncitorilor C.F.R. care sint îndemnați la manifestații în stradă. În noaptea de 4-5 XI, la Iași s-a descoperit o tipografie comunistă. Se răspîndesc manifestații comuniste în care se protestează împotriva ocupației germane și împotriva scumpetei, cerînd salarii pentru muncitori în raport cu prețurile de azi. ● 27 noiembrie. Legionarii asasinază pe profesorul Virgil Madgearu. În aceeași noapte este asasinat și prof. N. Iorga. ● 21 ianuarie 1941. Se aduc la îndeplinire, pe ore, Măsurile luate de Comandamentul Militar al Capitalei pentru înăbușirea rebeliunii legionare. ● 30 ianuarie 1941. Groful Paul Teleki, ministrul președinte ungar, semnază o notă referitoare la Ordinul 70/1941 al Președinției Consiliului de Miniștri maghiari pentru rectificarea numelui de familie deformat (elferditiv) trecut în registrele de stat (cîștigul stării civile) sau în registrele de căsătorii, pe timpul „dominației străine” (române), precum și al numelor de familie de rezonanță străină... care nune nu au forma corespunzătoare în limba maghiară, iar „purtarea acestui nume jignește sentimentul național...” ● 19 mai 1941. Prefectura poliției Capitalei raportează „Răspîndirea de manifestații comuniste”. În cartierele muncitorești C.F.R. Regie, Ciurel și Ober. ● Serviciul special al informației Președinției Consiliului de Miniștri înainteză o Sinteză asupra atrocităților maghiare săvîrșite între 1 septembrie 1940 — 15 mai 1941 în nordul Transilvaniei, cedat Ungariei prin arbitrajul de la Viena cu o populație totală de 2 603 589 locuitori din care 1 304 898 români. Omoruri și asasinări — 919; schinguiiri — 771; bătaii — 3 373; arestări — 13 359; profanări — 117; devastări în masă — 96; devastări răzlețe — 405. ● 22 iunie. Germania declanșează agresiunea antisovietică, la care, împreună cu alți țări, angrenează și România. ● 6 septembrie. Platforma-program a C.C. al P.C.R. „Lupta poporului român pentru libertate și independență națională”. Fundamentează linia politică și strategică a P.C.R. în vederea răsturnării dictaturii antonesciene și scoaterii țării din războiul antihitlerist. ● 1 ianuarie 1942. Telegramă cifrată: Detașamentul de legătură german pe lângă Corpul Vinătorilor munte arată că starea morală a trupelor române este foarte încordată. ● Rezoluția C.C. al P.C.R. „Pieirea sau salvarea poporului român” — „Prima și cea mai urgentă sarcină a partidului nostru constă în împiedicarea planului criminal al lui Hitler și slugii sale Antonescu de a nimici poporul român prin aruncarea tuturor românilor valizi în război, pentru salvarea hoardelor bestiale hitleriste, care au suferit și suferă înfrin-

geri catastrofale pe frontul de răsărit...” ● 18 aprilie. Ministerul Afacerilor Interne raportează: „Comuniștii din Capitală — în cadrul acțiunii pentru crearea unui Front Unic Național de luptă din elementele democratice și opoziționiste regimului actual — au editat și răspîndit clandestin un buletin de propagandă, intitulat „România liberă.” ● 4 ianuarie 1943. Pretutindeni zboară manifestații comuniste. „Sint scrise de mină, cu cerneală chimică, multiplicare la sa-pirograf. Pe a doua pagină a manifestului PLUGSORUL MUNCITORILOR!” („Plugul nostru înălăcrimat / Și cu durere brodat / Hitler cu tratatele / Ne-a mîncat bucatele / Că pentru-o țevă de tun / Noi i-am dat ce-aveam mai bun...”) ● 17 aprilie. Serviciul special german de informații: „Comunicatul cu privire la întrevăderea dintre Führer și dl. mareșal Antonescu a provocat — după cum am anunțat-o — o fierbere extraordinară în cercurile conducerii grupurilor liberale și național-tărăniști. Atît Maniu cit și Dinu Brătianu socotesc că angrenarea României într-un război împotriva puterilor anglo-saxone zdruncină în mod definitiv poziția noastră și înlătură orice posibilitate viitoare de a găsi un compromis cu națiunile care, după opinia lor, au cîștigat virtual războiul.” ● 22 mai 1943. Comitetul Executiv al Internaționalei a III-a publică rezoluția de autodizolvare. ● iunie. Hotărîrea C.C. al P.C.R. privind constituirea Frontului Patriotic Antihitlerist”. „Comitetul Central al Partidului Comunist apelează la toți membrii și prietenii partidului nostru, la toți patrioții sinceri să aducă pretutindeni la cunoștința poporului noua platformă de luptă și propunerea partidului nostru făcută tuturor partidelor și organizațiilor patriotice de a forma Comitetul Național de luptă pentru eliberarea țării...” ● 5 noiembrie. Serviciul pentru străinătate al contraspionajului nazist trimite la Berlin, în baza unei telegrame a ministrului german la București, M. von Killinger, o Notă rezumativă privind Relațiile României cu Germania. „Situația din România se complică. Odată cu apropierea rușilor, România încearcă să se asigure în privința Angliei și S.U.A. Împotriva convingerii sale de pînă acum, ministrul plenipotențiar german bănuiește că mareșalul Antonescu este la curent cu aceste încercări, căci este imposibil să-l fi rămas ascunse demersurile în această privință...” ● noiembrie-decembrie. Intensă activitate diplomatică românească la Istanbul, Atena, Londra, Cairo, Stockholm pentru ieșirea României din război alături de Germania, pentru tratative de pace, pentru a se reuși o apropiere și discuții între diplomații români și sovietici în capitala suedeză. ● 3 ianuarie 1944. Buletinul informativ înaintat Președinției Consiliului de Miniștri, consemnează Comitetul Central al Partidului Comunist din România, a trimis organizațiunilor în subordine unele instrucțiuni privind activitatea politică a acestora. „Față de teroarea deslăntită de Siguranță, împreună cu agenții Gestapoului, acțiunile P.C.R. trebuie intensificate...” ● 28 ianuarie. „România liberă” publică „CHEMAREA FRONTULUI PATRIOTIC ANTIHITLERIST”. ● 22 martie. Același ziar publică Apelul

„CĂTRE COMANDANTII DE MARI UNITĂȚI, CĂTRE GENERALII, OFITERII ȘI SOLDAȚII ARMATEI NOASTRE!” în vederea răsturnării dictaturii antonesciene, scoaterii României din războiul purtat împotriva Uniunii Sovietice și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. ● 1 aprilie ora 18,15 Killinger trimite, de la București la Berlin, o telegramă „Chestiune secretă. ...Dacă nu se reușește oprirea rușilor pe linia principală de apărare care s-a stabilit acum, în primul rând cu arme care să distrugă blindatele, și rușii înaintează spre regiunea petroliferă și spre București, România este obligată să capituleze, ceea ce ar avea ca urmare, probabil, căderea Bulgariei și intrarea (în război) a Turciei. Pierderea regiunii petrolifere ar însemna o catastrofă pentru Germania în ducerea mai departe a războiului”. ● 1 mai. Manifestul Frontului Unic Muncitoresc „CĂTRE ÎNTREAGA CLASĂ MUNCITOREASCĂ! CĂTRE POPORUL ROMÂN!” în care se cere „...Pace imediată. Răsturnarea guvernului Antonescu, formarea unui guvern național, din reprezentanții tuturor forțelor antihitleriste. Igonirea forțelor hitleriste din țară, sabotarea și distrugerea mașinii de război germane! Sprijinirea Armatei Roșii eliberatoare. Alianță cu Uniunea Sovietică, Anglia și Statele Unite...” ● 3 august 1944, ora 11. Generalul Cornea, comandantul Diviziei de blindate „România Mare”, a ordonat ca blindatele care se află în Divizie să fie ocupate (ca) în condiții de luptă de servanții români. Azi dimineață li s-a adus la cunoștință instructorilor germani că nu este nevoie de ei... ● Pe Frontul de Est — marea ofensivă sovietică pe linia Iași-Chișinău. ● 10 august. Platforma lansată de Comitetul Central al Apărării Patriotice pentru salvarea patrioților aflați în închisori și lagăre. ● 23 august 1944. La Palat are loc arestarea marelui Ion Antonescu și a lui Mihai Antonescu ● 23 August. **Proclamația către țară.** „Români! Un nou guvern, de uniune națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărâtă a țării de a încheia pacea cu Națiunile Unite... Națiunile Unite ne-au garantat independența țării, neametele în treburile noastre interne. Ele au recunoscut nedreptatea Dictatului de la Viena prin care Transilvania ne-a fost răpită...” ● 23 August. **DECLARAȚIA GUVERNULUI.** „Guvernul care se în-

fățesează astăzi țării, format din reprezentanții a patru partide politice: Național-Liberal, Național-Tărănesc, Partidul Comunist și Social-Democrat, unite în Blocul Național Democratic, a fost însărcinat de către maiestatea sa regele Mihai I să preia conducerea statului... Astăzi dictatura a fost înlăturată. Poporul reintră în drepturile lui...” ● 23 August. Directiva operativă a Marelui Stat Major, semnată de generalul de divizie adjutant Gheorghe Mihail, prezintă misiunile de luptă ale armatei române împotriva trupelor germane. ● 23 August. **Ordinul** transmis Armatei a 3-a de încetare a luptelor împotriva trupelor sovietice și retragerea armatelor 3 și 4 de pe frontul din Moldova. ● 23 August. **Ordin** al comandamentului Armatei 3 pentru ieșirea comandamentelor și unităților acestei armate din subordinea comandamentelor germane, încetarea luptei contra forțelor sovietice și retragerea în partea de nord a Dobrogei. ● 23 August. **Ordin** privind încetarea ostilităților cu trupele sovietice și declanșarea acțiunii de dezarmare prin forță a trupelor germane. ● 23 August. **Decret-lege** privind amnistierea deținuților politici antifasciști ● 23 August. **Decret-lege** pentru desființarea lagărelor de internare. ● 23 August. Manifestul Comandamentului formațiunilor de luptă patriotice, care cheamă întregul popor al României libere să lupte împotriva armatelor hitleriste cotoptoare. ● 23 August. Lumea întreagă este preocupată de evenimentele uimitoare din România. Agențiile de presă transmit știri după știri. Telegrama și telefoanele germanilor ocupă aerul Europei cu comunicatele lor, despre ceea ce s-a petrecut la București. ● La ora 22,30 generalul Spalcke comunică la Berlin ce s-a întâmplat în capitala României. ● 23 August. Revoluția de eliberare națională, antifascistă și antiimperialistă din România a început. ● 24 August. Străzile Capitalei viuesc de strigătele vinzătorilor de ziare. A apărut primul număr legal al ziarului **România liberă**, care publică **Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist din România cu privire la actul istoric de la 23 august 1944** ● 24 august Participarea României ca a patra țară a coaliției antihitleriste până la victoria finală de la 9 Mai 1945 a început, scurtând cu 200 de zile drama popoarelor.

CICI IORDACHE-ADAM

Pe măsură ce, cu scurgerea timpului, se lărgeste perspectiva de cuprindere și de înțelegere a evenimentelor de acum 42 de ani, actul revoluționar de la 23 August 1944 apare ca având multiple funcții istorice. El a inaugurat o eră nouă în istoria poporului, făcând începutul unui proces revoluționar de impresionantă continuitate și aflat în desfășurare și astăzi, a înscris una dintre cele mai minunate pagini în istoria milenară a luptei pentru independența națională și a reprezentat incupunarea luptei antifasciste a poporului român. În desfășurarea celui de al doilea război mondial, ca de altminteri în istoria tuturor războaielor, el a fost un eveniment unic prin asocierea unor parametri esențiali ai eficacității militare: niciodată un singur eveniment nu a provocat într-un răstimp atât de scurt (factorul timp) pierderea unor teritorii atât de întinse (factorul spațiu) și a unor efective atât de numeroase (factorul uman) ca cele suferite de Germania hitleristă în urma acțiunii curajoase a României declanșate la 23 August 1944.

Acastă performanță nu poate să mire dacă se are în vedere că revoluția română din august 1944 a fost pregătită și condusă la victorie de un partid cu o mare experiență politică, ce i-a îngăduit să înscrie în activitatea sa un șir de alte performanțe similare. Să amintim pe cele mai importante: Comitetul Național Antifascist, creat în iunie 1933, cu participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost una din primele organizații antifasciste din Europa. Marea demonstrație de 1 Mai 1939, în a cărei organizare tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a revenit rolul decisiv, s-a desfășurat în contextul internațional aflat sub impactul dezmembrării Cehoslovaciei și al ocupării Cehiei de către Wehrmacht (15 martie 1939), într-o perioadă când în activitatea guvernelor europene se reflecta

Alarma sporește pe măsură ce maresalul întirzie să reapară. Eugen Cristescu, șeful Serviciului secret de informații, și generalul Tobescu, șeful adjunct al jandarmeriei, își dau seama că la Palat s-au petrecut evenimente neobișnuite și se hotărăsc să-i avertizeze pe germani. Dar titularul, Manfred von Killinger, lipsește de la Legația germană (Calea Victoriei 174), este la Snagov. I se telefonează: i se spune că ceva nu este în regulă cu maresalul Ion Antonescu. „Proștii” răspunde baronul, a cărui aroganță era egalată doar de stupiditatea lui politică. Nu a raportat el, la 10 august 1944, că zvonurile despre o apropiată ruptură între țara sa și România sint „simple palavre” („Lärtrügergeruchte” în original) și că „regele garantează alianța cu Germania”. Va trage singur concluzia erorilor sale, sinucigându-se în localul legației, la 2 septembrie, împreună cu secretara sa, Hella Pretescu, care pare a-l fi preocupat mai mult decît îndatoririle sale politice.

Informații despre cele petrecute la București, Hitler a avut la orele 23,25, o convorbire telefonică cu generalul-colonel Hans Friessner, comandantul grupului de armată germană „Ucraina de sud” (dar care lupta acum pe teritoriul României!). Speriat de declanșarea insurecției, Friessner sugerează lui Hitler retragerea trupelor germane pe aliniamentul Carpaților. El, cel care cu douăsprezece ore și cinci minute mai devreme (la orele 11,20) raportase că poate păstra linia Focșani — Brăila, una dintre cele mai puternice poziții de apărare strategică din Europa, își schimbă acum — când armata română a întors armele împotriva Wehrmachtului — în chip dramatic aprecierea situației militare din spațiul românesc.

Sugestia lui Friessner este la antipodul vederilor lui Hitler. El vrea să păstreze Poarta Focșanilor (aliniamentul Focșani —

după ocuparea Iugoslaviei de către armata hitleristă un „regat”) regimul dictatorului Ante Pavelić este zguduit de un adevărat seism

Hitler acceptă, la 29 august, ceea ce refuzase, generalului Friessner în noaptea zilei de 23 august: retragerea trupelor grupului de armate „Ucraina de sud” pe aliniamentul Carpaților. Speră să poată rezista pe crestele munților cu efective reduse și să provoace adversarului pierderi mari așa cum a făcut, în Italia, la Monte Cassino. Acolo, deținând această singură creastă (celebră prin abatia din prima jumătate a secolului al VI-lea), care îi străjuie virful, unitățile Wehrmachtului au rezistat din februarie până în mai 1944, cauzând aliaților goluri durerose de fiecare dată când acestea au plecat la atac. Hitler vroia ca fiecare creastă a Carpaților să devină un Monte Cassino și ar fi reușit, dacă armata română nu l-ar fi împiedicat să o facă. Din primele ore ale revoluției, prin operația de „acoperire” a frontierelor și a liniei de demarcație impusă prin dictatul de la Viena, trupele române au menținut un cap de pod strategic la nord și nord-vest de Carpații meridionali (sudul Transilvaniei și Banatul) păstrând astfel controlul asupra pasurilor din acești munți și deschizând, deci, drumul Armatei Roșii, prin Cimpia panonică, spre Europa centrală.

Budapesta este în plină agitație. Criză de guvern. Un nou cabinet. Răsună tot mai tare chemarea să fie urmat exemplul României. Perimetrul petrolifer este, asadar, pierdut. Economia de război a Reichului își subțiază considerabil fluxul de sînge negru care o face să funcționeze. Noile aparate de luptă germane — Messerschmitt 262, Heinkel 162, Arado 234 — primele avioane de asalt și de bombardament cu reacție din lume — vor fi tintite la pă-

Ziua decisivă

dezorientarea sau dorința de a ajunge la o înțelegere cu agresorul hitlerist în speranța că vor evita situația de viitoare victime ale politicii de expansiune a Reichului nazist. Atunci, în acele momente dramatice, din România a venit mesajul unui popor, care, de secole, se măsurase cu oricine încercase să-i răpească bunul său cel mai de preț: independența.

Cînd, după aruncarea României în orbita Germaniei hitleriste, în urma tragiceii izolări politice și militare din vara anului 1940, Platforma program din 6 septembrie 1941 a Partidului Comunist Român intitulată **Lupta poporului român pentru libertate și independență națională** a fost primul document programatic al luptei antifasciste, elaborat de un partid comunist dintr-o țară ocupată sau controlată de Wehrmacht.

Gratie perfectei adecvări a soluției propuse de Partidul Comunist Român — unirea tuturor partidelor, organizațiilor și personalităților de orientare anti-hitleriste pentru a salva națiunea română prin propria ei luptă — s-a constituit în vara anului 1944 cea mai largă alianță de forțe social-politice din istoria poporului român, alianță ce prin lărgimea spectrului politic exprima unanimitatea de voință a neamului nostru de a redveni stăpîni pe soarta sa, de a lupta, alături de marea coaliție antihitleristă, la zdrobirea fascismului.

23 August 1944, crele 16,58, Salonul galben din Casa Nouă (clădire distrusă apoi de bombardamentul german, aflat pe locul actualei săli a Palatului Republicii). Răsună cuvintele șefului echipei de arestare: „Domnule maresal, din înalt ordin sinteti arestat!” S-a declanșat insurecția națională antifascistă, începutul revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă. Odată cu Ion Antonescu, este arestat Mihai Antonescu, apoi garda personală a dictatorului și, după aceea, principalii lor colaboratori. Disparația mașinilor din escorta marelui său, parcate de regulă în fața Fundației Carol I (astăzi Biblioteca Centrală Universitară), dar atrase acum în curtea Palatului regal, unde ocupanții au fost dezarmați și puși sub pază, stîrnește îngrijorarea agenților Siguranței aflați în vecinătatea Palatului.

Nămoloasa — Brăila), pentru a împiedica înaintarea Armatei Roșii în adîncimea sud-estului european și să aibă sub control perimetrul petrolifer de pe Valea Prahovei, fără de care, i-a spus-o și generalului Alfred Gerstenberg, responsabil cu apărarea antiaeriană a acestei zone, „nu mai putem câștiga războiul”. Exact la miezul nopții (ora 0), sosește directiva lui Hitler: să fie reprimat „puciul” (astfel numește el revoluția noastră), să fie arestați șeful statului român și noul guvern, iar dacă maresalul Antonescu nu mai este disponibil, un general prohitlerist să ia conducerea Consiliului de ministri. Niciieri însă pe pămîntul românesc nu se găsește — deși diverse organe hitleriste caută cu febrilitate — nimeni care să slujească — drept marionetă — interesele Reichului nazist.

Dimotrivă, armata română, avînd alături formațiunile patriotice de luptă, acționează pretutindeni împotriva unităților hitleriste. Atacul lansat de generalul Alfred Gerstenberg — care se lăudase că poate înăbuși rapid ceea ce el descria a fi acțiunea unei „clicii infricosate” — este respins. Bombardierile lui se năpustesc asupra Capitalei, Palatului, Ateneului, Opera, Teatrului Național, străzile Cîmpineanu, Sf. Ionică și altele sint lovite de numeroase bombe: incendiile se întind, centrul orașului — mai ales — este cuprins de vîlvății de flăcări și nori de fum. Dar rezistența românească nu poate fi sfîrșită, chiar dacă în sprijinul lui Gerstenberg sosește direct de la Varșovia generalul Rainer Stahel, cel ce condusese pînă atunci acțiunile de reprimare a insurecției din capitala polonă.

Hitler începe să înțeleagă că asigurările lui Gerstenberg privind „restabilirea” situației au fost simple fanfaronade. Ordonă, la 26 august, să fie menținută sub control Poarta Focșanilor. Dar este cu nepuțință. Armata română o deschide și realizează astfel un record al istoriei militare: în dispozitivul german se creează cel mai larg flanc deschis cunoscut în războiul modern, o uriașă breșă, deci, prin care forțele sovietice pătrund rapid. Structurile militare ale Wehrmachtului din Peninsula Balcanică se surpă una după alta. În Bulgaria, criza politică, declanșată astfel, va duce la revoluția din 9 septembrie 1944; în Croația (devenită

mint de lipsa carburanților. „Cotitura decisivă” în situația economiei de război a Germaniei naziste și, prin urmare, în desfășurarea războiului însuși, astfel va defini, mai tirziu, ziua de 23 August 1944, Albert Speer, tehnocratul care a condus cu o eficacitate de necrezut industria armamentului celui de-al treilea Reich.

Ministrul de externe, Joachim von Ribbentrop, trage concluziile din catastrofa suferită de Wehrmacht în Europa de sud-est: redactează, la 30 august, pentru Hitler un memorandum, în care îi propune să înceapă sondaje de pace. Führerul se irită: „Este copilăros și naiv să încerci o inițiativă politică favorabilă într-un moment de grave înfrîngeri militare”, izbucrește el la 21 august... La 18 septembrie, va spune lui Ante Pavelić, dictatorul croat, că acțiunea României din august a provocat Reichului o criză la fel de gravă ca deschiderea celui de al doilea front în Franța, odată cu debarcarea anglo-americană din 6 iunie 1944, și ca prăbușirea grupului de armate german „Centru” din Bielorusia, în care istoriografia de după război va vedea o catastrofă de proporțiile celei de la Stalin-grad.

„23 August s-a dovedit a fi una din zilele decisive ale întregului război” conchide un eminent specialist, profesorul englez John Erickson.

Comentariile de presă și radiofonice din acele zile dezvăluie uimirea în fata acțiunii de curaj a României. Dar tot așa de uimit a fost Herodot, cînd, singuri între traci, geții au hotărît să reziste împăratului persan Darius I; tot așa de uimit au fost contemporanii marilor noștri voievozi, care prin biruințele lor asupra oastei otomane, au făcut să fim singurul popor din Europa de sud-est, intrată sub dominația Porții care și-a păstrat autonomia și, deci, instituțiile politice proprii; și aceeași uimire se constată și astăzi față de fermitea cu care România, prin glasul președintelui Nicolae Ceaușescu, apără principiile independenței și suveranității popoarelor, dreptul lor de a-și croi soarta ce-o doresc. Noi românii avem vocație istorică de a uimi lumea prin hotărîrea și bravura cu care ne apărăm bunul nostru cel mai scump: neatîrnarea.

FLORIN CONSTANTINIU

Sat sau oraș? Împreună, vetre de înaltă civilizație

Romanul de azi și de mâine

Oraș vechi, dintre cele mai vechi ale Moldovei, și purtând numele unui Musatin, municipiul Roman din județul Neamț este vechiul târg negustoresc de mici meseriași dezvoltat, recondit, modernizat, cu dragostea și munca româșcanilor. Azi are mai mult de 72 de mii de locuitori, o industrie puternică și se prezintă vizitatorului ca unul din cele mai frumoase orașe românești. Propulsarea lui în constelația marilor centre urbane a început, mai cu seamă, după 1963. Din opt cartiere mari, cite cuprinde în prezent, cinci sunt cu desăvîrsire noi. Centrul de azi al municipiului va avea, până la sfîrșitul actualului cincinal, o minunată dublură. Pe o stradă paralelă se afla vechiul centru comercial, alcătuit din case mărunte, foste prăvălii ale vechiului târg de altădată. Acolo va fi „al doilea centru”, cum zic, mindri, româșcanii. Două din marile blocuri ale acestui ansamblu — ansamblul Ștefan cel Mare — au și fost date în folosință. Încă unul va fi dat până la sfîrșitul acestui an. Vor exista, spații comerciale pe două nivele. Totul a fost în așa fel gândit încît etajul doi al întregului ansamblu va fi în dreptul parterului

celorlalte blocuri din oraș. La nivelul străzilor obișnuite, clădirile din Ștefan cel Mare vor fi legate, din loc în loc, prin benzi pietonale încadrate de flori. Vegetația va face din ele niste admirabile grădini suspendate. „Este un proiect unicat la noi în țară — ne spune tovarășul Neculai Spiridon, prim vicepreședinte al consiliului popular — și va fi, până la urmă, perla arhitectonică a municipiului”. Insumind 600 de apartamente și avînd vreo 20 000 de metri pătrați destinați spațiilor comerciale și prestărilor de servicii, noul centru va dispune și de un cinematograful cu 500 de locuri, căruia i se va alătura un hotel. Acolo va rămîne în continuare centrul comercial al orașului. Șef de proiect pentru această operă de arhitectură: arhitectul Cristîi Constantinescu de la Piatra Neamț.

Ultimii 21 de ani de transformări fundamentale în chipul întregii țări au însemnat la Roman construirea mai multor unități industriale, un aflus de forță de muncă — în special tinereț — clădirea multor cartiere, adică a peste 15 000 de apartamente în blocuri, la al căror parter spațiile comerciale și atelierelor pentru prestări de ser-

vicii depășesc 35 000 de metri pătrați. Școlile generale și liceele și-au sporit sălile de clasă cu 150, a crescut, corespunzător cu noile cerințe, numărul locurilor în cămine și grădinite. Alături de toate acestea, un cinematograful, un hotel, o Casă de cultură a sindicatelor și un spital cu 700 de paturi au transformat, treptat, vechiul târg într-un municipiu modern. N-a fost obiectiv la care locuitorii să nu participe și ei cu muncă patriotică, pentru a grăbi momentul dării în folosință. Există un stadion; s-a mai construit unul: totul prin muncă patriotică. În acest mod s-a realizat și un cartodrom — zilele trecute a găzduit un concurs național — au fost extinse spațiile verzi și au fost modernizate parcuri pe o suprafață totală de aproape 100 de hectare. Este aici momentul să spunem că vechiul parc al Romanului, „vestit, ca frumusețe și mărime, în toată Moldova”, cum le place localnicilor să spună, este curat și îngrijit cu o rară dragoste. Atît de meticuloș îngrijit, încît amintit pe cineva căruia i se pare „chiar un pic prea îngrijit”, Dragostea localnicilor pentru orașul lor, oricît ar fi de mare și de apropiată metaforei și poeziei, are și expresii prozaice în documentele primăriei. Nu însă mai puțin expresive. Numai în 1964 și 1965 valoarea lucrărilor prestate de cetățeni a fost de 265 de milioane de lei.

Întreaga modernizare a municipiului a fost gândită de la în-

ceput în ansamblu. Și a fost gândită bine de gospodării urbei. Așa încît n-au trebuit adăugate pe parcurs lucruri uitate inițial. A urmat realizarea marelui proiect pe etape. Construcțiile vechi, valoroase din punct de vedere istoric și arhitectonic, au fost încorporate cu multă grijă în noul peisaj. S-a întimplat, de pildă, astfel cu biblioteca municipală, sau muzeul, cu școala de muzică sau cu Liceul Roman Vodă. Tratată unitar, sistematizarea Romanului a respectat rădăcinile existenței sale și a mers pe o linie de continuitate în imbinarea elementelor moderne cu tradiția. „Toate machetele și schitele de sistematizare au fost discutate și definite cu cetățenii orașului, care au venit cu idei, cu propuneri, ne spunea tovarășul Neculai Spiridon. Orașul de azi este cu adevărat opera locuitorilor săi.” Așa se face că nimeni nu s-a atins, spre exemplu, de vechiul cartier al grădinarilor. Dacă municipiul are o seră modernă, nu înseamnă că ar fi și suficientă. Buna aprovizionare a orașului cu legume și zarzavaturi — „avem verdeturi și iarnă” — o asigură tot grădinașii din cartierul Bucovina, pe parcursul întregului an.

În ce privește zidirea noilor case, în acest oraș de ses, de la confluența riurilor Moldova și Siret, unde „oamenii au construit întotdeauna preferînd lumina, nu umbra”, — cum ne spunea inginerul Dănuț Nicolae Marin, directorul Antreprizei de construcții montaj Roman — în ultimii 15 ani, fiecare bloc a fost tratat ca un unicat și fiecare are povestea lui. De la cele cu un singur etaj, până la cele cu unsprezece, jocul volumelor a făcut bine jocul celor ce fugeau de monotonie. De la an la an, s-au perfecționat și modalitățile de lucru ale constructorilor. Azi, finisările interioare

mecanizate permit creșterea calității lucrărilor, dar și de aceea a productivității (cu 40 la sută), iar o scară de bloc este gata în numai zece zile, în loc de douăzeci și cinci.

Ritmurile vieții moderne au pătruns peste tot în existența oamenilor acestui fost oraș în care părea a nu se întimpla nimic. Industrie n-a avut. În afară de cazul în care am considerat industria un arsenal al armatei, care arsenal, după război, făcea căruțe. Chiar așa: căruțe. Acum se produc strunguri cașeruse, cu magazine de scule, cu comandă numerică și cu program. Romanul dă aproape întreaga producție de mașini pentru prelucrarea lemnului. Aceste mașini au obținut medaliile la toate târgurile internaționale la care au fost prezentate. Ele sînt produse de o întreprindere care a plecat de la vechiul arsenal... de căruțe. La Roman, în cadrul întreprinderii de țevi, există unicul laminor de 20 de toli din țară. În prezent, respectiva întreprindere este unitatea cu cel mai mare volum de producție marfă industrială din județul Neamț. În curînd, va face țevi inoxidabile. Produce și pentru industria nucleară, pentru apă grea pentru autoturisme, pentru biciclete, țevi de extracție și montaj, cazane. Romanul exportă pe toate meridianele lumii. Un sfert din tot ce produce este destinat comerțului exterior: strunguri, țevi, mașini pentru prelucrarea lemnului, tricotaie, fire și fibre poliamidice și multe altele, până la produse ale micii industrie și ale cooperăției meșteșugărești.

Vechiul târg al lui Roman l-a devenit, mai ales prin dezvoltarea din ultimii douăzeci de ani, unul din cele mai moderne orașe ale României socialiste.

DORIN GHERGHINESCU ■

Avrig — putere și adevăr

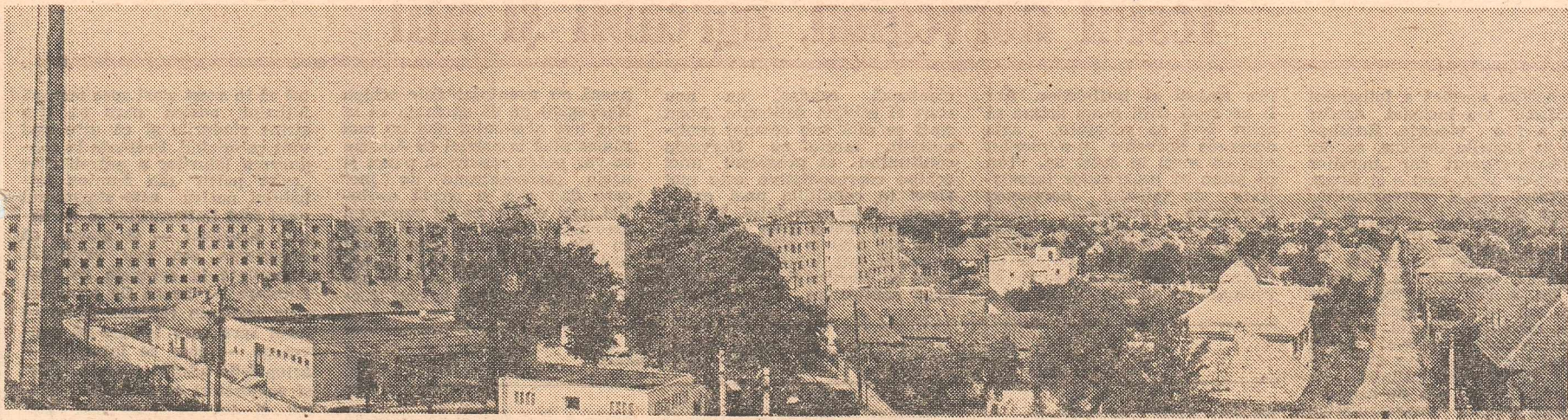
Drumul de la gară pînă în centrul comunei trece, la Avrig, pe alături pe cîmp. Cîmp bine îngrijit și plin de oameni. Apoi, cotînd spre dreapta, drumul te mai poartă și prin fața unor blocuri noi și, apoi, prin dreptul unor case bine zidite, sănătoase, case de gospodării adevărate, înconjurată de grădini și acareturi. Cam acestea sînt primele lucruri ce se oferă privirii de la bun început. Dacă ai vreme de umblat, poți afla și vedea că Avrigul mai înseamnă și Mirșa (așezare cu nume de primă mărime în industria noastră constructoare de mașini) mai înseamnă și încă alte trei sate — Bradu, Glimboaca și Săcădate. Cei care muncesc aici și-și împart zilnic traiul între industrie (unde lucrează 90 la sută din populația activă a comunei) și agricultură (care-i cuprinde în proporție de sută la sută pe oamenii apți de muncă ai Avrigului) sînt vreo 15 000. Comună mare, așadar, printre cele mai mari din țară, comună cu un puternic potențial industrial (producția anuală este de opt miliarde lei), dar și cu rezultate remarcabile în cultivarea pămîntului și creșterea animalelor. Comună cu tradiții puternice, unele de dată mai veche (în 1912 era prima comună electrificată din Transilvania), altele de dată mai recentă (aici, la noua întreprindere de sticlă, a fost produs pentru prima dată cristalul românesc). O comună, în sfîrșit, bine gospodărită, care nu-și pune problema lucrătorilor calificați pentru industrie, dar nici pe cea a lipsei de forță de muncă în agricultură, o comună harnică și frumoasă, o comună în care reala bunăstare se simte la ea acasă...

Toate aceste lucruri mi le spune, dintr-o suflare, primarul Nicolae Tarcea, fără a uita să adauge că el însuși a fost cucerit de înfățișarea acestei

localități, de viața plină și civilizată ce domnește aici, atunci cînd a venit, în urmă cu șase ani, de la Sibiu. A stat vreo doi ani pentru a fi sigur că nu se înșală, că nu virsta lui tinăra îl înțeapă să devină avrigean, ci înțelepciunea. După care s-a decis, aducîndu-și aici soția — învățătoare — și cei doi copii de școală. Acum, în rînd cu acei care l-au desemnat a-i conduce, crește și predă animale pe contract, lucrează pămîntul gospodăriei sale și se bucură de prezența constantă, în casa lui de țară, a apei calde și a gazelor.

În 1965, toate localitățile care compun Avrigul de azi, abia dacă numărau 4 000 de oameni. Traiul era liniștit pînă la granița cu monotonia (și chiar dincolo de ea). Apoi a început procesul de industrializare — proces intens, aflat și astăzi în plină desfășurare, (dovadă sînt investițiile prevăzute pentru acest cincinal — două miliarde lei). Departe de a tulbura traiul avrigenilor, industria a adus bogăție în casele acestora. Apoi — și în casele celor veniți spre a se stabili în Avrig și pentru care s-au construit peste 1 200 de apartamente. Și agricultura — modernă, intensivă, așezată pe baze științifice — și-a accelerat mersul. Două cooperative agricole de producție (cu rezultate tot mai bune de la un an la altul) un S.M.A. puternic, un complex avicol și de creștere a iepurilor, o stațiune de cercetare, selecționare și creștere a porcilor... Totul a fost clădit cu temelnicie, luînd ca pildă felul de-a fi al oamenilor și bizuindu-se pe acest fel de-a fi.

Care sînt aspectele care s-ar cuveni reliefate pentru a scoate în evidență bunăstarea celor din Avrig — îl întreb pe Dan Daniel, vicepreședintele Consiliului popular comunal — în afara evidentei frumuseții a așezării, a grijii cu care sînt

Întreținute casele, gardurile, grădinile, străzile? Interlocutorul meu nu stă mult pe gânduri. E chiar de-aici, din Glimboaca, și cunoaște bine rosturile ținutului, devenirea acestuia. Întii de toate, zice el, trebuie vorbit despre veniturile mari ale avrigenilor, rezultate atât din munca prestată în unitățile industriale, cât și din aceea de la C.A.P. și de pe loturile în folosință. De aici plecind, este normală aspirația noastră spre un trai cât mai civilizată. Am rezolvat în bună parte alimentarea cu apă, am extins rețeaua de canalizare (cu 7 kilometri în ultimul an), avem în construcție o stație de epurare a apei. Totul — cu contribuția, în muncă și în bani, a cetățenilor. Mai departe, vă spune ceva faptul că, anual, Cooperativa de producție, desfacere și achiziție a mărfurilor realizează peste 150 milioane lei? Sau că există circa o mie de autoturisme în comună? Sau că, anual, 10—15 miliarde își construiesc, cu sprijinul statului, case noi, cu etaj? Iar asta, rețineți, în condițiile în care ritmul construirii de locuințe în blocuri se menține, an de an, la nivelul de 200—400 de noi apartamente. Omul al cărui nivel de viață este în continuă creștere — adică omul din Avrig sau din orice altă parte a țării — visează totuși la mai bine. Și pune mina la lucru pentru a ajunge la acest mai bine. Are, în permanent în față ceea ce a realizat până în prezent și știe că, dacă acestor realizări li se vor adăuga altele, va trăi și mai bine, și mai aproape de ceea ce și-a dorit dintotdeauna. Care dintre locuitorii Avrigului de acum 21 de ani se gîndeau că vor atinge prosperitatea de azi? Că astfel va arăta comuna și gospodăria lui, și casa lui? Poți număra pe degetele de la mîni casele în care nu există, momentan, baie. Apoi, mai sînt și alte lucruri de remarcă, ținînd tot de bunăstare. E vorba de setea de învățură și cultură a celor de-aici. Să nu uităm că Avrigul este locul de naștere al lui Gheorghe Lazăr.

Și să nu uităm nici marea artă și cultură populară a zonei, reprezentată azi, ca să ofer un singur exemplu, bine cunoscut întregii țări, de Marioara Spiridon. Școlile noastre au profesori bine pregătiți, iar părinții se arată foarte atenți la felul în care le sînt instruiți copiii. Cu un cuvînt, viața Avrigului, a acestei comune de la poalele Făgărașului, nu se deosebește, în esență — dar nici chiar în multe amănunte — de aceea dintr-un oraș cu pretenții și împliniri.

Aveam să mai aflu multe alte lucruri despre hărnicia avrigenilor, despre strădania lor de a-și face viața cât mai îndestulată. Aici — nu demult — cineva a încercat să demonstreze că, în chiar această zonă, pot fi cultivate legume în solarii. La început a fost privit cu neîncredere, pînă cînd rezultatele au început a fi vizibile, iar pînda aceluia gospodar a fost urmată de mulți, foarte mulți alții. Încă o problemă a fost iată, prin trudă și inventivitate, depășită. Cît despre viitorul Avrigului? E suficient să spunem că se va crea, la întreprinderea de sticlă, o nouă linie de producere a cristalului, care se vor efectua lucrări de extindere și la întreprinderea mecanică Mirsa și că, în amonte de Avrig, va începe să producă energie electrică o hidrocentrală de 14,2 MW pentru a înțelege că stadiul actual de dezvoltare a comunei va fi, la sfîrșitul acestui cincinal, considerat ca mult depășit. Ba, oamenii de-aici, sensibili de fel, vor să repună în activitate și o veche turbină de 50 kw, o turbină-obiect de muzeu (dar nu și inutilă), acea turbină care, în urmă cu peste șapte decenii, a adus aici primul fir de lumină. Dar a trebuit să treacă după aceea încă destulă vreme, să curgă apă multă pe Oltul din preajmă pentru ca lumina cea adevărată — lumina civilizației și a bogăției — să învaluiască această așezare de oameni vrednici.

D. M. ALEXANDRU

Gustul iesirii din anenimat

„Centrul civic este gîndit și realizat de noi. Am introdus apă curentă, prin cădere liberă, din izvoare captate. Totul doar cu munca oamenilor. Nici un leu de la buget! Tot așa am asfaltat principalele șosele ale comunei și am amenajat toate șanțurile cu dale de beton. În sate, podețele sînt la fel. Și sînt foarte frumoase, au laturile de fier forjat. Tot numai noi, cu meseriași din comună, am construit și sala polivalentă cu 500 de locuri“. Se cuvine să spunem că omul de la care aflăm toate acestea, primarul Florin Ștefan Gădea, este și proiectantul sălii polivalente. Nu este însă singurul său proiect. Cu consătenii lui și cu aceeași ambiție de a nu cheltui din banii statului, a făcut un admirabil stadion, ca și satul de vacanță Crăciunoaia. „O bătrînică din satul Vascani, fiindcă nu avea urmași, a lăsat moștenire satului ei tot ce avea. Crăciunoaia este numele ei“. S-a muncit mult acolo, „sub pădure“, dar, de ani de zile, satul de vacanță încîntă vara, serii multe de copii care au terminat anul școlar cu note bune. Fiecare serie stă o săptămînă, sub îngrijirea profesorilor. Casa are bucătărie, sală de mese, beci, fîntînă cu cumpănă, iaz cu pește, un grup de căsute cum rar poți să vezi, terenuri sportive și grădina de legume, de care îngrijesc elevii.

Zestrea noastră economică și

edilitar-gospodărească — ne spune primarul — a crescut cu 42 de milioane de lei între 1982 și anul trecut, iar din acestea 11 milioane au fost date numai de munca voluntară necalificată a cetățenilor. Fiecare obiectiv s-a realizat cu economii față de deviz între 18 și 30 la sută“.

Tot datorită stăruinței lui Florin Ștefan Gădea, care este primar din 1968, s-a restaurat și palatul domnesc, devenit Muzeul „Al. I. Cuza“. Doi ani de zile, ne spune muzeograful Petre Irinciu, primarul și-a început ziua de muncă aici și aici și-a încheiat-o. Palatul, incinta, clădirile din jur s-au restaurat cu venerație, au fost adunate obiecte de mare valoare, s-au plantat pomi. Primarul, cînd a plantat la el acasă patru pomi, aici a pus douăzeci. A cîștigat la un concurs „Lupta pentru pace“ 25.000 de lei și i-a donat muzeului. Un covor de la bunici l-a donat, de asemenea, așa cum a donat și costumul lui național primit ca dar de nunță, după obiceiul satului în care s-a născut, satul Huși, din comuna Preotești, județul Suceava.

Multe lucruri frumoase au făcut oamenii din Ruginoasa în comuna lor. Aproape jumătate dintre ei, cînd și-au făcut case noi, au adoptat „casa“ tip Gădea, cum le place să spună.

Este alt proiect al primarului. „Eu am fost învățător. Aici în comună, la Dumbrăvița, ne spune acesta. Dar, înainte de a-i învăța eu pe alții, am învățat, la școala normală Vasile Lupu de la Iași, pînă și cum să fac o aducțiune de apă și o instalație de termoficare. De acolo știu cum să țin o casă și cum s-o fac, la nevoie, pentru că am învățat ce înseamnă arhitectura rurală românească, am învățat să dau țaranului ce știu și să învăț mereu de la el. Casa făcută de mine respectă deopotrîv tradiția locală și rigorile sistematizării moderne. Are, de la beci pînă la bucătărie de vară și garaj, tot ce-i trebuie săteanului de la noi“.

Și oamenilor le-a plăcut această gospodărie.

Ruginoasa este de multă vreme o comună care nu mai suportă anonimul. Cînd Cuza a făcut prima improprietăre, din moșia lui a făcut-o. Aici. Și aici au venit 100.000 de săteni să-i mulțumească „domnitorului țaranului român“, cum îl numeau. I-au adus ofrandă o pîine pe care n-o puteau duce decît 20 de oameni. Au jucat cu domnitorul Hora Unirii.

Azi țaranii de la Ruginoasa, aflați în competiția agriculturii moderne cu cei mai harnici gospodari din țară, obțin producții cu care se pot mîndri pe drept cuvînt. „La producția de lapte, numai cu doi litri sîntem mai prejos decît deținătorii locului întii pe țară“. Jumătate din valoarea întregii producții agricole o dă zootehnia.

Moștenitorii celor ce au jucat în horă cu Alexandru Ioan Cuza au păstrat, ca pe-o emblemă, orgoliul lor de dansatori. Multe ar fi de spus despre cîminul cultural, despre cîneclub. Dar să notăm măcar că „Ansamblul de

dansuri al celor trei generații din Dumbrăvița“ a obținut locul întii pe țară la toate edițiile Festivalului Național „Cîntarea României“ și a fermecat mii de spectatori în toate țările prin care a făcut turnee. Cei 86 de dansatori îl au ca instructor pe Florin Ștefan Gădea, fostul învățător al satului, care a jucat el însuși 20 de ani în formație. Nu l-a împiedicat nici faptul că ajunsese primar, așa cum nu l-a putut opri nici pîiorul rănit în timpul războiului. Iar oamenii de omenie i-au fost și i-au rămas aproape. Începînd și sfîrșind, zi de zi, o viață întreagă, o viață care n-a fost deloc ușoară, cu învățătoarea Georgeta Gădea care a crezut mereu în gîndul lui bun și în șansa de a-l realiza, soția ale cărei catifelări sufletești l-au ajutat să uite toate asprimile lumii.

Că la Ruginoasa formația de teatru este alcătuită numai din țărani, sau că aici se produc minunate costume pentru întreaga zonă a Moldovei căreia îi sînt proprii, întru păstrarea intactă a unei tradiții, toate acestea și multe altele sînt lucruri firești în comuna ieșită de mult din anonim și a cărei monografie în curs de apariție — 400 de pagini, cuprinzînd bogate și inedite culegeri de folclor — este semnată de Florin Ștefan Gădea.

De zece ani, pînă în 1985, după cum ne spune primarul, Ruginoasa a ocupat mereu locul I pe județ în întrecerea dintre comunele ieșene. Deținătoare a locului I pe țară și a „Ordinului Muncii clasa I“ din 1982 pînă în 1985, recent comunei i s-a decernat și titlul de „Erou al Muncii Socialiste“.

DORIN GHERGHINESCU

Cetățile Albei

— Tovarășă Angela Bota, sintetișă președinta Consiliului municipal Alba Iulia al Frontului Democratice și Unității Socialiste. Am trecut deseori prin Alba Iulia, și am avut de fiecare dată, ca și-acum, senzația de nou, de proaspăt, chiar dacă orașul, cum se spune, continuă să respire istorie.

— Orice călător prin Alba Iulia se simte învăluit de istorie, de o istorie al cărei erou central a fost și rămîne poporul. În ceea ce privește istoria pe care o durăm noi, cei de azi — din dorința de a însemna cu roșnicie trecerea noastră prin timp —, să încep prin a spune că s-a construit mult — peste 18.000 de apartamente în ultimele două decenii — și frumos, cît tot astfel se va construi și în continuare. Aceste ziduri, în care s-au investit multă muncă, inspirație și importanțe fonduri, sînt destinate, se înțelege, sporirii bunăstării oamenilor, autorii și beneficiarii ai acestei opere. Este, de aceea, cum nu se poate mai normal să mizăm, clipă de clipă, pe participarea lor la acțiunile menite tot mai bunei gospodăririi a municipiului.

— Ce ați întreprins, la nivelul organismelor care alcătuiesc F.D.U.S., pentru largă antrenare a cetățenilor la realizarea a tot ce vă propuneți?

— Am reușit, în primul rînd, să facem din „Tribuna democrației“ o modalitate de dialog deschis, eficient între oamenii orașului și edili.

— Dar nu era normal?...

— Știu ce vreți să spuneți, că acesta este, de fapt, chiar rolul „Tribunei democrației“ și n-am făcut nimic ieșit din comun. Nici nu afirm acest lucru, spun doar că la noi „Tribuna democrației“ este, realmente, ceea ce îi spune

numele. Și asta datorită încrederii în efectele acestui schimb deschis de opinii, în cadrul căruia reprezentanții municipalității se conduc după vechile dar neuitatele cuvinte ale lui Bărnuțiu — țineți cu poporul ca să nu rătăciți.

— Frumos spus, dar cum se concretizează aceste idei?

— Iată un exemplu: la Casa municipală de cultură, în primăvară, în fața țitorva sute de oameni, au fost aduse și supuse dezbaterii niște schițe de sistematizare. Cetățenii au făcut observația, între altele, că în cartierul Ampoi n-au fost prevăzute o școală și o grădiniță de care era neapărată nevoie. Propunerea a fost imediat luată în considerare. Ca și aceea privind realizarea unui ștrand la Mureș, în „orasul de Jos“. Țin mînto că, atunci cînd s-a discutat această problemă, cîțiva dintre cetățeni au zis că ei se vor ocupa de bunul mers al lucrărilor, antrenîndu-i și pe muncitorii de la întreprinderea din zonă. În prezent, acolo se lucrează. La fel în cazul locurilor de joacă pentru copii și, în general, în toate cazurile. Întîlnirile cu oamenii muncii trebuie să țină cont, pentru a fi cu adevărat utile, de marea primejdie a formalismului. Dacă notezi ceea ce afli într-un carnet pe care apoi, îl rătăcești, nu faci decît să strici, să-i înlături din jurul tău tocmai pe cei care te pot sprijini cu adevărat.

— Am pornit discuția de la starea de nou a orașului...

— Și tot aici ar trebui s-o încheiem, ea fiind definitivă pentru Alba Iulia. „Orașul de sus“, cum îi spunem celui nou, are încă foarte multă nevoie de intervenția constantă a cetățenilor mai ales deoarece aceștia

vor să-și facă un cartier confortabil gusturilor lor. Și sînt foarte pretențioși. Ei știu bine că, pînă cînd un cartier „se așază“, trebuie muncă, nu glumă, trebuie ingeniozitate, participare a tuturor. Iată, e un sentiment reconfortant pentru oricine să vadă cum, în noile cartiere, se transportă pămîntul cu basculantele, se nasc peste noapte grădini, apar copaci, flori, de jur împrejurul blocurilor se ivesc parcuri, cele care, peste timp, vor da acea plăcută impresie de cartier îngrijit, în care oamenii vor să se așeze statornic.

— Nu asta voiam să vă întreb, de fapt. Am străbătut, la pas, străzile cele vechi ale cetății, am trecut pe lângă impunătoarele clădiri și monumente de-acolo. Totul e gurat, vîdînd grijă pentru conservarea acestui patrimoniu arhitectural, pentru emblema orașului.

— Există o grijă aparte pentru monumentele istorice, și nu doar pentru întreținerea, dar și pentru punerea lor în valoare. Am realizat frumoase panouri indicatoare de popularizare la toate intrările în oraș, ne-am pus problema stabilirii unui traseu turistic. Aici au fost de ascultat și de luat în considerare propunerile cetățenilor, chiar dacă ele au putut părea inițial prea îndrăznețe. Cineva sunea, de pildă, că ar fi interesant dacă s-ar organiza plimbări cu... barca, în prealabil urmînd a fi umplut cu apă santul de apărare din jurul cetății. Nu era, desigur, o soluție (grija noastră cea mai mare fiind aceea de a nu expune vechile ziduri unei prea rapide deteriorări), dar, plecind de-aici, ne-am gîndit la un traseu care să străbată și ael șanț, prilej pentru turiști de a vedea mai de aproape zidurile cetății. În ceea ce privește curățenia exemplară din această zonă, ea ni se pare normală dacă avem în vedere că aici care se îngrijesc de întreținerea străzilor și monumentelor (fără a uita vreo dată să așeze flori pe treptele ce duc spre obeliscul din fața marilor porți a cetății), sînt elevii liceelor din oraș, și în special cei ai Liceului „Horea, Cloșca și Crișan“.

— Acum, în preajma sărbătorii de la 23 August, făcînd bilanțul realizărilor obținute de poporul nostru în direcția făuririi, în deplină libertate, a patriei sale bunăstări, putem consemna cu satisfacție că și Alba Iulia este una dintre așezările țării a cărei înfățișare vorbește de la sine despre roșnicia epocii pe care o străbatem?

— Și, așa adăuga, nu numai înfățișarea orașului, ci mai ales viața oamenilor muncii spun multe despre această bunăstare. Faptul că nu există unitate economică lipsită de dispensar medical, că toate căminele de copii sînt în grija întreprinderilor ce beneficiază de mari gospodării anexe (care asigură și produsele necesare cantinelor și chioșcurilor alimentare), că o serie de blocuri al căror confort este socotit astăzi necorespunzător au început a fi amenajate, urmînd să atingă gradul întii de confort, totul vorbește despre credința noastră, a celor ce trăim și muncim în Epoca Nicolae Ceaușescu, că nimic nu este făcut o dată pentru totdeauna, că perfectibilitatea și deschiderea spre nou, spre mereu alte împliniri reprezintă liniile de forță ale timpului nostru. Noi durăm nu o civilizație a betonului, oricît de frumos l-am orînduit în clădiri, ci una a omului liber, apropiindu-și natura pentru a-i da noi dimensiuni, a omului care s-a deprins să clădească în libertate și să-și întemeieze bunăstarea conform dorințelor sale, visurilor pe care le vede prinziind viața clipă de clipă.

DAN MUCENIC

Testul norvegian, agreabil și util

Expediția nordică a fotbalului românesc s-a încheiat așadar fără nici o victorie. Rezultatele, și jocurile desigur, se cer analizate separat, dar „purător de cuvânt” este, cum e și firesc, rezultatul primei reprezentative.

Cum echipele olimpice și de tineret au evoluat în aceeași zi și de la aceeași oră dar pe stadioanele din Trondheim și Steinkjer, orașe aflate la peste 600 km, și respectiv 700 km de Oslo, voi rezuma acest comentariu numai la meciul pe care l-am văzut. Deși s-a numit amical acest meci n-a avut deloc aerul unei întâlniri de vacanță. Lucrul era de așteptat intrucât ambele reprezentative se află în linia dreaptă a pregătirilor pentru debutul în preliminariile Campionatului european: echipa noastră cu Austria, pe 10 septembrie, la București, iar Norvegia, cu două săptămâni mai târziu, tot pe teren propriu, în compania R.D.G. A fost un meci frumos dar destul de disputat și care — din punctul nostru de vedere — și-a atins pe deplin scopul. Acesta era tocmai de a verifica starea fizică a jucătorilor din lot și acumulările făcute în perioada pregătirii de vară. De regulă se spune că la astfel de meciuri scorul este mai puțin important, deși, tot mai mult, în condițiile actuale, fotbalul internațional se alimentează și progresa prin rezultate, prin palmares — indiferent de caracterul oficial

sau amical al întâlnirilor. Am fi nedrepti dacă n-am spune că acest 2-2 ne satisface, asta deoarece Norvegia n-a pierdut nici un meci în acest an. Iar, ca semn al progreselor înregistrate de fotbalul norvegian (asemenea întregului fotbal nord-european) adversara noastră de azi a fost aleasă în primăvară ca parteneră de joc de către două echipe ce aveau să evolueze la turneul final din

clanșează, așadar, un nou start al echipei naționale. Acest start se află sub semnul continuității, meciul cu Norvegia confirmând că progresul unei echipe reprezentative este mai sigur în condițiile unei experiențe de tip cumulativ, în care iucerurile bune de la dobândite li se pot adăuga altele, ivite în orizontul fotbalului intern. Prin jocul cu Norvegia s-a obținut o nouă confirmare a unui câștig

pauză și avantajat fizic echipa Norvegiei ne dă speranță că în cele trei săptămâni cite au mai rămas până la meciul cu Austria se vor putea repune la punct și acele „automatisme de joc” care dau cap și coadă evoluției unei echipe pe tot parcursul meciului. De altfel, acest meci cu Norvegia nu a fost tratat nici o clipă doar ca o simplă reciprocitate — revansă la întâlnirile desfășurate la noi. Nor-

tul că în acest start spre toamnă fotbalul nostru pare că și-a strins rîndurile și că este mai unit ca oricînd. Prezența la conducerea loturilor a antrenorilor „celor patru” din fruntea fotbalului nostru este simptomul unui fapt îmbucurător și pe deplin justificat — și anume că experiența cea mai valoroasă acumulată la echipele de club fruntașe începe să fie orientată spre echipele reprezentative — locul spre care trebuie să converge — cum se întimplă — așteptările adevăraților iubitori și susținători ai fotbalului nostru și tot ce este mai bun din punct de vedere profesional la nivelul cluburilor noastre fruntașe.

Au marcat Osvald (min. 25), autogol, și Hagi (min. 35) pentru echipa noastră care a avut următoarea alcătuire: Moraru (Lung min. 46) — Rednic, Bumbescu (Nicolae — min. 46), Belodedic, Ungureanu — Mateut, Băloni, Klein, Hagi — Pițurcă (Lăcătuș, min. 46), Cămătaru (Damascin, min. 66).

Un gând frumos — de la mai multe și la mai bune — pentru Klein, Hagi și Mateut care azi au împlinit 50, 30 și respectiv 20 meciuri în prima reprezentativă a țării.

OCTAVIAN ȘTIREANU

De la trimisul nostru special la Oslo

Mexic: Argentina și Danemarca. Ambele au înclinat steagul, la același scor, 0-1, în fața egalilor noștri de astăzi, iar dintre învingătorii celor două finaliste ale Campionatului mondial împotriva noastră au evoluat nu mai puțin de 7.

Despre „filmul jocului” desigur că la ora cînd citiți aceste rânduri veți fi putut afla destule amănunte. Aici aș vrea doar să subliniez că la pauză scorul putea fi 5-0 în favoarea noastră — și asta socotind doar ocaziile imense ale lui Bumbescu (aproape cu mina pe stilpul din dreapta portarului, trage peste poartă în min. 28) și Mateut (min. 27 vrea de la 6 m să dea mingea printre picioarele portarului și min. 42 sut în bară).

Odată cu acest meci se de-

important al fotbalului nostru și anume acela că jucătorii noștri — considerați multă vreme doar talentați, dar „fără vină” și deloc dispuși la efort și angajament fizic —, s-au maturizat foarte mult din toate punctele de vedere, sînt predispuși să-și asume rigurile aspre ale fotbalului actual, au început să simtă că marea performanță cere multe sacrificii, cu ei putîndu-se acum lucra și pregăti un meci destul de ușor chiar în perioade foarte scurte, cum au fost și aceste două zile dinaintea meciului cu Norvegia.

Chiar dacă n-am învins (să nu uităm că ne aflăm doar după o etapă de jocuri oficiale în campionat) evoluția din seara asta (mai ales din prima repriză, intrucît înlocuirile după

vegia a fost aleasă în perfectă cunoștință de cauză ca adversară a noastră în această etapă de pregătire tocmai datorită faptului că, aici, campionatul se află în plină desfășurare (etapa 14), jucătorii norvegieni sînt spre virful forme sportive. Tot astfel s-a procedat și în anii trecuți cînd am jucat cu Danemarca, U.R.S.S., R.D.G. și iarăși Norvegia — țări ale căror echipe reprezentative ne-au putut da măsura fidelă a acumulărilor din pregătirea de vară.

În concluzie — un start util și chiar favorabil sub aspectul rezultatului, din perspectiva preliminarilor C.E. Mai important, însă, decît rezultatele reprezentativelor noastre mi se par două lucruri: 1. concluziile pe care antrenorii înșiși le-au desprins din aceste jocuri și 2. fap-

Fotbal, divizia A

A început să se juche pe... puncte!

Start în ediția a 69-a a campionatului de fotbal, divizia A. Privită strict prin prisma rezultatelor (șase victorii ale gazdelor, un egal previzibil la Petroșani și victorii în deplasare obținute de Steaua și Dinamo), prima etapă ne apare ca una obișnuită, una din lungul șir al disputelor care antrenează cele 18 echipe de frunte ale fotbalului nostru. Și, totuși, prima etapă este prima etapă: ea poate spune destule privind modul în care acumulările din perioada de pregătire și-au vădit roadele în aceste meciuri de debut, cînd au fost puse în joc ambele puncte. Am apelat — pentru a primi informații mai amănunțite în această direcție — la observatorii federali care au fost prezenți pe cele nouă stadioane unde au avut loc meciurile etapei inaugurale, observatori imparțiali, cunoscători ai jocului formațiilor pe care le-au urmărit nu doar duminică, ci și în perioada verii și în treburile campionate. Le dăm cuvîntul.

OTELUL GALAȚI — VICTORIA BUCUREȘTI (Dan Ionescu)

Meci frumos, organizare de excepție pe un stadion, cel gălățean, care este un fel de stadion „Steaua” în miniatură. Doi foarte buni antrenori — C. Rădulescu și D. Nicolae-Nicușor — au realizat, cu echipele lor, lucruri frumoase în perioada verii. Oțelul pare o echipă cu vechime pe prima scenă a fotbalului, echipă tenace avînd în Vaiscovici un om de bază. Victoria, pe de altă parte, este cu totul alta decît în campionatul trecut, cînd a luptat pentru a evita retrogradarea. Putea, duminică, să și înscrie dacă, la 0-0, Augustin (în eclipsă evidentă de formă) u rata incredibil. Și încă o remarcă la gălățeni: Agiu. Jocul, pe ansamblu, nu a părut a se desfășura între o nou-venită în divizia A și o echipă care s-a chinat să rămînă între primele din țară. Rod, firește, al disciplinei în pregătire. Oțelul va crea, sînt convinși, multe probleme și în deplasare.

FLACĂRA AUTOMECANICA MORENI — CHIMIA RIMNICU VILCEA (Gheorghe Ene)

Din punct de vedere al pregătirii fizice, ambele echipe au arătat destule lucruri bune. Nu însă, și în domeniul pregătirii tehnico-tactice. Să recunoaștem, amîndouă au loturi destul de subțiri. Chimia mi s-a părut sub valoarea campionatului trecut, poate și datorită faptului că mizează pe destui jucători vîrstnici, care fac cu greu față regimului de efort intens (Carabageac, Bașno, Preda etc.) — Cum s-a miscat Dudu Georgescu? — Bine. Chiar foarte bine, dovadă și golul reușit. — S-au acordat cam multe cartonașe galbene (șase) și unul roșu, singurul din această primă etapă. Cauzele? — Cele mai multe au fost acordate pentru proteste la deciziile arbitrilor Cr. Teodorescu, mereu pe fază. Cit privește cartonașul roșu acordat lui Mateescu, el a fost arătat cu numai două minute înainte de finalul partidei. Ma-

teescu avea de executat o lovitură liberă și, chiar în fața arbitrilor, l-a călcat pe picior pe Verigeanu. Deoarece primise anterior un cartonaș galben, decizia de eliminare e justă. Jocul a fost, e drept, mai aspru după ce echipa din Moreni a preluat conducerea, datorită, desigur, faptului că noua promovată și-a dorit mult victoria, în vreme ce vilcenii nu se împăcau cu gîndul de a picca de acolo fără un punct.

JIUL PETROȘANI — SPORT CLUB BACĂU (Petre Mihăilescu)

Deplină sportivitate, arbitraj bun. S.C. Bacău a fost mai bine orientată pentru un joc în deplasare, apărîndu-se foarte bine și efectuînd un maraj sever și continuu. Jiul dispune de un lot încă insuficient de omogen în privința valorii componentilor săi. Cel mai bun din echipă a fost Muțescu, autorul golului petroșenilor în urma unei lovituri libere inteligent executate. După înscrierea golului, cei de la Jiul n-au știut să păstreze rezultatul. Lipsă de experiență, dar și de elementară precauție. Era, de altfel, gata-gata să fie învinsă, cu puține minute înainte de final, dar C. Solomon a ratat. Bine pregătite fizic, cele două echipe mai au destul de lucru în ce privește mai lucida gîndire a jocului, mai ales în momentele decisive ale partidei.

F.C. ARGEȘ — STEAUA (Mircea Păscu)

Meci de mare miză între două echipe ambițioase. Steaua și-a onorat, prin rezultatul obținut, titlul, chiar lipsită de trei piese de bază. Îmbucurătoare — comportarea celor care i-au înlocuit pe Ducadam, Iovan și Stoica — alit Stingaciu, cit și Weisenbacher și Ivan numărîndu-se printre cei mai buni de pe teren. Argeșul a atacat mult, dar siguranța militarilor și buna legătură dintre compartimente și-au spus cuvîntul. N-a fost vorba de penalți la Belodedic (cam superficial), mingea lovîndu-i, din apropiere, mina lipită.

F.C.M. BRAȘOV — DINAMO (Constantin Dinulescu)

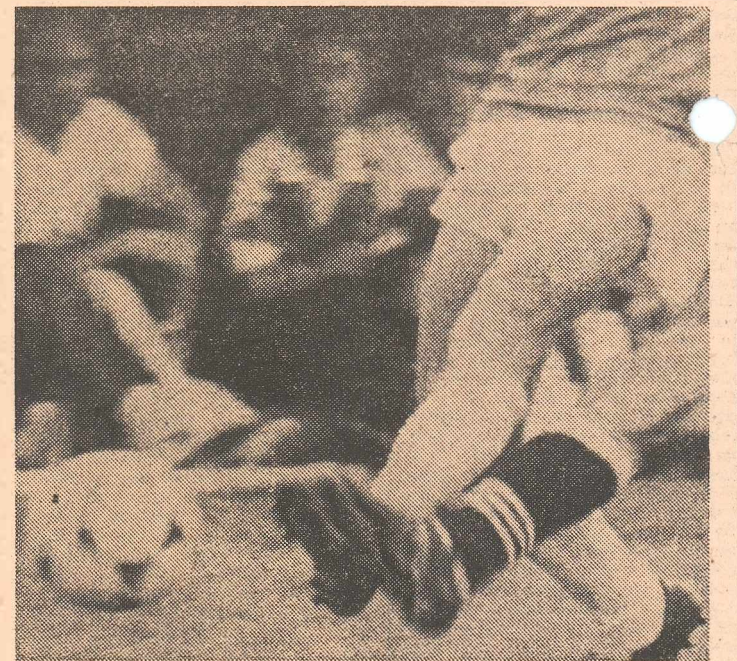
Plusul de experiență al dinamoviștilor a fost decisiv. Dar, surpriză plăcută, formația brașoveană a jucat constant bine, impresionînd prin buna circulație a balonului și prin preocuparea pentru găsirea de posibilități cit mai bune de finalizare. S-a văzut, din păcate, o oarecare timiditate, un soi de teamă de adversar, care i-a dezavantajat pe brașoveni. În condițiile în care vor aborda jocurile viitoare cu mai multă convingere și vor acționa decisiv pentru victorie, adversarele vor avea mult de furcă în compania F.C.M.-ului din Brașov. Să mai remarc arbitrajul, în nota obișnuită (adică excelent) al lui Ioan Igna, ajutat competent de cei doi tușieri. — De ce n-a jucat Costică Ștefănescu? — Pentru simplul motiv că Universitatea Craiova refuză, pe mai departe, să-i acorde dreptul de joc. Este o mare pierdere, el putînd să apară în teren, cu bune rezultate, cel puțin încă doi ani de aici încolo. — Dar Cămătaru și Balaci, cum au jucat? — Balaci mai are mult de lucru în privința pregătirii fizice, pentru a putea rezolva și faza defensivă și pe aceea ofensivă. A oferit momente de spectacol, e drept, dar așteptăm mai mult de la el. Important este că e harnic și dorește să-și afle locul în echipă. În ceea ce-l privește pe Cămătaru, el se străduiește vizibil să atingă virful de formă. S-a zbatut mult la Brașov, a și înscris, dar e nevoie să sporească mult intensitatea pregătirii.

SPORTUL STUDENTESC — UNIVERSITATEA CLUJ NAPOCA (Cornel Drăgușin)

Prestație bună a studenților clujeni, care au fost sancționați, în urma partinelor greșeli făcute, de abili jucători ai Sportului. Hagi și-a făcut iarăși datoria, la fel Terheș și Coraș. Vara a fost, incontestabil, un timp al acumulărilor pentru ambele echipe, care au arătat — în a doua repriză, mai ales — poftă de joc și exersarea, la antrenamente, a unor scheme tactice inedite.

RAPID — F.C. OLT (Chiriac Manușaride)

Cred că echipele prezente pe Giulești (într-o ambianță plăcută) nu sînt suficient de bine pregătite, nici fizic, nici din punct de vedere tehnico-tactic. Un element pozitiv — buna circulație a balonului, remarcată în special la F.C. Olt și mai ales în repriza secundă (cînd, cu puțină șansă, ar fi putut egala). Rapidul pornește, cred eu, de la câteva idei preconcepționate, mizînd prea mult pe jucătorii care nu sînt capabili de un efort prea mare. Dumitru a

evoluat bine doar douăzeci de minute, după care a dispărut din joc și înlocuirea lui s-ar fi impus. Manea e la fel, fără suflu. Ion Marin — prea puțin limpede în joc. Pistol încă nu s-a adaptat. Fiind vorba de pregătirea de vară, o vorbă și despre arbitraj: Neșu — mai greoi decît de obicei, lucru vizibil și în privința alergării și în aceea a demarajelor, ceea ce l-a ținut cam departe de faze. Revenind la echipe, Rapidul are nevoie de omogenizare, iar F.C. Olt trebuie să accentueze pregătirea în domeniul finalizării.

GLORIA BUZĂU — UNIVERSITATEA CRAIOVA (Vladimir Grosu)

Superioritatea de necontestat, mai ales fizică a gazdelor. Craiovenii — cu excepția lui Lung, excelent la citeva faze, și a lui Gh. Popescu, foarte bun pe întreaga durată a partidei — nu s-au arătat în formă. Geolău și Irimescu, pentru a vorbi numai de posibili componentii ai naționalei, evoluînd șters. Gloria a fost, e adevărat, un adversar foarte incomod, mai ales în repriza a II-a, avînd în Comănescu un jucător util și laborios. — Cum au acționat jucătorii din noua linie de atac a Gloriei? — Mircea Sandu a luptat mult și a și înscris. Florin Grigore s-a încălzit ceva mai greu, dar, după minutul 45, și-a dat drumul. — Se simte, la Buzău, absența lui Balaur? — Greu de spus. Cită vreme conducerea tehnică a echipei a ținut pe bancă doi jucători de valoare ca Stoichiță și Marcu, înseamnă că există suficiente disponibilități ale buzoienilor, care nu-și fac mari probleme din pierderea unui jucător sau a altuia. Eram, de exemplu convins că va fi introdus Marcu, pentru a desface apărarea craioveană, dar a intrat Cramer, capabil de mare efort și autor

al celui de-al doilea gol. Pe scurt, Gloria a început bir campionat, pe teren propriu, deși valoarea echipei este constant bună. Klein, în a doua jumătate a partidei, a impulsionat echipa, în vreme ce Mateut și Gabor au fost palizi în joc. Cineva din tribună spunea, glumeț, că hunedoreni nu mai vor să marcheze atîtea goluri acasă, păstrîndu-se și pentru în deplasare! Petrolul — bine pregătita fizic și tactic, dar destul de deficitară la capitolul tehnic, lotul neavînd prea mare valoare. — S-au iscat discuții în legătură cu golul Corvinului. La radio s-a spus că ar fi fost marcat de Bozga, în timp ce în „Sportul” se afirmă că a marcat Klein, dintr-o lovitură liberă. Care-i adevărul? Gol perfect valabil, marcat de Klein, dar... din corner! A fost acolo o busculadă, însă golul e dincolo de orice dubiu. De fapt, am notat bine arbitrajul, cu 8+. Pe ansamblu, superioritate evidentă a Corvinului, dar fără strălucirea de altă dată.

CORVINUL HUNEDOARA — PETROLUL PLOIEȘTI (Ion Pașca)

Pe rînd: Corvinul nu s-a mai prezentat, ca în trecutul campionat, pe teren propriu, deși valoarea echipei este constant bună. Klein, în a doua jumătate a partidei, a impulsionat echipa, în vreme ce Mateut și Gabor au fost palizi în joc. Cineva din tribună spunea, glumeț, că hunedoreni nu mai vor să marcheze atîtea goluri acasă, păstrîndu-se și pentru în deplasare! Petrolul — bine pregătita fizic și tactic, dar destul de deficitară la capitolul tehnic, lotul neavînd prea mare valoare. — S-au iscat discuții în legătură cu golul Corvinului. La radio s-a spus că ar fi fost marcat de Bozga, în timp ce în „Sportul” se afirmă că a marcat Klein, dintr-o lovitură liberă. Care-i adevărul? Gol perfect valabil, marcat de Klein, dar... din corner! A fost acolo o busculadă, însă golul e dincolo de orice dubiu. De fapt, am notat bine arbitrajul, cu 8+. Pe ansamblu, superioritate evidentă a Corvinului, dar fără strălucirea de altă dată.

Campionatul abia a început. Să remarcăm sportivitatea în care s-au desfășurat majoritatea jocurilor, prestațiile bune ale arbitrilor, faptul că golgeterii și-au făcut datoria (de la Hagi pînă la Dudu Georgescu) și, cu gîndul la importante confruntări internaționale ale sezonului, să așteptăm următoarele etape.

DAN MUCENIC

Campionate mondiale

Noemi Lung aduce natației românești prima medalie

Până la ora apariției acestor rânduri, Campionatele mondiale de natație de la Madrid ne-au adus satisfacția unei medalii de bronz la una dintre probele feminine cele mai disputate: 400 m mixt. Amintindu-ne că la precedenta ediție a mondialelor, bronzul a revenit lui Carmen Bunaciu, putem afirma că performanța lui Noemi Lung (în ciuda unui timp care a nemulțumit-o chiar și pe ea, așa cum afirma la conferința de presă, să nu uităm că una dintre invinse a fost cunoscuta înotătoare Cornelia Sirch) poate însemna un fel de „abonament” al înotătoarelor noastre la una dintre cele mai dificile probe. Asta pe de o parte. Pe de alta, mondialele din Spania confirmă anul bun al fetelor, saltul natației noastre feminine. Astfel, alături de bronzul băimăreței, putem aminti prezențele românești în finale până nu demult cu totul inaccesibile natației noastre, precum și recordul național al Tamarei Costache la 100 m liber, probă în care a „făcut” prima lungime de bazin sub actualul ei record mondial, fapt care, fără îndoială ne dă mari speranțe pentru o medalie de aur, simbătă, în proba de viteză.

(R.B.)

Turneul internațional al României

Adevărată „arenă” a șahului românesc din ultimele două decenii, Băile Herculane și-a înscris din nou numele în organizarea reușită a unui puternic concurs feminin de mare prestigiu internațional. După Campionatele Europene — rezervate juniorilor — găzduite la începutul acestui an, tradiționalul turneu internațional al României, aflat la cea de-a XIX-a ediție, a atras un număr public în sala de festivități a Hotelului „Minerva”. Jucătoare cu un bogat „palmares” sportiv din țară și din străinătate au fost prezente în apriga dispută sportivă angajată în cea mai valoroasă competiție desfășurată omagial în întipinirea marii sărbători a poporului român, ziua de 23 August.

Arbitrii Anghel Matei și Elena Răducanu au stabilit cu rigurozitate condițiile desfășurării rundelor conform noului regulament F.I.D.E. elaborat în 1984 și criteriile valorice ale realizării de noi titluri internaționale. Încă din prima rundă derby-ul turneului, duelul dintre sovieticele Lidia Semenova, finalista a meciurilor candidatelor la titlul suprem în ediția precedentă a C.M., și junioara Svetlana Matveeva, fostă campioană unională de senioare, a lăsat să se întrevadă pe eventuala câștigătoare, mezină turneului adjudecându-și partida într-un stil de mare maestru. Dintre jucătoarele române cel mai bine au început turneul Cristina Bădulescu și Dana Nuțu, ultima fiind foarte aproape de a înregistra o victorie prețioasă asupra Svetlanei Matveeva. Timișoreanca a ratat copilărește victoria, dar în continuare a evoluat sigur punctând în patru partide și remizând altele două. Totuși, la jumătatea întrecerii S. Matveeva conducea în clasament, urmată fiind de L. Semenova. Din cauza sosirii cu întârziere a trei jucătoare străine turneul a debutat prin amânarea unor întâlniri. După ziua liberă, când s-a ajuns la zi cu planificarea rundelor, s-a reasezat ordinea în clasament. Dana Nuțu a egalat punctajul (5,5) realizat de tinăra jucătoare sovietică și în runda a opta a preluat conducerea. O înfrângere grea suferită în fața Lidiei Semenova a stopat-o pe sportiva de la „A.E.M.” Timișoara din drumul spre o victo-

rie clară. Cu un finis extraordinar fosta candidată la titlul mondial a „cules” patru puncte din tot atâtea posibile, egalându-le pe D. Nuțu și S. Matveeva, autoare a 9 puncte din 12 posibile și cumulând puncte prețioase pentru departajarea în caz de egalitate conform criteriului Sonneborn. La fel ca și L. Semenova, D. Nuțu și-a adjudecat prin victorie șapte partide, în timp ce S. Matveeva este singura jucătoare din concurs care nu a suferit nici o înfrângere.

Așadar trei jucătoare și-au înscris numele ca învingătoare în turneul internațional al României: Lidia Semenova, Svetlana Matveeva și Dana Nuțu (în ordinea coeficientului Sonneborn). În clasament urmează: 4. G. Fischdick (R.F.G.) 7 p. 5-7. E. Polihroniade, C. Bădulescu și L. Jicman 6,5 p. 8. A. Michel-Wagner (R.D.G.) 6 p. 9. I. Swieciak (Polonia) 5 p. 10. G. Stanciu 4,5 p. 11-12 E. Ghinda, S. Boicu 3,5 p. 13. M. Petrova (Bulgaria) 2 p. Prin punctajul realizat maestrele internaționale Dana Nuțu și Svetlana Matveeva obțin câte o normă de mare maestră internațională, iar G. Fischdick, C. Bădulescu, L. Jicman și I. Swieciak își confirmă titlurile pe care le dețin. Rezultatul Danei Nuțu (antrenor S. Neamțu) confirmă evoluția sa ascendentă din sezonul estival. Talentata jucătoare timișoreană a dovedit multă maturitate și ambiție în joc, practicând un stil elaborat, incisiv. Cu multă ușurință a depășit concepția de joc a jucătoarelor mai slab cotate și a jucat de la egal la egal cu pretendentele la supremația clasamentului. Dintre celelalte jucătoare remarcăm jocul promițător al studentei timișorene C. Bădulescu, pe care doar lipsa de experiență a lipsit-o de un cumul mai mare de puncte. S. Boicu și-a început cariera de senioare cu un rezultat modest, dar a demonstrat în duelul cu regele mai bune jucătoare că există căi de progres. Jucătoarele de bază ale echipei naționale E. Polihroniade și L. Jicman au început concursul mai slab dar în final au punctat de mai multe ori. G. Stanciu nu a jucat la valoarea care a consacrat-o.

MARGARETA MUREȘAN ■

EUROPENELE — în bloc-starturi

Peste trei zile, pe „Neckarstadion” din Stuttgart (R.F.G.) vor începe campionatele europene de atletism, întrecere care, alături de olimpiade și de campionatele mondiale, constituie de fiecare dată un moment de referință în dezvoltarea acestui „sport al sporturilor”, un prilej de afirmare a potențialului sportiv și a progreselor înregistrate de atleții țărilor europene. Participarea la această competiție fiind, deci, în primă și ultimă instanță, o chestiune de prestigiu național, ea a fost tratată ca atare de către Federația Română de Atletism și C.N.E.F.S., astfel încât toate pregătirile atleților noștri frunțași au fost subordonate în acest an, cel puțin în principiu, obiectivului unei cit mai bune reprezentări a României la această a XVI-a ediție a Campionatului European. Despre conținutul și desfășurarea acestor pregătiri revista noastră a informat mai pe larg în numerele sale anterioare, când, sub genericul „Ce șanse avem la europene?”, au fost invitați să se pronunțe chiar asupra acestei probleme specialiști, antrenori, tehnicieni implicați într-o cit mai bună participare a atleților noștri la această competiție. În încheierea acestor „dezbateri preliminare” (adevărată măsură a vorbelor o vor da, nu-i așa, faptele), invităm astăzi la cuvânt pe tovarășul Eugen Ignat, secretar responsabil al Federației Române de Atletism — locul unde, cum e și firesc, s-au sintetizat toate datele „numărătorii inverse” pentru europene.

— Spuneți-ne, mai întâi, tovarășe Eugen Ignat, cine și la ce probe ne va reprezenta țara la aceste campionate europene?

— Marica Puică (1500 m și 3000 m), Doina Melinte (800 m și 1500 m), Micaela Junghiatu (800 m), Mihaela Loghin (grutate), Daniela Costian (disc), Vali Ionescu (lungime), Mihaela Pogăceanu (100 m garduri), Nicoleta Căruțașu și Cristiana Matei (400 m garduri), Mariana Stănescu (1500 m și 3000 m), Elena Murgoci (maraton), Nicu Roată (suliță), Constantin Militaru, Sorin Matei și Eugen Popescu (toti trei la proba de săritură în înălțime), Liviu Giurgiu (110 m garduri). Acest lot de sportivi a fost stabilit după mai multe criterii, între care valoarea pe plan mondial a rezultatelor, constanța în acest sezon, ritmul de creștere a performanțelor și forme sportive spre „ora” europenilor, ca și să zicem așa, antecedentele sportive la marile competiții.

— Ce absente din și ce prezente în acest lot pot surprinde pe cunosătorii atletismului nostru?

— Pot părea surprinzătoare absențele discobolilor Florența Crăciunescu și Lenghel Mariana (care au avut un bun început de sezon, dar s-au stins pe parcurs), a lui Petre Drăgoescu (pentru lipsa de pregătire și de interes) și a lui Dumitru Negoiță, care nu s-a putut nicicum adapta cu noua suliță.

— Se tot vorbește despre o suliță nouă. Care-i povestea ei?

— Stadionul Olimpic din Berlin este ca o potcoavă, în locul unei peluze este o imensă poartă. Pe acest stadion, în 1984, Hohn (R.D.G.) a reușit o aruncare de 104,80 m, cel mai bun rezultat mondial al tuturor timpurilor, obținut, cum avea să se constate, și datorită unui curent de aer creat în acele împrejurări, care a imprimat suliței o plutire ce parcă nu se mai termina. Ocazia a fost folosită de federația internațională de atletism (I.A.A.F.) pentru a încredința unei firme proiectarea și construcția unui alt tip de suliță, cu o poziție modificată a centrului de greutate, care-i scurtează substanțial plutirea pentru a se evita pe viitor, chipurile, „ieșirea din stadion” a suliței.

Folosirea în concursuri a acestui nou tip de suliță a devenit obligatorie din acest an (când, în paranteză fie spus, cel mai bun rezultat mondial până la 1 august era de 85,38 m, adică cu peste șapte metri mai puțin decât este a 20-a performanță mondială a tuturor timpurilor). Vreau să spun că această nouă suliță determină o scădere a plafonului performanțelor, recordul lui Hohn putând fi considerat deja ca aparținând altei epoci.

— Să revenim la componența lotului nostru. N-ar trebui să ne surprindă și absența Anisoarei Stanciu?

— Anisoara Stanciu suferă de o deplasare a unor vertebre, cauzată de socul săriturilor și al efortului cu haltere. Este un mare talent al atletismului nostru, poate cel mai mare pe care-l avem, și-o așteptăm cu nerăbdare să revină pe stadionul de concurs.

— Ce surprize plăcute oferă așteptarea lotului pentru europene?

— Mai întâi, Elena Murgoci, afirmată recent, prin locul IV

obținut la campionatul național de maraton-băieți (!) de la Sibiu și prin noul și valorosul record național obținut la Pitești în proba de 10000 m. La Stuttgart ea va alerga, totuși, la maraton, probă pentru care are calități deosebite.

Apoi, Nicu Roată, un sportiv care la fiecare concurs a făcut record național, are calități deosebite (chiar și pentru noua suliță) și de la care, la europene, așteptăm aruncări de peste 82 m. În sfârșit, Daniela Costian, care a progresat temeinic, are valoare internațională și este o îndreptățită aspirantă la podiumul europenilor.

Ar mai trebui spus că, pentru aceste europene, erau competitive și junioarele remarcate la recentele campionate mondiale (ar fi fost, desigur, prezențe plăcut surprinzătoare în lotul național de senioare), dar calendarul lor internațional a fost destul de aglomerat și era anormal să forțăm nota și să le solicităm într-o competiție de asemenea importantă.

— În legătură cu aceste calendare competiționale: în interviurile acordate revistei noastre, Nicolae Mărășescu declara că în atletismul de azi, asemenea tenisului, trebuie să concurezi cit mai mult, în timp ce alt antrenor cunoscut, Dorin Melinte, susținea o strategie opusă, a „abandonării excesului de competiții”. Cum se exprima dumneavoastră ce opinie aveți?

— Sint adeptul participării la cit mai multe concursuri, pentru că numai concursul îți dă motivație în pregătire și obținerea de rezultate mari, dar cu un amendament: fără a pierde din vedere obținerea virfului de formă pentru competițiile majore, unde avem un obiectiv de reprezentare națională. Spun asta intrucit există pericolul ca, furati de virtuțel concursurilor cu premii, să pierdem din vedere concursurile de obiectiv. În principiu, pe fondul unei pregătiri calitative și cantitative deosebite, orice concurs este binevenit atunci când în abordarea lui operează intensitatea și marea intensitate gradate spre intrarea în formă la competițiile majore.

— La Stuttgart, Doina Melinte va alerga și la 3000 m?

— Nu. Ea este programată pentru 800 m și 1500 m.

— Va concura, deci, la 1500 m, cu Marica Puică. Să punem punctul pe i: va fi sau nu o strategie comună, pentru această probă, între aceste două mari sportive?

— Mergem la Campionatul European ca reprezentanți ai României — lucru care este clar fiecărui sportiv, fiecărui component al delegației noastre. În cursele în care vor concura și Melinte și Puică, federația, cu antrenorii, vor adopta o tactică, adecvată ambelor sportive, astfel încât să primeze obiectivul unui triumf românesc.

Ideea și faptul acestei colaborări trebuie să vină, așa mi se pare firesc, din partea sportivelor înseși și a antrenorilor lor în primul rând.

— Va fi greu la Stuttgart, tovarășe Ignat?

— Foarte greu. Întotdeauna Campionatul European a fost o grea piatră de încercare pentru atletismul nostru — mai grea chiar decât mondialele sau jocu-

mila olimpice. Atmosfera va fi foarte încărcată datorită valorilor formidabile — unele în urcare, altele în coborire — ce și-au anunțat deja participarea. Contactul și întrecerea între ele vor fi, fără exagerare, electrizante. Sintem pregătiți pentru aceasta, mai ales că majoritatea sportivelor noștri au fost căliți în concursuri grele, iar despre cei tineri — sperăm că vor trece cu bine șocul unei competiții de asemenea anvergură.

— Puteți să faceți o apreciere de sinteză asupra modului cum au decurs pregătirile pentru aceste europene?

— Pregătirile s-au desfășurat cu sprijinul conducerii secției de performanță și pregătire olimpică a C.N.E.F.S. și în directă implicare a biroului federal, astfel încât atleților și atletelor, cadrelor tehnice, medicale și de cercetare li s-au creat cele mai bune condiții de-a lungul acestui răstimp de pregătire — la Eforie, Piatra Arsă, Bacău, Băile Felix, Snagov, Poiana Brașov și București. A existat o rodnică colaborare cu medicina și cercetarea, iar metoda de pregătire a fost substanțial îmbunătățită prin mărirea volumului de muncă, a repetărilor unor exerciții speciale pentru îmbunătățirea tehnicii și a dirijării științifice a intensității în procesul de pregătire. Medicii, cercetătorii, antrenorii, cadrele tehnice cu mijloacele de care dispun s-au străduit să organizeze și să desfășoare procesul de pregătire după cele mai severe reguli ale științei. Dragostea de meserie, pasiunea, dăruirea totală au făcut ca sportivii noștri să se poată pregăti temeinic pentru marea competiție. Așteptăm acum rezultate pe măsura condițiilor create.

— Mai exact, ce obiective are delegația noastră?

— Obținerea a patru-cinci medalii. Ar fi, însă, rindul seniorilor să depășească acest obiectiv, așa cum au făcut și juniorii la recentele campionate mondiale de unde s-au întors cu mai multe medalii decât cele pe care se scontă — fapt pentru care se cuvin cele mai calde felicitări atit componentilor acestui schimb de miine al atletismului nostru cit și antrenorilor lor.

— De acord cu felicitările adresate juniorilor, însă să revenim la seniori. Mai am o ultimă întrebare: la europene vor merge 16 sportivi, dar în pregătire, începând de aproape un an, au intrat, desigur, mult mai mulți. Cum se explică „pierderile” pe acest traseu spre marea competiție?

— Într-adevăr, pentru Campionatul European au început pregătirile 60 de sportivi, în care s-a făcut, prin însăși această preselecție a lor, o importantă investiție morală și materială. Despre răspunderea lor, a sportivelor față de această investiție, dar și despre răspunderea antrenorilor, președinților de cluburi și de consilii județene pentru educație fizică și sport ne-am și propus deja să discutăm de îndată ce se vor încheia europenele. Pentru că nu putem rămâne indiferenți la cum se răspunde — din partea sportivelor, mai întâi, dar și a celorlalți factori, cum am arătat — la aceste condiții create, care, de ce să ne ascundem după deget, presupun cheltuieli deloc nesemnificative. Asemenea muncii din industrie, trebuie să ne intereseze și mai mult decât până acum — și asta va intra în stăutul nostru obisnuit de muncă — cum și cu ce eficiență se fac cheltuielile, cum și la ce nivel de responsabilitate răspund, prin pregătire și rezultate, cei care beneficiază de ele.

Cum vă spuneam, o asemenea analiză va avea loc — și n-ar fi cinstit ca de la ea să lipsească mai ales sportivii, adică oamenii cei mai autorizați să răspundă de propria lor „pierdere pe traseu”, cum ziceți dumneavoastră.

— Așteptind rezultatele de la europene, nu ne rămâne decât să urăm reprezentanților atletismului nostru, drum bun și mult succes!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ În ultimele zile premergătoare aniversării marii noastre sărbători naționale de la 23 August au continuat să ne sosească tot mai multe scrisori ale oamenilor muncii din întreaga țară, prin care aceștia ne fac cunoscute importante fapte de muncă, realizări deosebite din toate domeniile de activitate, răspunzând astfel inflăcăratelor îndemnuri ale președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a ne uni eforturile în vederea ridicării României pe noi culmi de civilizație și bunăstare. Desigur, dorința noastră de a ilustra pe larg toate aceste împliniri poate fi regăsită și este oglindită permanent în paginile revistei, și mai ales în numărul de astăzi, cu atât mai mult cu cât marea noastră sărbătoare națională a fost întâmpinată cu bilanțuri rodnice în toate localitățile țării. Este și motivul pentru care, cu gândul de a oferi o imagine cât mai concludentă a uneia dintre multiplele forme de manifestare a democrației noastre socialiste, în coloanele acestei pagini vom aborda cu prioritate modalitățile de rezolvare concretă a propunerilor și problemelor oamenilor muncii, adoptate de diversele foruri și organe de resort.

■ Spicuiș din răspunsul primit de la **Întreprinderea județeană de transport local — Dolj**: „Urmare articolului intitulat «Parcul Poporului», apărut în numărul 26 al săptămânalului Flacăra, referitor la unele aspecte cotidiene legate de crearea condițiilor corespunzătoare de transport spre zonele de agrement pentru locuitorii municipiului Craiova, vă informăm: în acest an s-a renunțat la mijlocul de transport constând din două remorci atașate unui tractor, de tipul minicarului, care asigura legătura între poarta de intrare și centrul parcului, deoarece nu s-a realizat eficiența scontată, acesta nefiind solicitat din cauza distanței scurte pe care circula. Menționăm de asemenea că aleile parcului au fost concepute și asfaltate ca alei pietonale și nu pot rezista traficului de autovehicule, iar pentru aceste considerente minicarele au fost redistribuite pe traseele cu trafic intens care converg către zonele dens populate. În ceea ce privește asigurarea transportului în zilele de duminică, de la parc spre centru și în cartierul Craiovia Nouă, pe lângă autobuzele care circulă pe traseul din apropiere, craiovenii beneficiază de serviciile a trei autobuze descoperite de tipul „gondolă”, de patru minicare și un microbuz tip maxi-taxi. În funcție de afliuența de călători către toate zonele de agrement, vom adapta necesităților de transport mijloacele de care dispunem, având în perspectivă și preocuparea pentru repartizarea unui număr sporit de autovehicule pe toate traseele din zonele amintite.”

■ Demolările efectuate în ultima vreme pe străzile Teleorman, Eustatiu Mihail, Constantin Mușat și Hagi Dinu, în vederea construirii noului ansamblu de locuințe „Doina” — se subliniază în răspunsul **Direcției de telecomunicații a municipiului București** adresat lui Gheorghe Trif, domiciliat pe strada Doina nr. 11—15, bl. 2, sc. B, apart. 17, sect. 5 — au afectat și rețeaua de cabluri telefonice care asigură legăturile abonaților din strada Doina. Până la definitivarea lucrărilor de canalizare și de instalare a cablurilor telefonice pentru viitorul ansamblu de locuințe, s-au luat măsurile corespunzătoare pentru punerea provizorie în funcțiune a posturilor afectate, urmând, de asemenea, să se acorde scăderea taxei de abonament pe întreaga perioadă de nefuncționare a lor.

■ Din nou, un răspuns de mai larg interes cetățenesc, primit din partea **Consiliului popular al județului Teleorman**: „Ca urmare a sesizării adresate dumneavoastră de Tudor Sfata din comuna Râșmirești, privind starea necorespunzătoare a drumului 506 A Siliștea — Râșmirești, s-a procedat la verificarea în teren, constatându-se cu acest prilej că aspectele semnalate sunt reale. Astfel, datorită cantităților mari de precipitații din această primăvară s-a produs degradarea părții carosabile în unele sectoare, circulația rutieră întâmpinând unele dificultăți. În urma măsurilor luate — prin transportul unei cantități de

peste 1500 m.c. de pietris care a fost încorporat pe acest drum — starea drumului a devenit corespunzătoare circulației tuturor categoriilor de autovehicule.”

■ O veste bună pentru Iosefina-Viorica Marinică din Craiova, cartierul Craiovia Nouă, bl. 25, sc. 3, apart. 20: În urma notei apărută în coloanele acestei pagini, **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Dolj** ne aduce la cunoștință că dosarul ce vi s-a întocmit, în vederea acordării ajutorului de care aveți dreptul să beneficiați ca mamă cu mai mulți copii, a fost aprobat începând cu data de 1 ianuarie 1986, plata urmând a se face la Consiliul popular al municipiului Craiova.

■ Bucuriile și izbinzile tuturor copiilor noștri sînt și ale noastre întotdeauna! Iată, primim din partea redacției pionieresti a Casei pionierilor și soimilor patriei din Șimleu Silvaniei, județul Sălaj, o corespondență pe care o inserăm cu plăcere: „În numărul din 28 martie 1986 al revistei «Flacăra» ați publicat un articol privind preocuparea copiilor din orașul nostru pentru creșterea tehnică. Am fost încântați și nu putem decît să vă mulțumim! Vă scriem acum despre un eveniment deosebit pentru noi, și anume acela că pionierul Alin Șamsudan a cucerit pentru a doua oară consecutiv titlul de campion republican la radiogoniometrie operativă. Unul dintre „secretele” acestui deosebit succes constă în faptul că a lucrat cu un receptor R.G.O. construit în cadrul cercului nostru pionieresc, receptor care prezintă caracteristici tehnice și de construcție foarte avansate. Alin a participat la faza republicană desfășurată între 10—20 iulie a.c. la Poiana Pinului, județul Buzău, împreună cu alți cinci colegi de-ai noștri, dovadă în toate cele trei manșe o pregătire fizică deosebită, deplină siguranță în lucrul cu receptorul, orientare sigură în teren, forță, agerime și înșenioritate. În aceeași pădure din masivul Măgura Buzăului au concurat cu bune rezultate și ceilalți membri ai echipajului: Kovacs Andreea, Chis Mariana, Albu Simona, Chereji Daniel și Gui Ovidiu. Vă trimitem și o fotografie din timpul festivității de premiere, avîndu-l în prim plan pe Alin Șamsudan — numărul 315. Bravo copii! Felicitări și instructorului vostru Ștefan Olah!”

■ Exprimîndu-și dezaprobarea față de atitudinea lipsită de simț cetățenesc a unor turiști care stîrbesc în mod deliberat din frumusețea pîluzelor de flori existente în parcul din localitate, Raul Buchholzer din Sinaia, str. Avram Iancu nr. 48, propunea totodată — în rîndurile pe care ni le-a trimis — și adoptarea unor măsuri concrete menite să protejeze spațiile verzi. În acest sens, **Consiliul popular al orașului Sinaia** ne informează: „Aspectele semnalate se confirmă, existînd din păcate destule cazuri în care cei veniți pentru odihnă și recreere nesocotesc eforturile noastre permanente de înfrumusețare a orașului. Inșușindu-ne propunerea formulată de R. B., s-a stabilit ca unul dintre lucrătorii noștri, pe lângă obligația de a se îngriji de întreținerea și curățenia parcului central să aibă și sarcina prevenirii unor acțiuni de distrugere a materialului dendro-floricol și a altor bunuri existente în parc.”

■ Ifrim Holban din Buzău, cartierul Alexandru Ioan Cuza, bl. B 2, sc. A, apart. 2, ne relatează nu demult într-o scrisoare faptul că i s-a refuzat, de către Cooperativa de credit din Buzău, restituirea fondului de rulment ce-i aparține. În urma verificării efectuate — ne răspunde **Consiliul popular al municipiului Buzău** — a rezultat că în baza unei hotărîri a adunării generale a membrilor operatori, petentului nu i s-a acordat acest drept legal, nerespectîndu-se astfel, în mod cu totul nejustificat, prevederile statutare. În prezent, situația și-a aflat rezolvarea firesc, Ifrim Holban fiind invitat să-și ridice suma cuvenită.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București**: „Urmare scrisorii înregistrată la nr. 12570, prin care Marioara

Neamtu din București, str. A-viației nr. 9, bl. Y, apart. 83, sect. 1, solicită sprijin pentru a fi încadrată în muncă, vă facem cunoscut că M. N. a fost repartizată pe post de cosmeticiană la Cooperativa „Ighena”, unde, în prealabil, s-a discutat cu conducerea acestei unități.”

■ Despre o situație nefirească întîlnită cu citva timp în urmă în preajma orașului Mărășești, din județul Vrancea, ne relatează Panait Badiu din București, alea Zăvideni nr. 1, bl. A 10, apart. 1, sect. 3. Astfel — mărturisirea corespondentului nostru — într-o duminică am vizitat Mausoleul eroilor neamului de la Mărășești, prilej de a retrăi clipe emoționante, gîndul de recunoștință purtîndu-mă la furtunoasele evenimente din vara anului 1917, la marea biruință a armatelor române asupra dușmanului. Pioasa aducere aminte ne-a fost curmată, însă, de spectacolul de prost augur din preajmă, unde existența unui restaurant determina o exagerată bună dispoziție a unor băutori de bere întinși pe iarbă. Înaintînd scrisoarea **Consiliului popular județean Vrancea**, ni s-a răspuns prompt în privința măsurilor adoptate: „Pentru că existența și funcționarea în apropierea Mausoleului Mărășești a restaurantului «Turist» este inoportună, tocmai datorită atmosferei ce o creează, se preconizează ca în scurt timp actualul spațiu al restaurantului să fie destinat organizării unui muzeu al Mausoleului. De asemenea, Comitetul județean de cultură și educație socialistă va asigura înființarea unui stand de carte istorică, unde se vor comercializa și ilustrate, pliante diapozitive etc. Personalul Mausoleului a fost atenționat în sensul sporirii exigenței, și a aplicării unor măsuri ferme în vederea preîntîmpinării cazurilor de încălcare a disciplinei.”

■ **Consiliul popular al județului Ialomița**, căruia ne-am adresat în vederea soluționării scrisorii semnate de Nae F. Anghel din comuna Alexeni, ne înștiințează că suma acordată petiționarului ca ajutor pentru incapacitate temporară de muncă a fost greșit calculată de către CASCOM Slobozia. În urma accidentului de muncă suferit, acestuia trebuia să i se atribuie un procent de remunerație de 85 la sută și nu de 50 la sută așa cum i se stabilise în mod eronat. În această situație, Nae F. Anghel urmează să primească din partea unității amintite diferența de bani ce i se cuvenea pentru întreaga perioadă.

■ Din referatul **Consiliului popular al municipiului Buzău**, privind modul de rezolvare a scrisorii trimisă nouă de Gheorghe Epuran din comuna Cănești, lăcăș-montator la Întreprinderea de contactoare Buzău, aflăm că s-a luat legătura cu conducerea întreprinderii, care a confirmat că petentul este luat în evidență pentru a i se atribui, cu prioritate, o garsonieră confort I din fondul locativ de stat. În luna octombrie a.c., cînd unității îi vor fi repartizate garsoniere în blocul K 8 A Dorobanți, Gheorghe Epuran va primi una dintre ele.

■ **Întreprinderea „Metroul” București — Antrepriza exploatare lucrări construcții subterane**: „În legătură cu articolul apărut în numărul din 11 iulie al revistei referitor la daunele provocate celor șase posesori de autoturisme de conducător auto Sandu Dumitru, om al muncii din unitatea noastră, vă facem cunoscut că: urmare abaterilor săvîrșite, conducătorul auto Sandu Dumitru a fost schimbat din muncă, fiind trecut ca muncitor necalificat la rampa de spălare auto, și de asemenea, sancționat prin diminuarea retributiei cu 10 la sută pe timp de trei luni. Abaterile săvîrșite fiind gravă, a fost prelucrată în grupele sindicale cu toți conducătorii auto. Stăbilirea daunelor și a modului de recuperare a contravalorii acestora fiind de competența instanței de judecată, unitatea noastră urmează să se con-

formeze sentinței ce se va pronunța, după rămînerea ei definitivă. Acest caz va fi tratat ca toată răspunderea de către unitatea noastră, în spiritul eticii și echității socialiste precum și a normelor de muncă și de viață ale oamenilor muncii.

■ **Tovarășul Toma Butaru**, directorul Liceului industrial „Tudor Vladimirescu” din sectorul 6 al Capitalei, ne informa, zilele trecute, că „vacanța mare” a elevilor constituie și un fericit prilej pentru repararea și recondiționarea mașinilor și utilajelor aflate în dotarea atelierelelor-scoală. De asemenea, s-a amenajat un cabinet special cu motoare de aviație, cunoscut fiind faptul că liceul mai sus amintit este patronat de Întreprinderea „Turbomecanica”. În același cadru al acțiunilor gospodărești s-au efectuat toate reparațiile capitale și curente în școală, laboratoare și atelierele școlare, astfel încît sînt create toate condițiile ca detașamentul de 1900 elevi al liceului bucureștean să înceapă noul an școlar 1986/1987 sub cele mai bune auspicii.

■ În numărul 27 din 4 iulie, al revistei noastre, sub titlul „Nu e vorba de jurnal, ci de idee!” consemnam o serie de aspecte negative legate de respectarea întocmai de către unii lucrători din comerț, și de unii dintre factorii lor coordonatori a obligațiilor ce le revin. **I.C.L. Alimentara 3**, iată, ne răspunde, comunicîndu-ne măsurile luate: „Andrei Pătrașcu, șeful biroului comercial, a fost sancționat cu diminuarea retributiei cu 5 la sută pe luna iulie, conform Legii nr. 57, la fel ca și merceologul Florin Pavel. De asemenea, lucrătorul gestionar Damian Ionescu a fost retrogradat pentru o perioadă de trei luni, conform Codului Muncii, art. 100 c, începînd cu data de 1.06.1986, iar lucrătorea gestionară Cornelia Pavel a fost sancționată prin diminuarea retributiei cu 10 la sută pe trei luni, conform aceluiași articol și începînd de la aceeași dată. De asemenea, vă aducem la cunoștință — ni se transmite în cheiere — că pentru o mai bună urmărire și rezolvare a sesizărilor înscrise în «Jurnalul cumpărătorului», au fost luate măsuri de reorganizare a acestor activități.”

■ **Uniunea județeană Argeș a Cooperativelor de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor**: „În scrisoarea sa, Gheorghe Cezar din comuna Suseni, satul Tuțulești, județul Argeș arată că gestionarul Popa Cornel de la magazinul mixt Tuțulești, i-a încasat în plus o sumă de bani cu prilejul cumpărării unor alimente. Faptul adevărindu-se, pentru abaterea săvîrșită de gestionar privind respectarea regulilor generale de comerț, s-a luat măsura sancționării sale prin diminuarea retributiei cu 10 la sută pe timp de două luni.

■ **Consiliul popular al orașului Cimpia Turzii**: „În legătură cu problemele ridicate de locatarii blocului D, situat pe str. Republicii nr. 8, referitoare la distribuția apei potabile la etajele trei și patru, vă informăm că prin cublarea conductei de apă potabilă la noua instalație de suplimentare a debitului din resurse locale, din data de 19 iulie 1986 toți locatarii situați la etajele superioare dispun permanent de apă potabilă, fapt confirmat prin discuțiile purtate cu cetățenii.”

■ **Consiliul popular al județului Giurgiu**: „Cu privire la scrisoarea semnată de Gabriel Bratu din comuna Ogrezeni, de profesie conducător auto, căruia în mod nejustificat i s-a desființat contractul de muncă, vă comunicăm că un colectiv al Consiliului județean de control muncitoresc a analizat posibilitatea încadrării sale la Întreprinderea de transporturi auto Giurgiu. Drept urmare, acesta urmează să se prezinte la întreprinderea amintită în vederea angajării.

■ Urmare scrisorii adresate redacției de către Păun Valentin din com. Balotești, blocurile solare nr. 1, et. 1, apart. 4, Sectorul Agricol Ilfov, în care se fac referiri la unele deficiențe privind nefuncționarea în bune condiții a unor instalații din bloc, **Consiliul popular al Sectorului Agricol Ilfov** precizează: „Din verificările efectuate de către un colectiv de specialiști, s-a ajuns la concluzia că aspectele sesizate se confirmă în bună parte. Fată de această situație, s-au stabilit măsuri concrete de remediere a tuturor defectărilor pînă la data de 30 octombrie a.c., urmînd ca după acest termen să se facă recepția.

Poșta redacției

■ **Sămpeteanu Maria** — Cluj-Napoca: Sporul pentru vechime nointeruptă în aceeași unitate vi s-a calculat conform legii.
 ● **Puiu Gheorghe** — București: În cererea de executare adresată Tribunalului județean Botoșani ați indicat o altă adresă. Retrimiteți deci formele de executare complete.
 ● **Ungureanu Rodica** — Tg. Jiu: În repetate rînduri ați fost căutată la domiciliu pentru a se stabili data începerii lucrării. Luați legătura la I.J.G.C.L. cu maestrul Ion Alexandrescu.
 ● **Ion Ștefan** — București: Motocicla pentru invalizi se pot alimenta la toate stațiile PECO.
 ● **Ștefan Gabriela** — com. Aricești-Rah-tivani, jud. Prahova: Prezența-vă, conform contractului, la Fabrica de șamotă din Azuga, urmînd ca apoi să fiți ajutată să vă transfeți la Fabrica de produse refractare Pleșa.
 ● **Cazacu Nicolae** — București: Judecați lucrurile cu mult realism. Înțelegem că este greu să luați o hotărîre, dar trebuie să puneți mai presus de orice grija pentru creșterea și educarea normală a nepoților dv. Pensia de urmaș este destinată acestui scop.
 ● **Badea Lică** — București: Adresați-vă, cu toate actele de vechime, inclusiv în C.A.P., la Oficiul forței de muncă Sector 2, unde veți primi toate lămuririle.
 ● **Vicol Vasile** — Timișoara: formația 5 fond locativ a ICRAL va executa reparațiile locale la hidroizolația terasei pînă la 30 septembrie.
 ● **Spiridon V. Alexandru** — com. Deleni, jud. Iași, Matei Ecaterina — Ploiești: Cînd împliniți vîrsta de pensionare, serviciul de resort din întreprindere trebuie să vă întocmească și să înainteze dosarul, iar Oficiul de pensii din D.P.M.O.S. va decide.
 ● **L. David** — Sibiu: Numai dacă erați student la cursurile de zi...
 ● **Fodor Miner-va** — Dej, jud. Mureș: Dr. farmacist Alexandru Torjescu, Cabinet de consultații de dermatologie și boli de colagen, Farmacia nr. 17, str. R.S. Campiniu nr. 1, Brăila.
 ● **Catargiu Laura Carmen** — Buzău: Răspundeți invitației Oficiului forței de muncă și prezentați-vă în zilele de marți sau joi pentru înscriere în evidență și încadrare în muncă în raport cu pregătirea ce o aveți.
 ● **Pașca Sever** — Huedin: 1. Unitatea a procedat legal, conform prevederilor Legii nr. 2/1982 art. 5: „oamenii muncii sînt retribuiți în raport cu munca prestată și rezultatele obținute”. 2. Muncitorii care au obținut, prin examen, categorii superioare pot solicita transferul în unități care le pot asigura încadrarea respectivă, dacă unitatea unde își desfășoară activitatea nu are un volum de lucrări suficient pentru această categorie. 3. Situațiile în care se pot acorda concedii fără plată sînt prevăzute în H.C.M. 1052/1962, republicată în 1967, art. 4, 14, 18 (pentru studii). Legea nr. 14/1972, art. 92, lit g (5 zile pentru recruții chemați la încorporare), iar prin Regulamentul de ordine interioară, conducerea colectivă a fiecărei unități stabilește numărul de zile de învoiri sau concedii fără plată care se pot acorda personalului muncitor pentru situații deosebite.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Un bucureştean cu nostalgii rurale

Abia cind și-a ridicat ochii spre noi am văzut că era lac de sudoare. S-a rezemat în coada sapei cu care lucrase până atunci și-a admis că poate face o pauză și că putem sta puțin de vorbă. Se numește Teodor Grigoraș și are 60 de ani. Acum e pensionar. Înainte de pensionare a purtat o uniformă militară. Gradul nu are chiar nici o importanță. Important este că pentru a-și ocupa timpul liber și pentru a-și menține condiția fizică, sănătatea, dar și pentru a-și umple camera din apartamentul lui din Drumul Taberei, în urmă cu trei ani s-a hotărât să facă puțină grădinarie și în acest scop a reperat un teren de vreo 300 de metri pătrați la Străulești, pe lângă restaurantul „Doi cocosi”. Mai lucrau pe acolo și alți bucureșteni amatori de legume obținute pe muncă lor, nu pe bani. El a reușit să-și semene acolo tot felul de legume și zarzavaturi, destul de multe și în cantități suficiente ca să nu mai fie nevoit să-și cumpere din piață. Munca era grea, dar răsplata era in-deajuns de substanțială încât să merite să te străduiești. Din păcate, tocmai cind începuse marșul greu al muncii de grădinar în acest an, a primit comenzile „stai” și „pe loc repaus”. În toamna lui '85 pusese acolo mai multe straturi de usturoi și ceapă iar în primăvară mai semănase morcovi, pătrunzi, ridichi, sakată, toate la o densitate optimă, dar la sfârșitul lunii mai a venit un om și i-a spus și lui, ca și celor ce lucrau în jurul lui, că terenul a fost atribuit unei întreprinderi. Pe scurt, s-a retras și-a eliberat terenul. Mărturiseste că a vrut să contraatace, împreună cu alții a vrut să facă contestație dar s-a răzgândit, s-a lăsat păgubaș și-a încercat să dea iarăși o întrebuintare cit mai folositoare timpului său devenit iarăși foarte liber. Dacă tot locuia în Drumul Taberei s-a hotărât să se adreseze Asociației Legumicultorilor din sectorul 6 și a luat legătura cu președintele asociației acesteia, apoi a plătit 50 de lei casierului și în felul acesta și-a dobândit dreptul de folosință asupra unei buciți de pământ de 100 de metri pătrați. Grădinile membrilor acestei asociații se află chiar în cartierul lui, la intersecția străzii Drumul Taberei cu strada Alexandru Moghioroș. Pe terenul acesta, destul de întins, urmea-

ză a se construi un mare magazin. Cind vor începe lucrările, el nu are de unde să știe. În orice caz, cind vor apărea constructorii el nu va face nici o contestație. Cartierul acesta are cam același număr de locuitori cit Ploieștiul și duce într-adevăr lipsa unui magazin mare. Starea de provizorat în care e nevoit să-și cultive grădina nu-l împiedică însă să lucreze aici cu toată sirguința. Terenul incredintat lui pesemne că nu mai fusese lucrat înainte fiindcă era plin de bolvani. După ce l-a curățat, la suprafață, peste bolovanii rămași mai jos și care păreau prea grei ca să-i mai poată clinti a pus cite o bucată de folie de polietilenă și deasupra a așezat un strat de pământ mai fertil pe care l-a adus din afara orașului. Are un Trabant și nu s-a îndurat deloc să-l ierte. A pus sacii de pământ în portbagajul lui cum i-ar fi pus pe spinarea unui catir. Mașina a trecut cu bine de această probă ceva mai grea decit atunci cind Teodor Grigoraș se hotărise să aducă și cîteva saci cu bălegar. Și se înțelege că pământul adus de el cu atita efort n-avea cum să nu fie muncit după aceea cu cea mai mare grijă. Omul a plantat roșii, castraveți, ridichi de toamnă, dovleci. Răsădul de roșii, zice, și l-a făcut singur în apartamentul lui de două camere, în pahare de plastic de felul celor în care se vinde înghețata. Și tulpinile plantelor au început să se înalțe destul de promițător pe aracii făcuți din șipci găsite pe ici și colo sau care au folosit altădată drept cozi de mătură. Iar omul e bucuros că are alături și-o sursă de apă. La cîteva zeci de metri. Muncește, iată, ca un țaran tot atit de adevărat ca și tatăl lui, Ion, din comuna Costina de lângă Seceava și nu s-ar speria nici de-o muncă de două ori pe-atit. Chiar alături de terenul lui se află o bucată de pământ tot de 100 de metri pătrați pe care nu s-a încumetat s-o folosească nimeni pînă acum. Și dacă între timp nu se găsește vreun amator, Teodor Grigoraș ar cam vrea să plătească taxa ca să-l folosească tot el, de la toamnă încolo.

Oricum, el este un bucureștean care nu are nostalgii rurale doar în zile de sărbătoare, la iarbă verde.

DUMITRU ELIADE ■

O fetiță de vreo 6-7 anișori, cu obraji congestionați de căldura toridă a lui Cuptor, părul bălai, ochi albaștri și un năsuc cirm, obraznic, stă pe bordura trotuarului, așteptînd o posibilitate, care nu se întrevede deocamdată, să traverseze strada pe la zebra. Șirul mașinilor e neîntrerupt. Kilometri de metal pe două benzi ale sensului spre centru. Aceeași situație pe direcția opusă ce conduce în imensul cartier de la poalele muntelui. În ochii copilului se observă deodată a licărire de speranță. Ultimele autovehicule ale imensei coloane se apropie de dungile paralele ale marcajului. Fetița coboară de pe trotuar și dă să traverseze, dar un bolid, ieșit probabil de pe vreo stradă laterală înaintea ei cu viteză spre locul ur pricina. Micuța blondă se retrage iute, la adăpost, pe trotuar. Intre timp, semafoarele, a căror lumini verzi se văd de la distanță dau liber unui nou val de mașini colorate în toate felurile. Fetița își vede iarăși irosită speranța de trecere a străzii. Cind va ajunge totuși pe fișia verde care desparte în două largul bulevard, povestea se va repeta. O așteaptă alte două culoare care trebuie traversate. Se uită în jur neajutorată. „Grea se rezolvă lucrurile de unul singur” probabil gîndește ea. Fața i se luminează cind observă silueta zveltă a „elvei” cu aer pronunțat de domnișoară. Se apropie timidă de ea. „Mă ajutați și pe mine să traversez...” Nu știe cum să i se adreseze. Pe nume nu poate că nu o cunoaște, „fetița” iar nu merge. E prea mare. Să-i zică domnișoară? O fi bine? Eleva i-o ia înainte, „Pai se poate să nu te ajut! N-am și eu o surioară la fel ca tine. Numai că ea e brunetă, și e dulce, dulce exact ca tine. E în clasa I, de fapt în a doua, iar eu am dat cu bine bacalaureatul. Cit de fericele sintem! Dar tu?” „Eu?... Abia la toamnă merg la școală. M-a trimis mama după cumpărături”. Ex-eleva o ia de mină pe cea mică, face un semn cu mina, mașinile încetinesc, opresc și micul grup căruia i s-au mai adăugat doi băiețași cam de aceeași vîrstă cu micuța blondă, ajung cu bine pe trotuarul opus. „Pa, succes în clasa I-a”. „Și eu vă mulțumesc mult” răspunde voioasă micuța. Tra-

versarea străzii, odinioară, o chestiune mai mult decit banală, a devenit azi în condițiile marilor aglomerații urbane, mai ales pentru copii și bătrîni, o problemă rezolvată însă cu succes datorită nobilei solidarității umane.

O Dacie vernil cu semn de începător. La volan, o tinăra cam de vreo 20-22 de ani, cu fața congestionată (mai mult de emoții decit de căldură) încearcă să iasă din impas, adică să

ceialți. Practic ambele artere sint blocate. Ca de obicei, după o scurtă așteptare, șoferii încep, rînd pe rînd, în funcție de temperament, să-și piardă răbdarea. Acest fenomen se manifestă divers. Cei mai mulți folosesc claxonul. Și aici lucrurile se petrec în mod diferit. Unii claxonează o dată, scurt, alții, folosesc dispozitivul sonor de parcă ar fi hotărîți să nu părăsească intersecția, pînă nu-și descarcă complet bateria. Bineînțeles, cei mai mulți realizează repede că zgomotul strident al claxoanelor nu este de natură să descongionceze strada, că acest cor ce asurzeste oamenii, dimpotrivă, mai rău îl inhibă pe cel aflat în dificultate. Cu mișcări energice un bărbat scund, dar bine clădit, coboară din autoturism, și se îndreaptă cu pași grăbiți spre automobilul — obstacol — „Ce-ai pățit domnișoară? Pot să vă ajut cu ceva?” „Nu sint chiar așa nepricepută. Am peste 10.000 de kilometri rulați, dar așa ceva nu mi s-a întimplat niciodată. Nu pot introduce maneta în viteză”. „Vă rog să aveți încredere în mine. Vreți să-mi permiteți să încerc și eu?” „Vă rog, cum să nu, deși cred că nu veți avea mai mult succes ca mine”. „Omul trece pe postul de pilotaj, iar fiica Evei, în dreptul lui. Cu o mișcare sigură introduce în treapta II-a și pornește. Intersecția e degajată. Autoturismul e tras la parcare din apropiere. „Cred că aveți o defectiune la ambreiaj. Maneta nu intră într-adevăr în treapta I-a, dar intră ușor în celelalte. Încercați să folosiți pentru plecare, direct viteza II-a, accelerînd mai mult. Tehnica e aceasta... și omul îi arată fetei cu răbdare de pedagog cum trebuie procedat. Tinăra își reocupă locul și reușește după prima încercare să pornească mașina. „Rulul meu s-a încheiat. Permiteți să cobor”. „Vă mulțumesc mult. Sinteti un om de suflet”. „Imi pare bine că am putut să vă fiu de folos. La revedere”.

Un fapt mărunț, plin însă de semnificații. Nu corul de claxoane, remarcile malițioase sau chiar apostrofarile citeodată dure, rezolvă asemenea probleme, ci calmul și ajutorul dat cu pricepere și la timp.

O fațetă a nobleții banalului cotidian.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

Noblețea banalului cotidian

pornească mașina care s-a încapăținat să se oprească exact în mijlocul intersecției. Motorul funcționează, ba chiar citeodată este ambalat atit de puternic încît zgomotul se aude de la 100 de metri. Șoferița s-a pierdut complet. Împinge cu putere maneta de viteză în toate direcțiile, fără vreun rezultat. Nu reușește să o introducă în nici o treaptă. Și îndreaptă îndelungat privirea care exprimă neputință în direcția tijeii metalice, care refuză să-și îndeplinească rolul pentru care a creat-o uzina. Mașina ocupă o poziție extrem de stinjenitoare pentru

Unde ne duc?

Casa era clădită la marginea drumului. În fața ei, vecinii, strigîndu-se unul pe altul, se adunau în grabă. Mai ales femeile și copiii. Erau și cîteva bărbăți. Priveau uluiți din stradă; unii intraseră în curte. Nu le venea să-și creadă ochilor.

În zilele cind treceau în inspecție patrulele de jandarmi hothyste, oamenii din Șoimeni — comună în care în afară de proprietarul morii care era ungur și trei familii de evrei, toți erau români — se simțeau ca într-o închisoare. Ceca ce vedeau acum, însă, îi înspăimînta și mai tare. Exclamau îndurerăți și compătimitori:

— Ce-s vinovați ei, săracii, că s-au născut evrei?!

— Cine știe ce ne mai așteaptă și pe noi?!

— Năprasnice vremuri trăim! spuse o femeie din mulțime și se întoarse grăbită spre casă.

Intră în tindă, luă de pe poliță un blid, îl umplu cu făină de mălai. În făină puse cinci ouă, ascunse blidul sub șorț și ieși din nou pe uliță. Aproape fugind ajunse în curte. Se opri o clipă, apoi intră în casă. Cu privirile ațintite spre geam, oamenii urmăreau cu sufletul la gură ce atitudine vor lua jandarmii. Văzînd că n-au dat-o afară, s-au împărășiat cu toții. S-au reintors, grăbindu-se care mai de care. Intrau pe rînd în casă. Unul cu o piine, altul cu o bucată de slănină sau ținînd în miini o oală cu lapte.

Plutonierul Kardoș se răstii pe neașteptate, ca să audă și jandarmii de afară:

— Domnule fruntaș! Ce-i aici? Piață? Dumnezeii mamii lor de țărani! Unul să nu mai intre! Ai înțeles?

Fruntașul incremeni în poziția de drepti.

— Am înțeles, domnule plutonier! Nu mai las pe nimeni.

În clipa aceea pași pragul un țaran: Coșarcă Nicolae. Și-a scos palăria și a început s-o frămînte în miini neștiind

ce să facă cu ea. Jandarmul care l-a adus a luat poziția de drepti:

— Domnule plutonier? Raportez supus: trei care sint gata, pregătite. Am trimis cite unul la fiecare jidan.

— Bine! răspunse, scurt, plutonierul. Badea Nicolae își ridică privirea spre tata. Singele i se urcă în obraji.

— Domnule Lustig, nu fiți supărat pe mine. Eu n-am știut nimic. Acum un ceas a venit domnul jandarm la mine și mi-a spus că într-o clipită să-mi pregătesc carul, să-mi înjug bivoliile, să-mi iau merinde pe două zile și să vin aici, la dumneavoastră. Zău, nu vă...

— Nu-i nici un bai, bade Nicolae.

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingerat

— Ieșiți în curte cu tot calabalicul! Tata și Emilian au ridicat balotul mai mare. Pe celălalt l-am luat eu cu Cornel. Pășeam încet, cu grijă, de parcă am fi purtat pe brațe două sicrie.

— Mamă, de ce plîngi iar? întrebă Valentin, văzîndu-i ochii înlăcrimați.

Mama nu-i răspunse. Se prăbuși pe un scaun și izbucni în hohote. Cornelia începu să țipe:

— Unde ne duc? Ce vor să facă cu noi?

— Lăsați văcăreliile și țipetele! Nu faceți panică, liniștiți-vă, că altfel pun mina pe cravașă. Kardoș se apropie de mama și o îmbrînci cu brutalitate. Unde vă ducem o să puteți plînge și ofta cit v-o pofti inima.

Intre timp, în curte intrase încă un car, tras de două bivolițe. În urma lui, familia bunicilor. Bunica, Terezia, se așeză pe un trunchi și, cu fața ascunsă într-o basma neagră, plîngea. Bunicul pufăia din pipă. Avea peste șaptezeci și cinci de ani. Cu cîteva zile înainte, cind cineva își dădu cu părerea că horthystii vor fi în stare să-i stringă pe toți evreii în lagăre, așa cum au procedat nemții în Polonia, el protestă vehement:

— Apoi, din partea mea, poate să

vină și Horthy în persoană, eu nu mă mișc din casa mea.

Și acum sta acolo, în curte și pufăia din pipă. În car era acoperit cu un cearsaf tot ce-i mai rămăsese din truda unei vieți întregi.

Lîngă el, micul Hugo se juca nepăsător în țărîna.

Intre timp, jandarmii au întors pe dos lucrurile din casă, pentru a le inventaria, și au început să sigileze ușile, ferestrele. Emilian își aduse aminte că în pod aveau o oală cu marmeladă. Se repezi după ea. Tocmai cobora scara cu oala în mină, cind plutonierul Kardoș se apropia de ușa podului cu ceara de sigilat.

— Ce-i asta? se răsti către Emilian. Încă tot nu sinteți gata? Pînă cind aveți de gînd să vă pregătiți? Doar nu mergeți la nunta, nenorociților!

Se întoarse spre un jandarm și tună:

— Sergent! Dă drumul carelor. Ai grijă. Lustigii sint 14. În stradă e carul cu familia lui Schön. Ei sint 4. Fruntașul să meargă în față, iar dumneata în urma convoiului. Cealaltii jandarmi să stea pe flancuri. Nu cumva unul din jidani s-o ia la sănătoasa, că răspundeți cu capul. Eu cobor în Vultureni, să văd dacă și acolo totul e în ordine.

— Am înțeles, domnule plutonier! Carele au pornit. Trebutau să traverseze drumul și să coboare în luncă spre Fodora, la postul de jandarmi. Ulița era plină de oameni. Mi s-a părut că au format dinadins un zid viu și carele nu vor putea trece.

— Faceți drum, răcni jandarmul din față și-și înșfăcă furios pușca de pe umăr.

Copiii, speriați, au sărit la o parte. Apoi, încet-încet, s-au retras și ceialții. Carele au trecut ulița mare și au început să coboare pe o ulicioară spre Fodora. Oamenii stăteau nemioșcați, ținîți locului. Au urmărit cu privirea convoiul pînă cind și cel de-al treilea car a dis-

părut. Atunci, copleșiți de ginduri grele, au pornit, fără să scoată un cuvînt, spre casele lor.

Cind am sosit la Fodora, se inserase. Una din sălile școlii primare fusese goală de cu ziuă. Singura familie de evrei din Fodora fusese adusă aici de la prinț. Stătea așezată pe podea, într-un colț al sălii, așa cum stau evreii cind își jelesc morții.

După un ceas au sosit, în trei care, cele trei familii din Vultureni. Sala s-a umplut pînă la refuz. Eu n-o slăbeam din ochi pe Olga, prietena mea din copilărie. Îi urmăream fiecare mișcare. Așteptam un moment prienic să-i vorbesc, dar ea nu se dezlipa de soră-sa.

S-au întins pături, cearsăfuri. Peste cîna s-a sărit. Se făcuse întuneric. Comunicam în soaptă, să nu trezim copiii.

Soră-mea Eva ieși în prag și încercă să afle ceva, de la santinelă.

— După cum se vede, vom fi împreună cîteva zile, începu ea, forșîndu-se să pară cit mai indiferentă.

— Nici noi nu știm cit, i-o reteză scurt jandarmul.

— Domnule sergent! Sintem în miinile dumneavoastră. Puteți face cu noi ce vreți, nu ne putem împotrivi. Tot ce ne impuneți trebuie să acceptăm. Totuși, vă rog, spuneți-mi: unde ne duceti? Ce rost mai are secretul?

— Dar curiozitatea ce rost are? răspunse sergentul, disprețuitor. Pentru dumneavoastră acum e totuna.

— Nu, domnule sergent. Nu-i totuna. Nesiguranta este lucrul cel mai chinuitor. Aș vrea să-mi liniștesc mama. Spuneți-mi barem atit: cind pornim mai departe?

— Din dumneavoastră, domnișoară, ar fi ieșit un bun avocat.

Eva se tulbură. „Cum poate fi un om atit de ticălos?”. S-a întors brusc și a mers la locul ei.

— Barem un pic de lapte ar trebui să bei, o rugă ea pe mama.

— Nu pot. Abia reușesc să respir. Mă înăbuș.

Ceasuri întregi s-au mai auzit șoaptele, îmbărbătări, suspine. Apoi încăperea s-a liniștit. Afară, jandarmii patrulei cu pași măsurăți. N-am închis ochii toată noaptea.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG ■

Un brav erou al păcii planetare

Dialog constructiv cu toate statele lumii

Una din componentele fundamentale ale afirmării României socialiste pe plan mondial în anii a căror numărătoare începe la Congresul al IX-lea al partidului este politica de amplă deschidere internațională, inițiată și promovată cu consecvență de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Într-o perioadă atât de complexă ca cea pe care o traversăm, cind punțile de legătură dintre state s-au dovedit nu de puține ori subrede, România a construit și consolidat relații cu state din cele mai diferite ca orinduire socială, mărime și situație geografică. Aceste relații au fost așezate pe temelia principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Un rol de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea relațiilor internaționale ale României l-au avut intensa activitate de contacte politice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, numeroasele întâlniri cu șefi de state și guverne, istoricele vizite întreprinse, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în zeci de țări-

documentele semnate, care au consacrat principiile noi de relații între state.

În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului au fost întreprinse peste 200 de vizite oficiale la nivel înalt în țări de pe toate continentele. Pe pământul României, președintele Nicolae Ceaușescu a avut întâlniri și convorbiri cu peste 300 de șefi de state și guverne. Declarațiile solemne, Declarațiile comune și documentele oficiale încheiate cu aceste prilejuri au deschis ample perspective de dezvoltare a colaborării României cu aceste state pentru promovarea intereselor de pace, destindere și progres ale tuturor popoarelor.

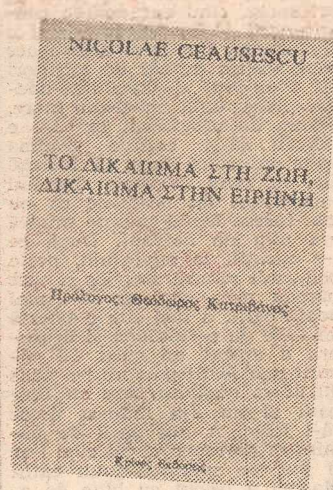
Dinamismul politicii externe a României în cele peste două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului își găsește expresie, între altele, în extinderea continuă a legăturilor sale externe. Dacă în anul 1965 România avea relații diplomatice cu 67 de țări, iar relații economice cu 98, ea întreține astăzi relații diplomatice și economice cu 155 de state. Țara noastră a construit sau participă la construirea, în cooperare, a peste 180 de obiective economice în țările în curs de

Unul din marile merite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu este acela de a fi elaborat un concept de amplă deschidere asupra unității și solidarității în epoca noastră, incluzând dezvoltarea relațiilor cu o vastă paletă de forțe politico-sociale. Existența unor deosebiri ideologice între acestea, a unor diferențe de păreri nu trebuie să împiedice dialogul dintre ele. În lumina acestui adevăr, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat necesitatea depășirii moștenirii de neîncredere și adversitate din trecut, necesitatea unei adevărate reconcilierii istorice, care să ducă la o nouă unitate a clasei muncitoare, a forțelor care se pronunță pentru socialism, pentru pace, prietenie și colaborare.

Epoca Nicolae Ceaușescu este opera celei mai prestigioase afirmări a României pe arena mondială, în aceasta găsim și expresie caracteristică a politicii interne și a celei internaționale. Legătura dialectică dintre grandioasele programe de dezvoltare a patriei și activitatea consacrată promovării cauzei păcii, libertății și progresului în lume.

OPREA GEORGESCU ■

Militant neobosit pentru liniștea Terrei

Pentru poporul nostru este un motiv de profundă mândrie faptul că secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul acțiunii concrete, hotărâte, energice și eficiente, care conduce de mai bine de două decenii opera de făurire a socialismului și comunismului în România, este în același timp un gânditor revoluționar de uriașă cuprindere, rigoare și profunzime, puternic angajat în dezvoltarea creatoare a materialismului dialectic și istoric. Opera teoretică de înaltă tinută științifică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, fundamentată pe studierea și cunoașterea profundă a realităților românești, pe analiza riguroasă a fenomenelor vieții social-politice contemporane, pe aplicarea creatoare a adevărilor generale ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră — operă care călăuzește întreaga activitate de edificare socialistă a țării în anii de după Congresul al IX-lea al partidului — s-a bucurat în această perioadă de o largă și elogioasă apreciere în zeci și zeci de țări ale lumii, fiind primită pretutindeni cu viu interes.

O inițiativă editorială, datînd de la începutul acestui an și cu-

prinzînd, în spațiul a patru volume, interviurile, declarațiile și conferințele de presă acordate în anii de după Congresul al IX-lea, pune încă o dată în evidență contribuția secretarului general al partidului, președintelui țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la desfășurarea revoluției și construcției socialiste pe pământul României, la soluționarea problemelor majore ale contemporaneității. Alături de lucrările publicate în limba română, dintre care aceasta constituie un singur exemplu, ca o expresie grațioasă a viului interes și a înaltei considerații față de gândirea teoretică și acțiunea practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în cursul acestui an s-au adăugat noi titluri celor peste 150 de volume publicate în circa 30 de țări de pe toate continentele, conținînd lucrări ale secretarului general al partidului nostru, președintelui României socialiste, ori dedicate activității sale. Volumele „Dreptul la viață, dreptul la pace” publicat în Grecia sau „Principiile politicii externe românești de pace și colaborare pe arena mondială — imperative ale epocii contemporane” publicat în India sau „România, socialism, democrație, independență, pace” publicat de curînd în Venezuela sînt tot atitea elocvente „lustrări” ale înaltei preluări de care se bucură pe toate meridianele activitatea prodigioasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate predominantă a lumii contemporane și militant strălucit pentru socialism, pentru cauza libertății și independenței popoarelor, pentru înțelegere, colaborare și pace în lume. În prefața volumului intitulat „Filozofia păcii în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu”, publicat la începutul acestui an în Belgia, se argumentează necesitatea publicării acestei lucrări prin faptul că o țară mică, dacă dorește și dacă își consacră forțele în acest sens, „poate să-și asigure un rol diplomatic real pe arena internațională”, aceasta fiind o „dimensiune ce constituie o originalitate românească”. Acest rol, pe care politica fermă a șefului statului român a reușit să-l confere țării sale, poate fi exemplificat în mod grăitor prin poziția României în problemele păcii și dezarmării, îndeosebi ale dezarmării nucleare. „Acest volum — se arată în prefață — nu numai că este necesar, dar el deschide căi de reflecție asupra a ceea ce ar putea fi o lume condusă de oameni luminați”. În ultimele două decenii — se relevă în continuare — nu au existat, practic, probleme majore dezbătute în cadrul comunității internaționale la care România să nu-și aducă, într-un fel sau altul, contribuția. De aceea, pretutindeni se vorbește astăzi de prestigiul politicii externe românești, de autoritatea președintelui Nicolae Ceaușescu, remarcabilă personalitate a vieții internaționale contemporane.

DUMITRU ELIADE ■

Pace și dezarmare (XX)

Viața așa cum ne-o dorim

Se știe ce-a însemnat revoluția română de la 23 August 1944, atât pentru țara noastră, cit și pentru alte popoare. Încununare a unui trecut glorios de luptă purtată de-a lungul vremurilor pentru libertate națională și progres social, pentru dreptul poporului nostru de a fi și a rămîne el însuși, de a-și orîndui viața așa cum dorește, revoluția de la 23 August a devenit, totodată, o temelie pentru viitorul națiunii noastre, pentru ceea ce avea să urmeze, pentru anii pe care îi trăim și pentru cei care vor veni și în care patrimoniul făurit de înaintași și de generațiile de azi i se vor adăuga noi și mărețe împliniri socialiste.

În același timp, 23 August a avut și va continua să aibă mereu o excepțională importanță internațională, prin o mulțime de consecințe și de efecte, dintre care se detașează contribuția României la eliberarea altor popoare și la făurirea păcii în lume. Se poate vorbi cu deplină temei de un 23 August al păcii, de un August pentru pace. Mai întii, pentru că revoluția românească de acum 42 de ani, în urma căreia țara noastră s-a alăturat coaliției Națiunilor Unite, a scurtat al doilea război mondial cu 200 de zile. Pacea a venit, așadar, pe Pământ, datorită victoriei românești din August 1944, cu 200 de zile mai devreme. Apoi, România la înfringerea Germaniei naziste a fost substanțial. Prin forțele umane și materiale angajate în război, țara noastră se situează pe un loc de frunte — după cele mai competente aprecieri, pe locul al IV-lea, după U.R.S.S., S.U.A. și Anglia — în ierarhia coaliției antihitleriste. În al doilea rînd, este un August al păcii pentru că revoluția de atunci a făcut posibilă edificarea în România a unei orînduiri care prin natura ei este o orînduire a păcii — socialismul, ale cărui virtuți în această privință au fost permanent notentate de vocația de pace a poporului român. Luîndu-și soarta în propriile mâini și aducînd o contribuție de excepțională importanță la înfringerea fascismului, poporul român, după marea victorie a coaliției antihitleriste, s-a angajat cu fermitate în lupta pentru preîntîmpinarea unei noi conflagrații mondiale. În toți cei 42 de ani care au trecut

de atunci, România a acționat neabătut pentru asigurarea păcii în Europa și în întreaga lume. O intensitate fără precedentă a cunoscut activitatea desfășurată în acest sens de România socialistă după Congresul al IX-lea al partidului, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus cu vigoare în evidență adevărul că problema fundamentală a epocii noastre o constituie apărarea păcii, salvarea omenirii de pericolul unui dezastru nuclear, asigurarea dreptului suprem al oamenilor, al popoarelor, la existență liberă, la viață. În lumina acestei realități esențiale, țara noastră a elaborat o cuprinzătoare strategie a păcii, concretizată într-un ansamblu unitar de propuneri, inițiative și demersuri constructive, menite să contribuie la împlinirea aspirațiilor vitale ale oamenilor — de a trăi într-o lume fără arme și războaie, a înțelegerii și concilierii pașnice —, aspirații care, în condițiile de astăzi, au devenit un imperativ al înșeși supraviețuirii omenirii, al menținerii vieții pe planeta noastră.

Afirmîndu-se puternic pe planul activității internaționale, România a devenit astăzi una din prezențele cele mai active în concertul națiunilor, militantă neobosită pentru triumful idealurilor păcii, progresului și libertății popoarelor. La Națiunile Unite, în alte organizații și foruri internaționale, în dialogul rodnic pe care l-a angajat cu celelalte state ale lumii — cu prilejul numeroaselor întâlniri de la București, precum și cu ocazia istoricelor itinerare parcurse de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în țări de pe diferite continente —, România a militat cu deosebită consecvență pentru rezolvarea în interesul tuturor popoarelor a marilor probleme cu care se confruntă omenirea în momentul de față. Pentru opera sa de pace și de înaltă responsabilitate politică și morală față de soarta omenirii, în întreaga lume România este apreciată și stimată ca țară a păcii, iar conducătorul ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca Ero al păcii.

ION CODRU ■

